De slavenhaler. Tooneelen van Afrika's westkust en reis naar het land der Peuls

Johan Hendrik van Balen

bron
Johan Hendrik van Balen, *De slavenhaler. Tooneelen van Afrika's westkust en reis naar het land der Peuls*. A. Akkeringa, Amsterdam z.j. [1884]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bale003slav01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

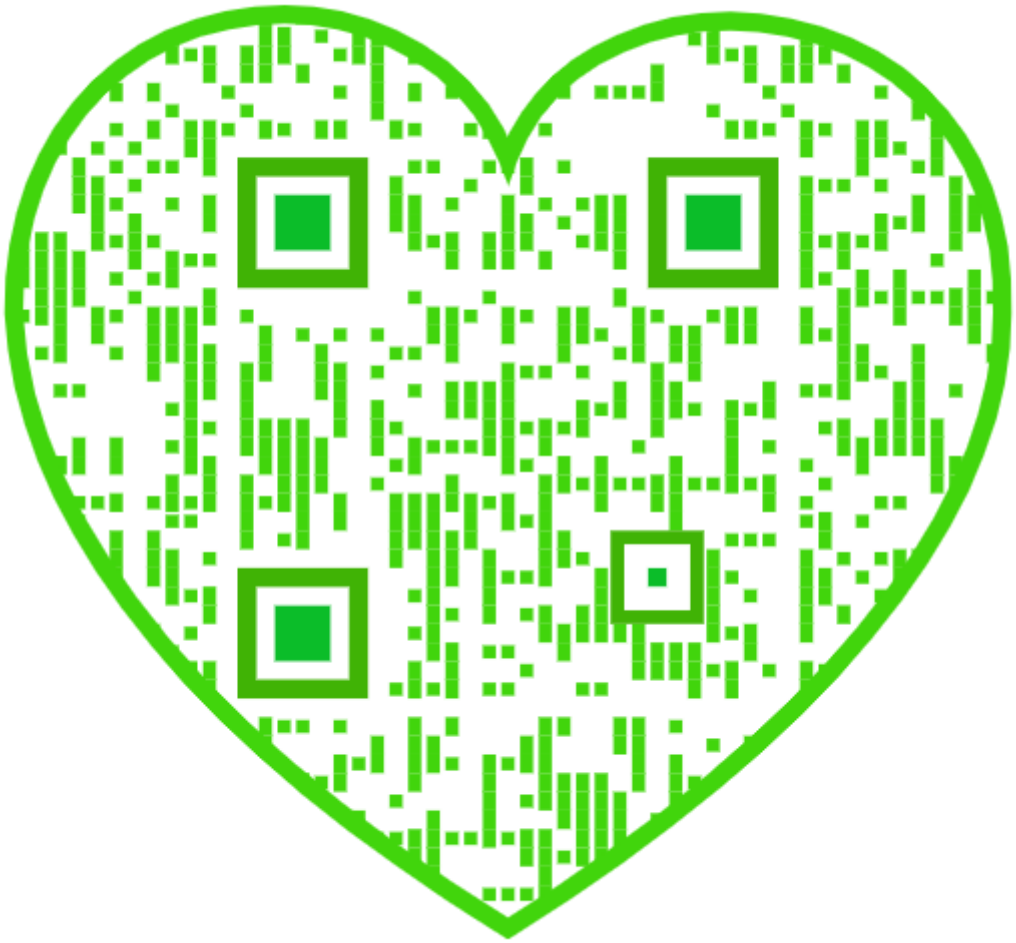

I.
Aan boord van Harer Majesteits kruiser ‘The seabird’. - Een ongeduldige commandant en een geduldige sergeant. - De Krumen.

De eerste officier van Harer Majesteits kruiser ‘The seabird’, luitenant Wells, liep met onrustige schreden de brug van zijn schip op en neer, tusschenbeide het woord richtende tot Powder, den sergeant van de mariniers, die eveneens op de brug stond en gedurig den kijker, dien de officier hem in de handen had gegeven, naar den wal richtte.

De manschappen, over het voordek verspreid, stonden daar in groepjes te praten en richtten ook telkens de blikken naar den wal.

- Ik vind dan dat zij vervloekt lang uitblijven, barstte de luitenant op eens uit, te midden van zijne wandeling blijvende staan, en wat zeg jij, sergeant?

- Ik? niets commandant, zei de sergeant, snel den kijker latende zakken en zich omwendende.

- Maar blijven zij dan niet lang uit? vroeg de verbolgen officier.

- Als u het zegt, commandant, dan zal het wel zoo zijn, schoon.....

- Nu, wat schoon? vroeg de officier, daar de sergeant, bevreesd te ver te gaan, plotseling zweeg.

- Schoon, zei de sergeant schoorvoetend, schoon het misschien veel tijd vordert om zoo'n geheele factory met al de slavenbarakoens te inspecteeren.

- Wat inspecteeren, 't is geen inspectie Powder, 't is eenvoudig eene visite.

- Pardon voor mijne vergissing, commandant! hernam de sergeant, maar ik bedoelde ook het in oogenschouw nemen van de barakoens.

- Neen, Powder! dat is het niet, wat de heeren zoo lang ophoudt. Ik wil wedden, dat zij op dit oogenblik aan tafel zitten en den beker lustig laten rondgaan.

- O! mijnheer, riep de sergeant uit, dineeren bij een slavenhandelaar! te midden van de geketende zwarten, met het glas in de hand?

- Ja, ja, Powder! zoo zijn helaas die tegenwoordige jongelui, die op Harer Majesteits schepen dienen.

Sergeant Powder zuchtte.

- 't Was stom van mij dat ik vergunning heb gegeven, mompelde de luitenant en luider vervolgde hij: Ik zou toch nog wel wat schuldig willen zijn, als ik wist wat die Don, Senor, Hidalgo, of hoe satan die vent wordt genoemd, in het schild voert.

- Don de Vivès bedoelt u? vroeg de sergeant.

- Ja juist, Powder. Wat, bij voorbeeld, beteekent die uitnoodiging om zijne barakoens te komen inspecteeren en zijne factory te zien. Gesteld, dat zijne factory er goed uitziet en dat zijne slaven goed behandeld worden, neemt dat ook maar iets weg van het verfoeilijke van zijn bedrijf. Wordt de slavenhandel er minder afschuwlijk door.

Sergeant Powder schudde ontkennend het hoofd.

- Ik betreur het thans, dat onze commandant te Sierra Leona gestorven is, en ik dus het bevel over dezen bodem op mij heb moeten nemen.

En daar sergeant Powder hier eene beweging van verbazing maakte, vervolgde de officier:

- Ja, Powder! dat betreur ik, en weet je waarom, omdat ik dan die inspectie van de slavenbarakoens wel eens zelf had willen doen, wat ik nu als commandant niet doen mag. Ik zou er ten minste voor gewaarborgd zijn geweest, dat die don de Vivès mij geen knollen voor citroenen verkoopt. Want het is een geslepen gast, die don Maria Mendoza de Vivès, maar pakken zal ik hem, dat zweer ik, en als ik den satanschen Spanjaard eerst het vel over de ooren heb gestroopt dan zal ik zijne factory eens inspecteeren, maar dat zal geene inspectie zijn met champagne en volle schotels, maar met kogels en vuur.

- Amen! zei sergeant Powder.

- Hij kent mij, de schurkachtige Spanjaard, vervolgde de officier, een jaar geleden heb ik een slavenhaler van hem genomen. Jij was er bij, sergeant!

- Ja, commandant! het heugt mij nog goed.

- En na dien tijd is er meer dan één lading zwarten van hem buit gemaakt, maar de schurk bezit te veel vrijheid. Men moest hier een kruiser stationneeren die speciaal vóór dit punt van de kust bleef. Dat zou de beste wijze zijn om hem ten val te brengen. De toegang tot zijne factory moest geblokkeerd worden.

- Als wij dien slavenhaler maar konden pakken, zei de sergeant.

- Die... ja, dat is een duivelsch schip; ik geloof dat hij dan aardig zou gekortwiekt zijn. Dat vervloekte schip heeft al wat zwarten overgevoerd; twee malen heb ik er jacht op gemaakt.

- Maar te vergeefs, zuchtte Powder hoofdschuddend.

- Schud het hoofd niet, sergeant! zei de officier, of gelooft ge ook aan dien onzin van een betooverd schip.

- God beware mij, commandant! riep de sergeant uit, maar u zult misschien wel willen toestemmen dat het zonderling is, dat men dat schip niet te pakken kan krijgen. De journalen van Harer Majesteits Marine zijn opgevuld met verslagen van jachten op dat satansche schip en ondanks dat heeft men het nooit kunnen krijgen, laat staan het naderen.

- Dat komt, hernam de luitenant ongeduldig, omdat men te veel de lading ontziet, en door deze verkeerd geplaatste menschlievendheid geeft men dat ding altijd gelegenheid om te ontsnappen. Ik zal niet zeggen dat ik een slavenhaler bij voorkeur mijne kogels in het ruim zal werpen, maar is het niet beter eenige slaven te dooden als men daarmede den schoener kan bemachtigen, dan dien te ontzien en de kogels daar te werpen waar zij geen schade aanrichten. Met opoffering van eenige negers komt men dan toch tot het doel, terwijl nu het ding telkens ontkomt en zijne vervloekte vaart over den oceaan vice versa Cuba volhoudt.

Het antwoord op deze netelige vraag werd den sergeant bespaard door het geroep van den uitkijk, die eene boot seinde.

De officier en de sergeant richtten weder de oogen naar de kust.

In de sterke branding, die daar op de kust staat, bemerkten zij een vaartuigje, dat op een notedop geleek. Het was door één roeier slechts bemand, een neger, die met verbazende handigheid zijn broos vaartuigje door de branding pagaaide.

- Stoute zeelui, die Krumen! zei de luitenant, de handigheid van den zwarte bewonderende. Laat een van onze matrozen hem dat eens nadoen.

Inderdaad was het verwonderlijk om te zien hoe de Krumen zijne kano bestuurde. De zee was op dien dag vrij onstuimig en de kerel moest eene zware branding door. Met eene kleine pagaai alleen gewapend schoot hij als een watervogel door de

golven. Tusschenbeide zag men hem het rechter-of linkerbeen buiten boord steken en dan maakte hij eene zwenking als een schaatsenrijder. Twee malen achtereen sloeg het lichte ding om en men zag den Krumen verdwijnen, weer bovenkomen en naar zijn kano zwemmen. Zwemmend hoosde hij haar met eene kalebas uit en liet zich er daarna weder inglijden. Dat alles was in weinige oogenblikken gedaan en dan schoot de kano weer bliksemsnel vooruit.

Deze kleine kano's uit een enkelen boomstam bestaande, gewoonlijk een soort van populier, zijn zeer smal, zoodat er net één man op de bank kan zitten. Zij loopen voor en achter puntig toe en zijn halvemaansgewijs sterk gekromd, waardoor voor- en achtersteven hoog boven het water uitsteken. De boomstam wordt eerst door vuur gekromd en uitgehold, en daarna met een dissel gefatsoeneerd. Vier of vijf dwarshouten beletten de zijden elkander te naderen en dienen tevens tot banken, waarvan er echter meestal maar één gebruikt wordt door den bestuurder van het vaartuig, daar zij voor het vervoeren van menschen totaal ongeschikt zijn. Zij zijn zoo klein, dat zij op een afstand voor ongeoefende oogen geheel onzichtbaar zijn en den roeier door het water schijnt te loopen. Om berichten over te brengen zijn deze kano's op de ongenaakbare kusten van West-Afrika van onschatbaren dienst, daar de Krumen om eene holle zee of storm niets geeft, en door eene kokende schuimende zee met evenveel gerustheid een tocht met zijne kano onderneemt als wij in eene pleizierboot op eene kalme vaart.

Toen de kano den kruiser genaderd was en aan den valreep lag vloog de Krumen vlug als een aap naar boven en bracht de boodschap van don de Vivès, dat de branding voor gewone sloepen te sterk was en dus de heeren officieren waarschijnlijk zouden genoodzaakt zijn den nacht aan wal door te brengen.

De commandant verwaardigde den Krumen met geen woord en de kerel verdween even snel als hij was gekomen.

- Welnu, zei de officier een oogenblik later tot sergeant Powder, wat heb ik gezegd? Het bevalt de heeren daar te goed, zij zullen het eens uitvieren.

- Het is een streek, die de Spanjaard mij heeft gespeeld en hij heeft er zijne bedoeling mede, maar die satansche don vergist zich. Desnoods, als er wat gebeurt, ga ik zonder officieren in zee. Wij zullen zien.

Hij gaf bevel scherp wacht te houden en goed uit te kijken en zocht toen grommende zijne hut op.

Het was toen avond en weldra zou het duister zijn. Kort daarna heerschte aan boord van Harer Majesteits kruiser ‘The seabird’ de grootste stilte.

II.
Een doode, die niet betreurd wordt. - Eene schermutseling op papier.

De kruiser was dien morgen (het was in het laatst van September 1825) voor den mond van de Rio Pongo aangekomen, had zich daar terstond voor de rivier geposteerd en het anker uitgeworpen. De eerste officier, de heer Wells, door het plotseling overlijden van den commandant thans gezagvoerder geworden, had den kruistocht, die door den overledene slapjes, werd uitgevoerd, nu eens flink aangepakt en gemeend, die niet beter te kunnen aanvangen dan door de blokkade van de Rio Pongo, aan wier oevers de factory van den beruchten slavenhandelaar don Maria Mendoza de Vivès lag.

Inderdaad mocht de slavenhandelaar het plotseling overlijden van den commandant der ‘Seabird’ wel met een rouwrand omlijst in zijn dagboek aanteekenen. Van hem toch had hij weinig of geen last gehad en de handel in zwart menschenvleesch had er niets door geleden. De overledene toch was een gemoedelijk man, die alles behalve geschikt was voor den werkkring waarin hij door het noodlot was geplaatst. Te weinig zeeman om de zee en zijn schip lief te hebben had hij gedurende zijnen kruistocht langs Afrika's westkust meer die koloniën bezocht, waar hem aan den wal een gul onthaal wachtte, dan die, waar de handel in menschen op hemeltergende wijze gedreven werd. Dagen, ja weken lang lag het vaartuig voor anker tot groote ontevredenheid van de bemanning en van den eersten officier in het bizonder. Gelukkig voor de arme schepsels, die op alle punten van de kust, maar inzonderheid aan de Rio Pongo bij honderden werden ingescheept, had de vreedzame commandant, door eene der in die streken heerschende ziekten aangetast, het tijdelijke binnen 24 uren met het eeuwige verwisseld, een voorval dat, hoe treurig ook voor den persoon in kwestie, de bemanning van de ‘Seabird’ met geen geringe vreugde vervulde, daar men zeer goed begreep, dat de heer Wells den boel heel anders zou aanpakken.

Zoodra dan ook het lijk van den commandant aan den grond van Sierra Leona onder bescherming van de Britsche vlag met alle statie was toevertrouwd, had de heer Wells zich voor geruimen tijd van proviand voorzien en het ruime sop gekozen.

De heer Maria Mendoza de Vivès had dan ook niet weinig zuinig op zijn neus gekeken, toen zijne bedienden hem op dien gedenkwaardigen morgen van den 27sten September 1825 het bericht brachten, dat de kruiser de rivier had geblok-

keerd. Van verbazing had hij zijn ontbijt onaangeroerd gelaten om zich met eigen oogen te overtuigen van de waarheid, de vreeslijke waarheid.

De slavenhandelaar begreep terstond dat er iets aan de hand moest zijn, dat er iets bizonders was gebeurd, en hij ontving daarvan spoedig de zekerheid, toen een aantal Krumen met hunne kano's naar het schip gegaan weldra met een brief van den commandant terugkwamen.

Zoodra de Vivès de onderteekening van dien brief zag, verbleekte hij. Toen las hij langzaam en bedaard het volgende:

Aan boord van Harer Majesteits brik 'The seabird'.

Rio Pongo, 27 September 1825.

Mijnheer!

Ten gevolge van het overlijden van den heer Campbell tot commandant van Harer Majesteits brik 'The seabird' bevorderd, heb ik van mijne Regeering in last den slavenhandel in deze wateren zoo mogelijk geheel uit te roeien.

Daar ik volgens bekomen inlichtingen weet, dat gij in uwe nederzettingen op deze kust honderden negers in de barakoens hebt en gij slechts op de gelegenheid wacht om die te verzenden, heb ik mij voorgenomen dit met alle mij ten dienste staande middelen te beletten.

Ik geef u hiervan kennis onder mededeeling, dat deze blokkade, zoo ik geen nadere instructiën ontvang, ongeveer een half jaar zal duren en ik mijn post niet eer zal verlaten vòòr ik door een anderen kruiser zal zijn afgelost. Tevens voeg ik hierbij de waarschuwing, dat zoo een der aan u behoorende schepen, sloepen of andere vaartuigen op den onder mijne bevelen staanden bodem durft vuren en zij, die zich daaraan schuldig hebben gemaakt, mij niet ten spoedigste door u worden uitgeleverd, ik dusdanige handeling zal aanmerken als

gelijkstaande met zeerooverij en mij in dat geval voldoening zal verschaffen door het vernielen van al uwe nederzettingen op deze kust.

Ik heb de eer te zijn:
CHARLES WELLS,
Commandant van Harer Majesteits brik 'The seabird'.

Aan den Heer MARIA MENDOZA DE VIVÈS, te Rio Pongo.

Toen de Vivès dit schrijven had gelezen, bleef hij geruimen tijd met den brief in de hand zitten en dacht na.

Deze kennisgeving viel hem zoo onvoorbereid op het lijf, dat hij een poosje noodig had om van den schrik te bekomen. Van lieverlede echter keerde hij als het ware tot het leven terug en toen het ontbijt was gebruikt, stak hij eene heerlijke sigaar aan, zette zich onder de veranda op zijn gemak neer en glimlachte, terwijl hij behaaglijk den geurigen rook van zijne sigaar opsnoof.

Ja, dien officier kende hij inderdaad goed en het overlijden van den commandant was hem een leelijken streep door de rekening. Wells was er net de man naar om zijne geheele factory ten gronde te richten. Die brief was kras, niets minder dan eene oorlogsverklaring in optima forma. Welnu, hij zou toonen, dat hg den Engelschman niet vreesde. Deze had hem terstond bij zijne komst eene verrassing bezorgd, en hij zou op zijne beurt den Engelschman eene verrassing bereiden.

- We zullen zien wie het spel winnen zal, zeide hij opstaande.

Hij begaf zich naar buiten en gelastte zijnen boekhouder te

zorgen, dat de slaven en de barakoens er binnen een uur eens recht proper moesten uitzien en dat den slaven dien dag vleesch moest geschaft worden.

Toen schreef de Vivès het volgende antwoord op den brief van den commandant der ‘Seabird’:

Rio Pongo, 27 September 1825.

WelEdelGestrenge Heer!

In antwoord op uwe geëerde missive van heden heb ik de eer U te berichten, dat het mij niet anders dan leed kan doen bij een zoo actief officier van Harer Majesteits Marine met eene zwarte kool te staan aangeteekend.

Over het wettige of onwettige van mijn bedrijf zal ik niet redetwisten, evenmin over de nietigheid van de door U beraamde maatregelen. Daar het echter schijnt, dat men mij bij U belasterd heeft ten opzichte van de behandeling, welke de negers in mijne etablissementen ondervinden, noodig ik U beleefd uit U van het tegendeel te komen overtuigen door eene inspectie van mijne factory en barakoens alhier, op welken dag en welk uur U dat mocht verkiezen.

Ten slotte verzoek ik U de verzekering te willen aannemen, dat ik het op hoogen prijs stel bij U goed aangeschreven te staan, en dat, zoolang de onder uwe bevelen staande bodem zich alhier mocht bevinden, U steeds over mij kan beschikken en ik het mij eene eer en genoegen zal rekenen U van dienst te kunnen zijn.

Ik heb de eer te zijn:
UWelEdelGestrenges onderdanige dienaar, MARIA MENDOZA DE VIVÈS.

Aan den WelEdelGestrengen Heer CHARLES WELLS, Commandant van H^{r}. M^{s}. kruiser ‘The seabird‘.

De slavenhandelaar verzegelde dit briefje glimlachend en een oogenblik later was een Krumen er mede opweg naar den kruiser.

Een poosje later kon men den heer de Vivès glimlachend in druk gesprek zien met zijnen kok en zijnen boekhouder, die weldra om het zeerst lachend ieder aan den arbeid gingen.

III.
De inspectie van de factory. - Donna Rosita. - Het diner.

De slimme slavenhandelaar had zijne berekening goed gemaakt; met in zijnen brief voor het bezoek van den officier aan zijne factory geen tijd vast te stellen bereikte hij juist zijn doel. Hij had aldus geredeneerd: Als ik schrijf: ‘op welken dag en uur u dat mocht verkiezen,’ zal de Engelschman denken: ‘als ik den tijd bepaal, wanneer ook, zult gij op uwe hoede zijn en intijds eerst voorzorgen nemen, daarom zal ik terstond van die aanbieding gebruik maken, dan vind ik u onvoorbereid.’

En zoo gebeurde het.

Nauwelijks toch had de heer Wells het aan hem gerichte briefje gelezen, of hij trad met zijne officieren in beraad en stelde voor den slavenkoopman te overrompelen door terstond tot de inspectie over te gaan, maar zonder eenig bericht te zenden.

Het voorstel vond algemeenen bijval, en de heer Wells belastte den dokter en den tweeden officier met deze zending. Toen zij heengingen, drukte hij hun echter op het hart door

eigen oogen te zien en zich niet door de beleefdheden van den elavenkoopman te laten bedotten.

Was de slavenhandelaar dien morgen in groote spanning geweest, toen de boekhouder hem kwam berichten, dat de sloep van den kruiser naderde, wreef hij in de handen van genoegen en haastte zich een weinig toilet te maken.

Inmiddels waren de beide officieren reeds aan wal gestapt en door den ‘toevallig’ daar in den omtrek zijnden boekhouder ontvangen, die hen in uiterst beleefde bewoordingen welkom heette en naar de factory geleidde, waar de heer de Vivès hun te gemoet kwam, met een verbaasd gezicht verzekerende dat hij hun bezoek zoo spoedig nog niet had verwacht, doch de heeren daarom niet minder welkom waren.

De officieren keken elkander glimlachend aan en gaven elkaar oogjes, alsof zij wilden zeggen: ‘Mooi zoo, wij komen hem overvallen.’

Doch de kennismaking met den slavenkoopman viel de heeren mee. De Vivès was een echte Spanjaard, trotsch, waardig en fier maar beleefd, en hoe vast de heeren zich ook hadden voorgenomen geen droppel, geen kruimel te gebruiken, ging het bij de kennismaking tegenover een zóó wellevend mensch als don de Vivès bleek te zijn niet aan, hem onbeleefd te weigeren eene verfrissching te gebruiken aan zijne welvoorziene tafel.

En zoo gebeurde het dat de heeren, eer zij het wisten, met het glas in de hand den slavenjager bescheid deden, toen zijn eerste dronk aan het aangename van de kennismaking met beschaafde lieden gewijd was.

Het was twaalf uur toen de heeren de woning van don de Vivès binnentraden en zij verbaasden zich een uur later, toen de gastheer hun beleefd aan het doel van hun bezoek herinnerde, dat er reeds een uur was verstreken.

De inspectie begon.

De beide barakoens van don de Vivès, langwerpige luchtige gebouwen, waren op dien tijd opgevuld met negers. In het geheel waren er tusschen de vijf- en zeshonderd zwarten, die slechts op eene gunstige gelegenheid wachtten om te worden ingescheept naar Cuba.

Toen de heeren de eerste barakoen binnentraden, verhieven zich plotseling ruim driehonderd zwarten, die op de hurken zaten, en verwelkomden de binnentredenden met een luid handgeklap.

Bij die onverwachte demonstratie traden de officieren eene schrede terug en sloegen de hand aan den degen, alsof zij verraad duchtten.

- Verontrust u niet, zei de slavenkoopman bedaard, dit is hunne manier van de bezoekers te begroeten.

De vroolijke gezichten der negers, het onderdrukt gepraat, hier en daar door lachen afgebroken, overtuigde de officieren van hunne dwaling en met verbazing bekeken zij de barakoen.

Zij hadden er geen vermoeden van, dat de slavenhandelaar door den kunstgreep van eene rijkelijke tractatie op rum en het vooruitzicht dien dag vleesch te zullen eten, de arme negers, die evenals kinderen weinig behoeven om verheugd te zijn, in die vroolijke stemming had gebracht.

In de grootste verbazing verlieten de heeren de barakoen en bezichtigden de rest. Alle hutten, alle gebouwen zagen er zindelijk en goed onderhouden uit. Geen slavendoggen of speurhonden waren er te zien, geen opzichters met zweepen. Dat die bedienden pistolen in den gordel droegen, beteekende niets in dit land en onder zoovele zwarten, die, hoe goed zij het hadden, toch natuurlijk elke gelegenheid om te ontsnappen zouden aangrijpen en daarbij voor geweld niet zouden terugdeinzen.

De heeren landden weldra in de keuken aan.

Een zwarte kok met zijne helpers was daar bezig het maal voor de slaven gereed te maken en de dokter kon niet nalaten een kijkje te nemen.

Er hingen twee groote ketels, eer op kuipen gelijkende, over het vuur, de eene met rijst, de andere met vleesch gevuld.

De voorkomende kok, als raadde hij de bedoeling van den dokter, schepte een lepel rijst uit den ketel op een schotel en bood het hem aan, terwijl een zijner helpers een stuk vleesch uit den bouillon opvischte.

- Waarlijk, zeide de dokter na geproefd te hebben, gij moogt het proeven, mijnheer Knowles!

Mijnheer Knowles, de tweede thans eerste officier, proefde en vond het uitmuntend.

Daar het maal juist gereed was, stelde de slavenhandelaar voor den maaltijd bij te wonen, en daar dit voorstel terstond werd aangenomen bevonden de heeren zich weldra weder in de barakoen.

De negerbevolking waschte eerst op het slaan van de trom de handen, hief toen een kort lied aan en daarna werd het eten rondgedeeld.

De officieren waren een en al verbazing. Dat alles ging zoo ordelijk als aan boord. De negers begonnen op hetzelfde oogenblik te eten en hadden op den bepaalden tijd met den maaltijd gedaan met de meeste juistheid, en zindelijkheid. Nimmer hadden zij kunnen denken, dat het in die als afschuwelijk afgeschilderde barakoens zoo toeging. Hunne welwillendheid jegens den Spanjaard vermeerderde met het oogenblik en toen de inspectie was afgeloopen, konden zij niet nalaten aan de Vivès hun welgemeend compliment te maken over zijn etablissement.

Het was intusschen reeds vier uur geworden en dat drentelen van de eene plaats naar de andere, die wandeling over

de vrij uitgestrekte terreinen had de heeren vermoeid en hongerig gemaakt, zoodat zij in plaats van genoodigd te moeten worden er zelfs naar verlangden, dat de beleefde gastheer hun iets aanbood.

Dit was het juist waarop de slimme Spanjaard had gerekend en zonder hen uit te noodigen, bracht hij hen plotseling in de prachtig ingerichte eetzaal, waar de tafel als het ware bezweek onder de hoeveelheid schotels, flesschen en andere voorwerpen, waarmede deze beladen was.

Op dat oogenblik waren alle gedachten aan het onvoegzame om van een slavenhandelaar, een koopman in menschen, iets aan te nemen, bij de beide Engelschen verdwenen. In lang, ja misschien bijna nooit hadden zij zoo'n overvloed van heerlijke gerechten, uitlokkende vruchten en fijne wijnen bijeen gezien en zij watertandden reeds alleen op het gezicht.

Op het oogenblik echter dat men aan tafel zou gaan, keken onze officieren opeens verbaasd op toen uit de veranda, die de eetzaal begrensde, eene gestalte de eetzaal binnenzweefde, die op eene verschijning geleek.

- Mijne dochter Rosita! zoo stelde de heer de Vivès haar voor.

De beide officieren konden hunne oogen nauwlijks gelooven. Was dat schoone meisje, die bekoorlijke verschijning, de dochter van den beruchten slavenhandelaar? en in de verwarring van het oogenblik stamelden zij een zeer linksch compliment.

De schoone glimlachte allerliefst en was zóó ongedwongen, zóó bekoorlijk, dat zij opeens geheel op hun gemak waren.

Men ging aan tafel in eene vroolijke stemming, die niet minder werd naarmate de wijn zijne uitwerking begon te doen. Als het ware bij afspraak werd het onderwerp van de slavernij geheel vermeden door de heeren, ofschoon de heer de Vivès het meer dan eens aanroerde. Maar de officieren waren doof

aan dat oor, en dachten onder den invloed van de schoone oogen en de rozenlippen der senorita in het geheel niet meer aan het doel van hunne zending.

Het liep reeds tegen het einde van den maaltijd, toen plotseling de boekhouder zich liet aandienen.

- Dat moet iets gewichtigs zijn, mompelde de Vivès, laat hem binnenkomen.

De boekhouder verscheen, maakte eene diepe buiging, en zeide toen:

- Mijnheer! de Engelsche kruiser seint om zijne officieren.

IV.
Uitmuntend comedie gespeeld. - Maria Mendoza de Vivès. - Een edel genootschap.

Bij die woorden sprong de slavenkoopman verbaasd op, terwijl het gelaat van zijne dochter betrok.

- Is het reeds zoo laat? riep hij uit.

- Het is zes uur, mijnheer! hernam de boekhouder, maar ik geloof niet dat het gaan zal.

- Wat niet gaan zal? vroeg de heer de Vivès verwonderd.

- De kruiser te bereiken, mijnheer.

- En waarom niet?

- Ja, het is een leelijk geval, maar er staat zoo'n branding op de kust, dat de loods zegt, dat er geen denken aan is er door te komen.

- Wat? Wel komaan, dat geloof ik niet, zei de Vivès, daar moet ik mij dan van overtuigen; gaan de heeren even mede?

- Volgaarne! zei de eerste officier, ofschoon ik u gulweg moet verklaren, dat ik het geen ramp zou vinden als wij gedwongen werden hier te blijven.

En hij wierp een smachtenden blik naar de donna.

De dokter verklaarde lachend hetzelfde.

- Ik waardeer die betuiging, heeren! zei de heer de Vivès buigende, maar ik zou, hoe gaarne ik wat langer van uw genoeglijk gezelschap zou willen profiteeren, toch nog om eene mooie som niet gaarne de oorzaak van eenige onaangenaamheid willen zijn. Het zou den schijn hebben, alsof ik de oorzaak ben van uw uitblijven.

- Kom, kom, mijnheer! zeide de eerste officier.

Intusschen wandelde men naar de rivier, waar de bemanning van de sloep aan den wal een in verhouding even rijk onthaal had gevonden als de heeren binnen.

- Wel hoe staat het? vroeg de eerste officier aan den bootsman van de sloep.

- Wel vervloekt, mijnheer! antwoordde deze, wij zullen hier moeten blijven. Het is niet te wagen. Ik ben niet voor een kleintje vervaard, ziet u, maar als de havenloods van de factory verzekerd, dat de branding te sterk is, en als de Krumen zich zelfs niet er door durven wagen, dan zeg ik, dat het voor een ouden zeerob van Hare Majesteit geen schande is als hij de vlag strijkt.

- Durven zelfs de Krumen niet? vroeg de officier, opgetogen over dit gedwongen Oponthoud, neen dan zal het niet gaan.

De heer de Vivès wendde zich tot de Krumen, die hunne lichte booten op het strand hadden gehaald.

- Is het niet mogelijk? vroeg hij, ik zal het loon verdriedubbelen.

De officier en de dokter verkeerden een oogenblik in angst.

- No savez! no savez! ay Mongo! riepen eenige stemmen.

De heer de Vivès fronste de wenkbrauwen.

- Maak u niet ongerust, mijnheer! zei de officier, wij zijn nu verantwoord en gij ook.

- Men zal er mij de schuld van geven, mompelde de gastheer wanhopend.

- Volstrekt niet, mijnheer! hernam de officier, onze commandant mag een streng man zijn, onbillijk is hij niet. Bovendien heeft hij ook zijne oogen en getuigt alles voor u.

De dokter stelde nu ook den gastheer gerust en depe schikte er zich in.

- In ieder geval moet er bericht gezonden worden, zei de heer de Vivès en zich tot de Krumen wendende bood hij het tiendubbele van het gewone loon als er een het bericht wilde brengen, dat de officieren verhinderd waren te komen en genoodzaakt zouden zijn den nacht over te blijven.

Schoorvoetend voldeed men ten slotte aan dit verzoek. De slimme Krumen, die mede eene rol vervulde in deze comedie, stak van wal, liet zich met zijne kano op behendige wijze door de golven omslaan om te laten zien dat er werkelijk gevaar was en bracht daardoor de zeelieden, die op dit punt van de kust onbekend waren, in de meening, dat het werkelijk onmogelijk was met eene gewone sloep door de branding te komen.

Intusschen hadden de heeren zich gehaast weer naar de woning terug te gaan, het toeval prijzende, dat hun zoo gelukkig te hulp was gekomen.

Het is hier de plaats om den lezer in kennis te brengen met twee personen van ons verhaal, die er eene gewichtige rol in zullen vervullen.

Maria Mendoza de Vivès, de schatrijke slavenhandelaar, de

voornaamste persoon in den omtrek van de Rio Pongo en misschien van de geheele westkust van Afrika, was eerst vóór ongeveer tien jaren daar aangekomen. Hij kwam daar als stuurman van een uit Cuba komend schip, dat voor den slavenhandel was gebouwd en ingericht, maar er voor het eerst verscheen.

Door een opstand onder de matrozen, waarbij de kapitein gedood werd, maar die door den stuurman door eene bloedige wraak werd bedwongen, zag de Vivès zich plotseling, als eene zaak die vanzelf sprak, tot kapitein bevorderd en hij vervulde die betrekking zóó goed, dat, toen hij met eene rijke lading slaven, ivoor en stofgoud te Cuba terugkeerde, de reeders hem niet alleen tot gezagvoerder bevorderden, maar hem zelfs een aandeel in het schip gaven.

Het geluk liep de Vivès mede. Op zijne tweede reis had hij, met eene volle lading zwarten in zee zijnde, het geluk den aanval van een Engelschen kruiser met veel dapperheid af te slaan en dit avontuur vestigde zijn naam als onverschrokken en kundig zeeman en slavenhandelaar voorgoed.

Na nog een paar reizen met evenveel succes te hebben gedaan, nam kapitein de Vivès zijn ontslag en vestigde zich aan de westkust aan de Rio Pongo.

Hier wist hij door eene flinke inrichting zijner factory, door het geven van vele geschenken aan de negervorsten, door een gul onthaal van ieder met wien hij zaken dacht te kunnen doen, weldra den alleenhandel in handen te krijgen en breidde zijne factory niet alleen meer en meer uit; maar vestigde op verschillende punten van de kust nieuwe factoryen en wist als chef daarvan steeds geschikte lieden te kiezen.

Bedeeld met eene groote lichaamskracht en eene goede dosis brutaliteit en koelbloedigheid ondernam hij groote reizen in het binnenland om te zorgen dat de handelswaren, zoo-

als slaven, ivoor, stofgoed en huiden, alleen naar zijne factory vloeiden, en wist met vorsten, waarvan vòòr hem niemand ooit had gehoord, handelscontracten te sluiten.

Het gevolg hiervan was, dat als er schepen op de kust kwamen, zij het spoedigst geholpen werden aan de Rio Pongo, daar de Vivès' barakoens bijna altijd vol waren met negers, en mocht er al iets aan ontbreken, hij dan toch in weinige dagen van de omwonende negers slaven genoeg wist te krijgen.

Het duurde dan ook niet lang of alle ladingen, die uit Cuba op de westkust van Afrika verschenen, waren aan de Vivès geconsigneerd en de Spanjaard had hiermede zijn doel, den alleenhandel, bereikt.

Geen wonder dat zijne zaken vooruitgingen en de enkele verliezen, door het opbrengen van schepen door de Engelsche kruisers veroorzaakt, hem niet veel deerden. Zijn vermogen was te groot om door zoo'n bagatel geschaad te worden.

De Vivès had echter bij al zijne rijkdommen iets, dat een gedurig verdriet voor hem was. Zijne vroeg gestorven vrouw had hem slechts één kind geschonken en dat was eene dochter. Wel is waar was nu donna Rosita een meisje zooals er misschien geen tweede, noch wat schoonheid noch wat lieftalligheid betreft, was te vinden, maar dat nam niet weg, dat het een groot verdriet voor de Vivès was geen zoon te bezitten, die eenmaal vaders rijkdommen zou erven en de bloeiende zaak zou voortzetten.

Intusschen moet men hieruit niet afleiden, dat de Vivès niet van Rosita hield. Neen, het tegendeel was waar. De slavenhandelaar had zijne dochter, het eenige wezen ter wereld dat hem, ondanks zijn gevloekt bedrijf en zijne menigvuldige misslagen, liefhad, lief met alle kracht die in hem was, en dat zelfs ondanks vader en dochter in karakter hemelsbreed van elkander verschilden.

Want de bekoorlijke Rosita verfoeide het menschonteerend bedrijf van haar vader, eene zaak waarvoor zij niet alleen onverholen uitkwam, maar voor wier staking zij altijd streed. Talrijk waren de gesprekken over dit onderwerp gevoerd en het meisje volvoerde de taak, die zij zich had opgelegd, de bekeering van haar vader tot hare denkbeelden, met een onverzettelijk geduld, met eene taaie volharding, die men bij het jonge schoone meisje niet zou hebben gezocht.

In dat streven werd zij trouw bijgestaan door haar neef John Brown, die van kindsbeen af bij hen in huis was geweest en thans, tot een knap jongeling opgegroeid, zooveel als de rechterhand van de Vivès was.

Met dezelfde ideeën bezield, leefde John alleen daarvoor en voor zijne schoone nicht, welke hij eene hartlijke genegenheid toedroeg, die niet onbeantwoord was gebleven.

Aan hem vooral was de uitmuntende staat der barakoens (slavenverblijven) te danken en de goede zorg, die niet alleen aan den wal, maar ook aan boord der schepen werd toegepast. Aan de wreedheid van enkele opzichters had hij spoedig paal en perk gesteld en, zoover het vereenigbaar was met het onedele beroep, paste hij alle mogelijke humane beginselen toe.

Eén hart en één ziel, streefden beiden naar een schoon doel. Zouden zij de overwinning behalen? De toekomst zou het leeren.

V.
Twee model-onderofficieren. - Een verdacht zeil.

Indien er omstreeks den tijd, waarin ons verhaal voorviel, bij de Engelsche Marine twee model-onderofficieren bestonden,

dan waren zij aan boord van Harer Majesteits kruiser ‘The Seabird’ vereenigd. De onderofficier der mariniers Powder toch en de hoog-bootsman Rock stonden als eenig in hun soort bekend en gaven elkander op dit punt niets toe. Beiden waren de verpersoonlijking van hun stand, en zoo afgemeten en statig als sergeant Powder was, zoo ruw en onverschillig was de hoog-bootsman Rock. Geen van die eigenschappen deed echter iets tekort aan beider positie. De een was in dienst misschien nog strenger dan de ander; hoewel ik geloof te mogen aannemen, dat op dit punt sergeant Powder de kroon spande. Eenige karaktertrekken hadden zij echter volkomen gemeen en dit waren moed, goede trouw en edelmoedigheid.

Sergeant Powder was eene lange, magere, hoekige figuur, met donker haar en knevel en bruine oogen. Hij bezat een statig militair voorkomen en iets krijgshaftigs in voorkomen en blikken, dat hem niet kwaad stond. Zijne veertig jaren, waarvan vijf-en-twintig ongeveer in dienst van Hare Majesteit doorgebracht, droeg hij met evenveel eere als de eereteekens, die zijne borst versierde. Geen grijs baartje was in knevel of hoofdhaar en geen rimpels waren op zijn geelachtigbruin gelaat zichtbaar. In zijne bewegingen was iets stijfs, iets machinaals, dat hem den bijnaam van den ‘langen automaat’ had bezorgd, een bijnaam die echter niemand het zou wagen in zijne nabijheid uit te spreken; want even zeker als het was dat sergeant Powder zich niet boos zou maken in zoo'n geval, even zeker was het ook dat hij den onbeschaamde met plechtigen ernst eene kastijding zou toedienen, die hem zou heugen. Op zijne uniform zocht het vitziek oog van eenig jong luitenant tevergeefs een vlekje of verkeerd plooitje, steeds zag hij er uit alsof hij door een ringetje was gehaald, en zoo was alles. Op elk uur van den dag of van den nacht zou hij zelf en al wat hij bezat aan de scherpste inspcetie hebben voldaan.

De hoog-bootsman Rock daarentegen was het type van den zeeman. Kort van gestalte, breed in de schouders, de beenen een weinig overhellende om naar buiten eene flauwe bocht te vormen, rossig haar en een baard, die op zijn gelaat niet zichtbaar was maar er onderuit kwam krullen, alsof het eene lijst was, ziedaar zijn persoon.

De losse matrozenkleeding, als het ware voor hem in het leven geroepen, was door hem tot het toppunt van losheid gebracht. Het wollen hemd was meestal aan den hals geheel open en liet de breede met haar begroeide borst bloot; de mouwen, meestal tot boven den elleboog opgestroopt, lieten een paar armen zien met spieren als touwen, en schoenen versleet de hoog-bootsman het minst op de geheele vloot, daar hij, indien het slechts kon, op bloote voeten liep. Ruw zonder ongemanierd te zijn en streng zonder tot kleingeestigheid te vervallen, viel hij juist in den geest van minderen en meerderen. Hij was, evenals de sergeant, een oud-gediende, die, moest hij in jaren al het onderspit delven, in dienstjaren boven sergeant Powder stond daar hij er twee meer telde.

Het zal den lezer na dit te hebben vernomen niet verwonderen, dat de commandant op dien dag met den sergeant zoo vertrouwlijk sprak. Beide onderofficieren toch hadden een schreefje voor bij de officieren en werden somwijlen wel geraadpleegd. Daardoor ook bewogen zij zich veel vrijer dan de rest van de bemanning, die, zooals men weet, op oorlogschepen zekere deelen van het schip ongeroepen niet ongestraft mag betreden.

Hoewel nu geen van beiden van die meerdere vrijheid en de goede gezindheid hunner superieuren gebruik maakte, kwam ook hierin het verschil, dat die twee karakters op sommige punten vertoonden, zeer uit. Terwijl toch sergeant Powder nooit ongeroepen eenig deel van het schip, dat strikt

genomen voor hem verboden grond was, zou betreden, noch ongeroepen zich in het gesprek der officieren zou mengen of zijn oordeel over iets te kennen zou geven, bewoog Rock zich overal naar hij verkoos en was op het laatste punt ook zoo streng niet. De oorzaak hiervan was dat hij gaarne praatte, terwijl sergeant Powder niet meer sprak dan noodzakelijk was.

Op den avond nu, toen de commandant van den kruiser na scherpe wacht bevolen te hebben zich naar beneden had begeven, liepen de sergeant en de hoog-bootsman te zamen op het voorschip heen en weer te wandelen en praatten over de gebeurtenissen van dien dag.

- Ik zeg, dat de commandant gelijk heeft, zei Rock. De tegenwoordige officieren zijn niet meer de officieren van vroeger.

Sergeant Powder bewaarde het zwijgen.

- Daar heb je mijnheer Knowles, een jongen spring-in- 't-veld, vervolgde de hoog-bootsman, en de dokter, nu ja die is zoo piepjong niet maar geen marine-man, hij is er te kort voor bij. En vooral dat jonge goed, dat brast maar toe zonder een reefje te leggen.

Sergeant Powder wist te wel waar hij staan moest om met dergelijke uitingen in te stemmen, en daar de bootsman dit wel bemerkte, gooide hij het over een anderen boeg.

- Steek toch voor den duivel een reefje uit dat plechtstatige gezicht, zeide hij brommend; wat zei de commandant, dat hij den boel niet vertrouwde?

- Ja, zei de sergeant, de commandant denkt dat het een streek is van dien don.

- De duivel hale mij als ik dat ook niet geloof, zei de bootsman. Het is net zoo iets voor dien schooier van een slavenkoopman.

- Ik vertrouw het ook niet, zei Powder.

Rock knikte.

- De slavenjagers zitten hier op de kust als de meeuwen op het aas, zeide hij; er zal wel wat gebeuren.

- Zeil ho! riep opeens de uitkijk op de groote bramra.

De beide onderofficieren stonden opeens als beelden onbeweeglijk.

- Waarzoo? riep de bootsman.

- Op zijde van ons, te loefwaarts, Sir, in éép lijn met die roode streepen in de lucht.

- Kunt ge het goed onderscheiden, wat is het voor een schip? vroeg de bootsman weer.

- Niet goed te onderscheiden, Sir! klonk het van den uitkijk.

- Kijk dan beter Neem je kijkers in je handen, voor den satan! riep de bootsman.

Er verliepen eenige oogenblikken, toen klonk het van boven:

- Een verdacht zeil, Sir, hoog en vlug getuigd en laag op het water, voert veel zeil.

- Toont hij een vlag?

- Neen, Sir!

Op dit oogenblik klonk het plotseling achter de beide onderofficieren:

- Een slavenhaler natuurlijk.

Beiden wendde zich snel om en terwijl de sergeant salueerde, zei de bootsman:

- Ik geloof het ook, mijnheer!

- Natuurlijk! herhaalde de heer Wells, wat zou het anders zijn. Heb ik het niet gezegd?

- Maar als die gemeene Spanjaard dan gedacht heeft ons beet te nemen, mijnheer! dan....

- Dan heeft hij zich leelijk vergist, bootsman. We zullen eens gaan zien wie het is.

- Een poosje later kon de opzichter van den heer de Vivès, die zich toevallig aan het strand bevond, eenige zwarte stippen waarnemen in het want van den kruiser, en de man, die van zulke dingen verstand had, begreep spoedig dat dit matrozen waren. Dit wekte zijne verwondering en nieuwsgierig bleef hij staan kijken. Een oogenblik daarna waren die stippen verdwenen en scheen het hem dat de toppen der masten en het tuig onder de masten dikker waren geworden.

- Wat beteekent dat? mompelde de man verbaasd.

Nog een oogenblik, toen zag hij, dat de kruiser zijne marszeilen had bijgezet. Het schip geraakte zachtjes aan in beweging, het draaide, steigerde eenige minuten als een paard, kwam langzaam bij den wind en schoot, toen de wind in de zeilen viel, plotseling als een vogel vooruit.

VI.
Dokter Trial's plan tot fnuiking van den slavenhandel. - Een slavenschip. - Dokter Trial's gevangenneming.

Toen de heer Knowles en dokter Trial na den feestlijken avond den volgenden morgen aan het ontbijt verschenen, kon men zeggen, dat de heeren, uitgezonderd een beetje haarpijn, goed geluimd waren, maar na afloop van het ontbijt kon men juist het tegendeel bij beiden bespeuren en men behoefde daarvoor niet eens een knap gelaatkundige te zijn.

De oorzaak hiervan was, dat de Vivès, die als een volmaakt gastheer zelfs de kleinste onaangenaamheid voor zijne gasten uit den weg trachtte te ruimen, eerst nadat de heeren

zich het heerlijke ontbijt goed hadden doen smaken, hun had medegedeeld, dat hun schip zee gekozen had.

Dat was eene alles behalve aangename tijding en ofschoon het voor den slavenhandelaar niet verborgen was gebleven met welk doel de kruiser zee had gekozen, toonde hij zich tegenover zijne gasten zoo verbaasd over dat vertrek, dat deze in de stellige overtuiging verkeerden, dat de slavenhaler er niets van af wist.

De onaangename stemming verdween slechts toen donna Rosita verscheen, bekoorlijker dan zij haar tot nogtoe hadden gezien. Toen vergat vooral de heer Knowles alle gewetenswroeging en dacht slechts aan de lieftallige verschijning, in wier bijzijn hij leefde.

Doch de dokter kon het niet geheel van zich zetten. Die arme Trial, nog niet lang bij de Marine, verweet zich dat hij nog niet genoeg militair was om hart voor zijn stand te hebben. Hij haalde zich allerlei dingen in het hoofd en kreeg werkelijk benauwde oogenblikken.

Om zich te verzetten ging hij wandelen, doch zijne uniform veroorzaakte hem nog grooter benauwdheid in dit heete land, en toen er den volgenden dag nog niets van den kruiser te zien was, gaf de heer Trial gevolg aan den raad van zijn gastheer om voor de dagen, die hij aan wal zou doorbrengen, het zich wat gemakkelijker te maken door zich van die benauwde uniform te ontdoen, die hem bovendien waar hij ging blootstelde aan eene wel wat lastige bewondering der negerbevolking. De waardige dokter stak dan ook in de rijk voorziene garderobe van zijn gastheer zijn corpulent figuurtje in eene witte broek en kort jasje, terwijl hij zijn achtbaar hoofd, waarom nog slechts een krans van grijzend haar prijkte, onder een breedgeranden hoed verborg.

In dit toilet kwam hij wat meer op zijn gemak en begon

met nieuwsgierigheid de omstreken van de factory te verkennen. De factory zelf in al hare uitgestrektheid was hem reeds genoegzaam bekend en derhalve besloot hij op een kleinen ontdekkingstocht uit te gaan.

Hij volgde geruimen tijd het strand en beklom daarna den hoogen oever, waar hij op het denkbeeld kwam een hoog punt uit te zoeken, om zich op zijn gemak neer te vlijen en een vrg uitzicht over de zee te hebben.

Het was na den middag en de grootste warmte was voorbij. Dokter Trial vond spoedig wat hij zocht, ja, meer dan hij gehoopt had te zullen vinden.

De plaats, waar hij was aangeland, leverde rondom een grootsch gezicht op. De kust vormde er eene groote bocht, die eenigszins op eene baai geleek. Rechts van hem was eene door een hoogen oever ingesloten kreek en aan de overzijde daarvan liep de oever naar het strand glooiend af. Op de plaats waar hij lag, was die echter vrij steil en met kreupelhout begroeid. Achter, links van hem, verhieven zich in de verte hooge heuvelen en vlak voor hem midden in de baai, zoodanig dat dit het vaarwater juist in tweeën deelde, lag een eiland, eene hooge spitse rots, kaal en ongenaakbaar.

De dokter legde zich op zijn gemak neer en liet de blikken over den oceaan weiden.

Hij beschouwde de hooge heuvelen links en de kalme zee, die met zacht geruisch in de kreek drong, en vestigde ten slotte zijne blikken op de rots daar voor hem.

De dokter, die zooals men weet eerst sinds kort bij de Marine was, had echter reeds zooveel militaire kennis opgedaan, dat hij er zich aan durfde te wagen het vraagpunt in overweging te nemen op die rots eene sterkte te bouwen in het belang van de beteugeling van den slavenhandel. Die rots in bezit genomen door Engeland kon, dacht bij, tot ge-

t.o. 29

zag hij een klein vlug vaartuig. Blz. 29.

wichtige dingen leiden. Men zou er eene sterkte kunnen bouwen, die onverwinbaar was, en boven op den top een waarnemingpost om op de schepen, welke de kust naderden, te letten. Men zou dan den commandant de beschikking moeten geven over een paar lichte vaartuigen, die toch voldoende bewapend konden worden om door middel van deze de gemeenschap met de kust en met Engelsche kruisers te onderhouden, terwijl zij langs de kust zouden kruisen en alle kreken en baaien zouden moeten onderzoeken om de slavenhalers te pakken; en nog een poosje bij dat plan stilstaande achtte Trial zich op dat oogenblik den aangewezen persoon voor die onderneming. Hij zou het onthouden en, in Engeland teruggekeerd, zijn plan aan de Admiraliteit voorleggen.

- Ja, juist! mompelde hij; kleine, snelzeilende scheepjes met weinig diepgang en goed bemand, ja, ja, dat zou gaan.

In deze beschouwingen verzonken had hij de oogen gesloten om zich des te beter zijn plan voor den geest te kunnen halen, maar toen hij ze nu opende en de oogen weder op de zee vestigde, ontsnapte hem een kreet van verbazing.

Het was of zijn plan reeds gedeeltelijk in vervulling was gekomen, want daar vlak voor hem onder de schaduw van de rots zag hij een klein vlug vaartuig als waarvan hij had gedroomd.

Dokter Trial wreef zich de oogen uit om zich te overtuigen dat hij niet sliep, en spalkte toen zijne oogen zoo wijd mogelijk open.

Het scheepje zag er allerliefst uit. Het was hoog getuigd maar eenvoudig, en voerde slechts twee zeilen. Toen de dokter naar zijne vlag keek, zag hij dat die rood was door een zwart kruis in vier vakken verdeeld. Boven die vlag voerde hij een langen rooden wimpel.

Er was niet veel scheepskennis voor noodig om te zien, dat het scheepje koers zette naar de kreek, en het was reeds zoo dicht bij, dat dokter Trial spoedig de bemanning kon onderscheiden, die tot zijne verbazing geheel uit negers scheen te bestaan.

- Hm! mompelde de dokter, toen hij het scheepje snel de kreek zag naderen, wat komt dat ding hier doen? Zou het een verdacht vaartuig zijn. De vlag ken ik niet. Een slavenhaler misschien. Let op, Trial! gij zijt in dienst van Harer Majesteits Marine en behoort tot een schip, dat op de slavenhandelaars kruist.

Na deze alleenspraak en daar intusschen het vaartuigje in de kreek was binnengevallen, kroop de dokter tot aan den rand van den hoogen oever, zoodat hij alles kon zien wat daar beneden voorviel en bleef toen stil liggen.

's Dokters vermoeden bleek juist en tot zijne verontwaardiging moest hij zien, dat dit allerliefste vaartuigje eene geheele lading slaven in had.

Dokter Trial wist niet waar hij zich meer over zou verbazen, over het toevallige van deze ontdekking zelf of over de massa zwarten, die uit dien kleinen romp te voorschijn kwamen. De ongelukkigen waren geketend en werden, zoodra zij aan land waren, twee aan twee gebonden en in het gelid gezet. Een paar negers bestuurden de ontscheping, die zeer gemaklijk geschiedde daar de negers slechts een eindje door het water behoefden te plassen om den oever te bereiken. Er waren mannen, vrouwen en kinderen, en de geheele troep bedroeg ongeveer honderd slaven.

De dokter had een goed hart; toen hij die arme schepsels daar zoo als misdadigers geketend zag en als vee bijeengedreven, maakte de verontwaardiging zich van hem meester en, zonder over de gevolgen van zijne daad na te denken, rees

hij driftig op, liep de kreek om en vertoonde zich opeens aan de verbaasde negers.

- Wie is de kapitein van dit vaartuig? vroeg hij barsch.

Een korte gezette neger, behoorlijk gekleed met jas, hemd en vest en een hoed op het hoofd maar zoo zwart als git, trad vooruit en zeide in gebroken Engelsch:

- Ik, Sir!

- Dan gelast ik u in naam van de Koningin van Engeland, die ik de eer heb als officier van de Marine te dienen, deze slaven oogenbliklijk in vrijheid te stellen.

De bemanning met haar kapitein aan het hoofd stond een wijle zwijgend.

- Ik heb u op heeterdaad betrapt, ging de dokter voort, on mijn schip kruist ginds.

De zwarte kapitein had echter in een oogenblik zijne aarzeling overwonnen. Plotseling gaf hij, in eene taal die de dokter niet verstond, een kort bevel, en toen wierpen zich twee, drie mannen eensklaps op den dokter, dien zij ondanks zijn tegenweer meester werden, oplichtten en aan boord brachten.

Eerst in de kajuit zetten zij den heer Trial neer; twee negers met pistolen gewapend namen bij hem plaats en gaven hem met gebaren en onder voortdurend grijnslachen te kennen, dat zij, indien hij eene poging mocht doen om te ontsnappen, hem zouden neerschieten.

VII.
De jacht. - Eene onbekende vlag. - Het licht uitgeblazen - In brand.

Het was op dien avond, toen de ‘Seabird’ de jacht op het verdachte schip begonnen was, lang aan twijfel onderhevig of men aan boord van dat schip begreep, dat de kruiser het op hen had gemunt. De ‘Seabird’ toch, door eene wolk van zeilen voortgestuwd, was als een vogel van onder het land uitgevlogen, en verdiende met recht zijn naam van zeevogel, en daar het vaartuig, waarop het gemunt was, niet vluchtte, was men na verloop van een kwartier zoo ver gekomen, dat men het beter kon opnemen.

- Toont de kerel nog geen vlag? vroeg de commandant.

- Neen, Sir! was het antwoord van den uitkijk.

- Laat hem zien, dat hij met een kruiser van Hare Majesteit te doen heeft, Sir! zei de commandant.

Dit behoefde geen tweemaal gezegd te worden. De officier liet een schot doen als eene beleefde waarschuwing aan het verdachte schip om zijne vlag te toonen, en toen de rook van het schot was opgetrokken, vloog de vlag langs de lijn naar boven.

De commandant bracht snel den kijker voor het oog.

- Een rood veld door een zwart kruis in vieren gedeeld, zeide hij, de spitsboef steekt den draak met ons; ik ken vela vlaggen, maar deze niet, gij, Sir?

- Neen, mijnheer, antwoordde de officier.

Het schip, dat tot nu toe niets had gedaan om te ontsnappen, lag met den kop naar den kruiser gekeerd, hem ab het ware tartende. De ervaren zeeman bemerkte echter spoedige dat hij tot vluchten gereed was.

- Geeft hem te kennen dat hij bijleggen moet, Sir! vóór de duisternis ons het schieten onmogelijk maakt, zei de commandant, want als ik goed zie, ligt de snaak klaar om ons zijne hielen te laten zien.

Een tweede schot donderde over de zee, maar het had eene geheel andere uitwerking dan sommigen verwacht hadden, want, in plaats van bij te leggen, zag men het schip met eene vlugheid, die het hart der zeelieden trof, wenden en vluchten.

- Ik wou eene maand van mijne gage missen, zei de hoogbootsman, als het dag was.

- Een wensch die niet vervuld kan worden, zei sergeant Powder, maar als ik mij niet vergis, is de maan in haar laatste kwartier en zal zij ons licht genoeg geven om dat schip niet uit het oog te verliezen.

- Ik hoop dat ge gelijk hebt, Powder! want het zou duivels jammer zijn zoo'n schip te laten ontsnappen zonder het eene kies te trekken, schoon ik bekennen moet dat ik weinig schepen heb gezien, waarvoor ik na het onze zooveel hart als voor dit heb. Ik mag lijden, dat wij het kunnen enteren vóór het reddeloos is geschoten.

Powder knikte.

- Maar als het een slavenhaler is, waaraan ik niet twijfel, dan is hij er op gebouwd om te vluchten. Met dat al komt hij niet in vergelijking met dat, wat ik nog geen twee jaar geleden heb gejaagd.

- Hetzelfde waarvan de commandant sprak? vroeg Powder.

- Hetzelfde, zei Rock, ‘De fregatvogel’, zooals ik hem gedoopt heb. God geve, dat wij hem eens ontmoeten om te kunnen zien wie het snelst zeilt, ons schip of dat. Vergissen kan ik mij niet in hem. Ik heb hem van nabij genoeg gepraaid om hem te kennen. Mooier schip bestaat er niet zou ik zeggen, altijd wat bouw en takelage en zeilage betreft.

Het was intusschen geheel donker geworden en de commandant sprak er juist over met den officier, dat het een toer zou zijn om het schip niet uit het oog te verliezen, toen men het gejaagde schip eensklaps een licht zag toonen.

- Brutale rakkert! bromde de commandant.

- Een mooi doel om er een kogel op af te zenden, riep Rock uit.

- Te duivel! zei de commandant, we zullen hem dien bluf afleeren; zou hij onder schot zijn, Sir?

- Daar ben ik even zeker van als dat ik hier op de brug sta, Sir! antwoordde de officier.

- Wel, Sir! blaas dan dat licht eens uit.

De officier verwijderde zich en gedurende eenige oogenblikken zou men eene speld hebben kunnen hooren vallen, zoo stil was het aan boord geworden. Allen waren in spanning, terwijl de officier bezig was het stuk te richten.

Eene flikkering in de duisternis, een slag en.....het licht was plotseling verdwenen.

Een daverend hoera brak aan boord van den kruiser de stilte eensklaps af.

- Knap gedaan, Sir! zei de commandant.

Toen keerde de stilte weder terug aan boord. Een ieder was nieuwsgierig, of men iets van het schip kon te zien krijgen. Maar de duisternis belette zulks.

Een kwartier verstreek, toen kwam de maan op en goot een flauw licht uit over de zee, maar dat toch voldoende was om den omtrek te verkennen.

Men bespeurde toen, dat het vervolgde schip op geruimen afstand was gekomen. De gevolgtrekking, dat hij zijne brutale uittarting van licht te voeren duur had bekocht, lag voor de hand, daar hij geen licht meer liet zien. De lichte maan speelde het echter eene leelijbe poets, daar zij het beter aan

eene scherpe vervolging blootstelde, want Wells was niet van plan van eene vervolging af te zien, waar de omstandigheden hem zoo meeliepen.

- Ik laat me kielhalen, zei Rock, als hij niet een veer kwijt is. Die lantaarn zal wel aan zijn spiegel geplaatst zijn geweest en mij dacht dat ik den kogel hoorde inslaan.
- Wel mogelijk, zei sergeant Powder.
- Het zou eene aardige vangst zijn, merkte Rock op.
- Dat is de vraag, zei Powder.
- Je wilt toch niet zeggen, dat het geen slavenhaler is, zei Rock.
- Hij komt naar de kust, zei Powder. Hij gaat er niet van af, en dus heeft hij ook geene slaven aan boord. Je weet, Rock! hoe moeilijk het is die hier te snappen. Zij hebben goede papieren, eene behoorlijke lading en al is die nu geconsigneerd aan een slavenhandelaar, dan kan men hen daarom nog niet opbrengen, niet van slavenhalen overtuigen.
- Maar gij vergeet twee dingen, zei Rock triumfantelijk.
- En die zijn? vroeg Powder.
- Eerstens, zei Rock, dat een fatsoenlijk mensch, die niets op zijn geweten heeft niet aan den haal gaat, entweedens, dat de aanwezigheid aan ginds boord van een zeker ding of zekere dingen hem zullen verraden.
- Zekere dingen, welke dan? vroeg Powder.
- Een zeker dek, dat men een slavendek noemt, zei Rock, een groot getal watervaten en misschien nog wel een paar allerliefste armbandjes[1)].
- Ge hebt gelijk, zei Powder, maar kijk eens.
- Brand op het gejaagde schip, Sir! klonk het op dit oogenblik eensklaps van den uitkijk.

1) Slavenboeien.

Allen sprongen op.

Een dikke rook kronkelde ten hemel en als door tooverslag barstte de vlammen uit.

- Ik verwed er een borrel onder, dat hij dit aan ons te danken heeft, riep Rock uit.

- Ja, die lichtuitblazer heeft het hem gedaan, zei Powder.

In een oogwenk was de geheele zee verlicht door den rossen gloed van de vlammen. De brand was klaarblijklijk op het voorschip uitgebarsten, want daar steeg een dikke rook ten hemel en kronkelden de vlammen rondom masten en wand. Door den kijker bespeurde men, dat een groot deel van de bemanning op het achterschip was opeengedrongen en men bezig was de booten te water te laten. De brand moest derhalve zoo hevig zijn, dat er aan blusschen niet meer te denken viel.

Wells had dit in een oogwenk gezien en gaf met een vloek bevel de sloepen te strijken en het brandende schip te hulp te snellen, waaraan, ter eere der bemanning van den kruiser dient dit gezegd, met den meesten spoed gevolg werd gegeven.

VIII.
Kapitein Campo. - Het verhoor. - Geen termen. - Een sterk bewapend koopvaardijschip.

Toen de sloepen van den kruiser een poos later terugkwamen, was de bemanning vermeerderd, terwijl er nog een sloep meer was. Zij waren juist bijtijds gekomen om een gedeelte der bemanning met den kapitein, die zich nog op het

t.o. 36

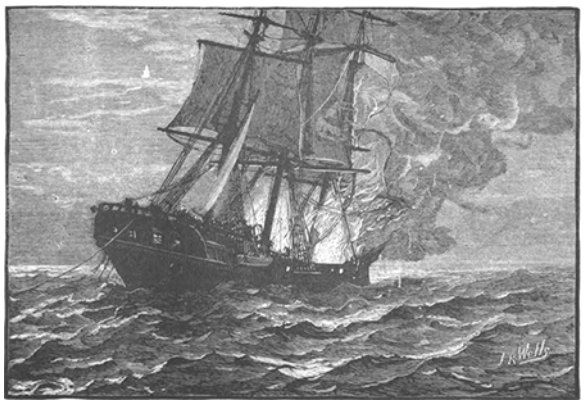

en kronkelden de vlammen rondom mast en wand. Blz. 36

brandende schip bevonden, te redden. De sloepen, door het volk in groote haast te water gelaten en te vol bemand, waren op één na omgeslagen of gezonken en men kon eerst beginnen met een aantal personen op te visschen, die aan de sloepen vastgeklemd zich boven water hielden.

De officier was de eerste, die den valreep opklom, op den voet gevolgd door den kapitein van het verbrande schip, die hij terstond aan den heer Wells voorstelde als kapitein Diaz Campo.

De commandant van den kruiser nam den kapitein nauwlettend op zonder echter diens buiging te beantwoorden. Elke trek van zijn gelaat verried den grooten afkeer, dien hij voor den slavenhaler koesterde, en de kapitein moest wel een domoor van de eerste soort zijn geweest, indien hij dit niet had bemerkt.

- Mijnheer! begon hij, vergun mij u, ook uit naam van mijn volk, mijn dank te betuigen voor uwe tijdige hulp. Als uwe sloepen niet zoo spoedig bij ons waren gekomen, zouden wij voor de haaien zijn geweest.

Mijnheer Wells knikte even.

- Wees zoo goed mij te volgen, mijnheer! zeide hij, en gevolgd door den kapitein begaf hij zich naar den longroom.

- U heeft ons een grooten dienst bewezen, mijnheer! begon de geredde kapitein hier weer. U heeft ons van den dood gered.

- Als ik in uwe plaats was, zei Wells droogjes, zou ik er de voorkeur aan gegeven hebben naar den kelder te gaan. Ik geloof niet, dat het vooruitzicht op een touw met een schuifknoop voor een zeeman uitlokkender is dan de golven.

De kapitein glimlachte loos en zette een verbaasd gezicht.

- Een touw met een schuifknoop? zeide hij. Ik versta u niet.

- Verstaat ge mij niet? zei de heer Wells. Denkt gij dan bij geval den strop te ontgaan, slavenhaler!

- Slavenhaler, ik? riep de kapitein met goed gespeelde verbazing uit. Wie zegt u, dat ik een slavenhaler ben?

- Kom, kom, mijnheer! al praatjes genoeg, als men recht in zijne schoenen staat, laat men zijne hielen niet zien: spreek op, welk vaartuig was het uwe?

- Ik commandeerde den schoener 'Columbus', zei kapitein Campo, van Havanna met eene lading manufacturen, ijzerwerk enz. enz. voor don de Vivès bestemd.

- Heel goed, zei Wells, en welke vlag voerdet ge?

- De Spaansche, zei kapitein Campo.

- De Spaansche vlag, zei de heer Wells; ha, is die sinds kort dan veranderd. Ik wist niet, dat de Spaansche vlag zwart met een rood kruis was.

- Ik weet niet beter, dan dat de Spaansche vlag geel is, met twee liggende roode banen er door, merkte de kapitein aan, en die voerde ik.

- Zoudt ge bijgeval willen zeggen, dat ge geen vlag toondet die een rood veld door een zwart kruis in vieren gedeeld voerde, viel de commandant driftig uit.

- Als dat het geval is geweest, mijnheer! dan was het eene vergissing; de vlag, die u bedoelt, is onze seinvlag op deze kust om een loods voor allen voor don de Vivès bestemde schepen.

- Ik verlang geen leugens! rieij de heer Wells uit. Indien uwe bewering waar is, wat ik sterk betwijfel, dan wenschte ik nog wel verklaard te zien, waarom gij op ons sein om bij te leggen geen acht hebt geslagen en voor ons gevlucht zijt.

- Ja, mijnheer, dat is een gek geval, zei kapitein Campo. Ik zal de laatste zijn om een officier van de Engelsche Marine te beleedigen en dat nog wel op zijn eigen schip; ik hoop van harte, dat u het niet als zoodanig zult beschouwen wanneer ik u als reden daarvoor opgeef, dat ik, als opgevoed in Amerika,

weinig genegenheid voor Engeland koester en ik het nooit over mij heb kunnen verkrijgen mij aan de bemoeizucht, die uwe natie vooral ter zee ten toon spreidt, te onderwerpen. Volgens mijne opvatting is iedereen baas op zijn schip en behoef ik mij niet te onderwerpen aan allerlei belemmerende maatregelen, welke de Engelsche Regeering meent te mogen nemen. Dat is de eenige reden, waarom ik niet verkoos bij te leggen, Sir. Gij hebt mijn schip in brand geschoten en daarvoor zal de Engelsche Regeering mij schadeloosstellen.

Het was nu de beurt van den heer Wells om verbaasd op te kijken.

- Dat neemt echter niet weg, vervolgde de kapitein, dat ik u dankbaar voor uwe hulp ben.

De commandant sloeg op die voor de derde maal gedane verklaring geen acht.

- Uwe papieren zullen dus wel in orde zijn? zeide hij vragend.

- Om u te dienen, zei kapitein Campo, eene portefeuille uit den zak te voorschijn halende en eenige papieren op de tafel uitspreidende, hier zijn ze. Als u de moeite wil nemen ze in te zien.....

- Al wel, zei de commandant, de papieren inziende.

De heer Wells geraakte in eene onpleizierige stemming. Hij zag dat de papieren in orde waren, en daar het schip verbrand was, kon men geen bewijzen verkrijgen, dat kapitein Campo een slavenhaler was. Het was niet aan twijfel onderhevig dat hij hem in brand had geschoten, maar dat was minder, dan had de kerel maar moeten bijleggen, dáárom bekommerde hij zich niet. Het ergste was, dat hij den man, van wien hij heilig overtuigd was een slavenhaler te zijn, niet kon overtuigen van dat vermoeden, noch bewijzen bijbrengen om hem aan de Engelsche gerechtigheid over te leveren. Zooals de zaken thans stonden, overtuigd dat die don de Vivès hem

eene poets wilde bakken, was het nog maar het beste, dat hij op zijn post bleef om de factory te blokkeeren en dan zat er niets anders op dan den gevangenen de vrijheid weer te geven. In ieder geval was het schip verbrand, en dat was ten minste één troost voor den commandant.

- Ik zou wel eens willen weten, zeide hij, zich tot kapitein Campo wendende, welke lading gij van de kust zoudt meegenomen hebben.

- Dat kan ik u wel meedeelen, zei kapitein Campo, ivoor, goud en huiden.

De heer Wells keek hem scherp aan.

- En ebbenhout[1)] zal wel het voornaamste artikel geweest zijn, denk ik, zeide hij. Jammer dat uw schip verbrand is en een gelukje voor u, mijnheer! Ik vertrouw, dat uw schip niet zoo goed een scherp onderzoek zou doorstaan hebben als gij.

- De 'Columbus' zou elk onderzoek hebben doorstaan, mijnheer! zei kapitein Campo.

- Jammer, dat de vlammen het niet toelieten, gaf Wells ten antwoord. Intusschen, kapitein, al vind ik geen termen u naar Sierra Leona op te brengen, hoop ik, dat ik u nogmaals zal mogen ontmoeten, maar dan liefst niet op een schip dat in brand staat.

- Het zal mij altijd aangenaam zijn, Sir! de kennismaking met een officier van Hare Majesteit te hernieuwen, zei kapitein Campo. Al is de afstand tusschen ons groot, wij zijn toch beiden zeelieden, mijnheer!

Een oogenblik later waren beiden weer op het dek en keken naar het brandende schip, dat één vuurklomp was en den omtrek tot op een grooten afstand verlichtte.

Plotseling viel er een kanonschot. Het vuur had de kanonnen gloeiend gemaakt en de lading doen afgaan.

1) Negers.

- Hadt gij geschut aan boord, mijnheer! vroeg de heer Wells.

- Ja, mijnheer! de zee is nog niet vrij van zeeroovers, vooral bij ons in de wateren van Cuba, en men dient op alles voorbereid te zijn.

De commandant fronsde de wenkbrauwen.

Andermaal viel er een schot en volgde de eene uitbarsting op de andere.

- Gij hebt gelijk, zei Wells, men moet op alles voorbereid zijn, kapitein Campo! Bewapendt gij uwe schepen altijd zoo sterk?

- Ja mijnheer!

- Is er veel kruit aan boord?

- Ja mijnheer!

- Dan zullen wij ons uit de voeten maken, zei Wells. Ik wil het gevaar niet loopen bij het in de lucht vliegen van dat schip averij te bekomen.

IX.
Een vertrouwlijk gesprek. - De verontwaardiging van dokter Trial. - Een benauwde droom.

Toen dokter Trial op zoo gewelddadige wijze was opgenomen en de gedwongen passagier van het negervaartuig was geworden, liep het tegen den avond en een kwartier kon hij in de kajuit zijn geweest, toen hij tot zijne groote verbazing bemerkte, dat het vaartuig onder zeil ging. Met eene snelle beweging rukte hij het voor een der raampjes hangend gordijntje weg en bemerkte toen, dat het vaartuig de kreek verliet en zee koos.

- Waar voert men mij heen? riep hij driftig uit. Waarheen brengt men mij?

De negers gaven geen antwoord. Zij grijnslachten slechts en lieten hunne witte tanden zien.

De dokter herhaalde zijne vraag, maar kreeg geen antwoord, en daar hij niets beters wist te doen, liet hij zich moedeloos neervallen en wachtte met berusting de dingen af die komen zouden.

De komst van den negerkapitein maakte een eind aan zijn treurigen toestand.

Op een wenk van hem verwijderden de negers zich en een bediende zette een flesch en glazen benevens sigaren neder.

De dokter beschouwde die toebereidselen met steeds klimmende verbazing. Hij verwonderde zich, dat hij nog leefde, daar hij niet anders had gemeend dan vermoord te zullen worden.

De neger schonk de glazen vol en bood den dokter eene sigaar, doch deze weigerde beiden.

- Ik verlang te weten, kapitein! zeide hij, wat gij met mij voor hebt. Waar voert gij mij heen?

- Naar Cuba, mijnheer! zei de neger.

- Naar Cuba? riep de dokter uit, zijt ge gek of drijft ge den spot met mij.

- Het een noch het ander, zei de negerkapitein.

- Maar weet ge wel, dat ge u aan roof schuldig maakt door iemand op te lichten en weg te voeren tegen zijn wil?

- Ba! zei de neger, ik ben slavenhaler, dat vergeet gij, mijnheer! en als zoodanig ziet men niet tegen een beetje op. Of ik voor het eene wordt gehangen of voor het andere is mij vrij onverschillig, het draait toch altijd uit op een touw met een schuifknoop, en dat is dus alleen de kwestie.

- Maar wat hebt ge dan met mij voor? vroeg de dokter andermaal.

- Drink eerst eens mijnheer, dan komen uwe ontstelde zenuwen wat tot bedaren. Geloof mij, ik zeg u geen woord vóór gij gedronken hebt en wat meer op uw gemak zijt gekomen.

De dokter wierp een wanhopigen blik naar den hemel maar kreeg slechts de zoldering van de kajuit te zien, daarop stak hij met een grimmig gezicht eene sigaar aan en sloeg het glas cognac naar binnen.

- Ziedaar, zeide hij, vertel op!

- Nu doet ge verstandig, zei de negerkapitein glimlachend. Gij wilt weten, wat ik met u voor heb, luister! Ge zult zeker wel willen toestemmen, dat ik u niet verzocht heb aan boord van mijn schip te komen.

De dokter keek hem plotseling woedend aan.

- Neen, dat geloof ik ook wel, zeide hij.....

- Maak u niet weer boos, zei de neger, ik wil alleen zeggen dat gij het aan uzelf hebt te wijten, dat gij hier zijt. Waarom tradt gij mij in den weg, toen ik bezig was dat zwarte, vee te ontschepen.

- Waarom? voor den duivel, wel, omdat ik Britsch officier ben, mijnheer! en nog wel officier van den kruiser, die juist om den slavenhandel tegen te gaan de rivier blokkeert.

En in zijn drift sloeg de dokter het tweede glas cognac naar binnen, dat de neger een oogenblik te voren had ingeschonken.

- Juist! zei de negerkapitein, en daar gij mij in het uitoefenen van mijn beroep in den weg stond, was ik wel genoodzaakt u gevangen te nemen.

- Dat begrijp ik, zei de dokter; ik mocht niet zien waarheen die negers gebracht werden, die zeker wel voor den heer de Vivès bestemd zijn?

- Gij raadt het niet, zei de neger lachend. Ik drijf mijne eigene zaken, en daar gij met uw ronddwalen wel eens meer kondt zien dan mij lief is, nam ik u mede.

- Naar Cuba, niet waar? vroeg de dokter, met de bedaardheid van een vulkaan, die op uitbarsten staat.

- Naar Cuba, zei de neger, en vervolgens.....

- Wat? riep de dokter, vervolgens? wat vervolgens?

- En vervolgens weer hierheen, zei de neger. Ja, ziet ge, gij kunt er u geen denkbeeld van maken hoe moeilijk het voor ons slavenhalers is een geschikten dokter te krijgen, een kundig en ervaren man.

Dokter Trial sprak niet. Hij keek den negerkapitein met groote oogen aan en wachtte of er nog meer volgde.

- Ziet ge, zoo iets is hoogst moeilijk.

- Dus, gij denkt dat ik dokter op een slavenhaler zal worden? Nooit! riep de dokter uit.

- Dat meent gij niet, zei de negerkapitein, die volkomen bedaard bleef. De humaniteit en edele opoffering der Engelschen waar het liefdadige doeleinden betreft, zijn bekend, en daarom geloof ik niet dat gij zult weigeren. Stel u eens voor, hoeveel er geleden wordt in een schip, waar de levende lading opeengepakt is als haring en waar men in geval van ziekte meestal zonder hulp is. Neen, dat doel is te schoon om er zich niet voor te willen opofferen.

Schoon dokter Trial den kerel verfoeide, moest hij toch bij zichzelf bekennen, dat de kapitein voor een neger uitstekend sprak.

- Ik, dokter op een slavenschip! herhaalde de dokter, alsof hij tot zichzelven sprak; ik, John Thomas Trial, officier van gezondheid bij Harer Majesteits Marine, ik, die den slavenhandel steeds heb verfoeid.

- Het is toch geen gering voordeel, dat de bezoldiging

t.o. 44

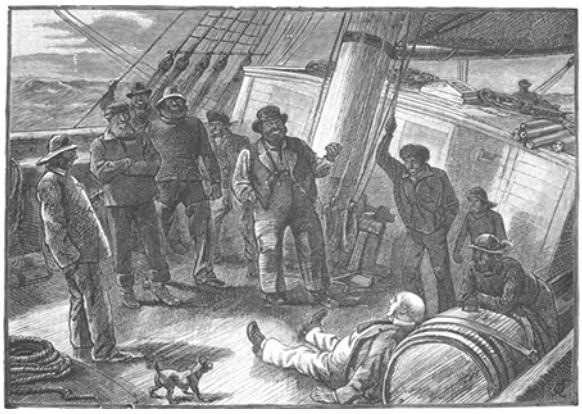

alsof or een aantal duivelengestalten rondom hem geschaard waren. Blz. 45.

hoog is bij ons, zeide de neger, 's dokters glas vol schenkende. Het salaris is bij ons gewoonlijk het dubbele van dat bij u.

- En al was het tienmaal zooveel, riep de dokter boos uit, dan krijgt gij mij er nog niet toe. Gij kunt mij pressen en met geweld naar Cuba voeren, maar hebt het recht niet mij ook daar aan boord te houden.

- Gij weigert dus, vroeg de neger.

- Bepaald! zei de dokter; ik begrijp niet hoe het in u op kan komen mij een zoodanig voorstel te doen. Gij beleedigt in mij Engeland, verstaat gij. Ja, dat doet gij, en eens zal ik mij wreken.

De goede dokter, door den koppigen cognac opgewonden, begon hoe langer hoe moediger te worden, wat den neger een glimlach afperste. Ten slotte verlangde hij op hoogen toon een luchtje te scheppen op het dek, en de kapitein weigerde dit niet.

Ongelukkig voor den dokter stond hij ten gevolge van den koppigen cognac niet stevig op de beenen, en, daar hij toch al niet zeevast was, begon hij, nauwlijks op het dek gekomen, te wankelen en zou gevallen zijn, indien hij niet juist de handen had geslagen op een vastgesjord watervat. In zijne vrees andermaal eene tuimeling te zullen maken, liet hij zich met de meeste behoedzaamheid neerglijden en zette zich, met den rug tegen het vat, plat op het dek neer.

Het stampen van het scheepje hield intusschen aan en het werd den dokter hoe langer hoe wonderlijker in het hoofd. Hij wist niet meer of hij waakte dan of hij den speelbal van een benauwden droom was.

Het was reeds avond geworden, maar de maan verlichtte flauw den omtrek. Voor 's dokters benevelde blikken scheen het of er een aantal duivelgestalten rondom hem geschaard waren, die een woesten dans uitvoerden. De zwarte ge-

zichten der negers kwamen hem voor vuurschietende oogen te hebben en hij meende hen op de tanden te hooren knarsen.

Ten slotte sloot hij de oogen om dit alles niet meer te zien en viel in slaap.

Gedurende den nacht veranderde het negerschip van koers en wierp tegen het aanbreken van den dag het anker in dezelfde kreek, waar zij den vorigen avond de slaven hadden ontscheept.

Toen namen de grinnekende negers dokter Trial voorzichtig op, brachten hem over den loopplank aan wal en legden hem op dezelfde plaats neer, waar hij den vorigen middag had liggen philosopheeren, zonder dat de heer Trial ontwaakte.

Tien minuten later was van het slavenscheepje nog slechts het zeil aan de kim zichtbaar en indien de dokter op dat oogenblik daar aan boord eens had kunnen rondkijken, zou hij zeer verwonderd hebben opgezien, dat de kapitein en het meerendeel der negers bezig waren zich blank te wasschenen het raadsel, dat de negerkapitein zoo goed praatte, zou dan zijn opgelost.

Doch de heer Trial had daar geen de minste gedachte op en toen hij eindelijk met zonsopgang ontwaakte, was hij niet weinig verbaasd zich op de rots te bevinden waar hij den vorigen dag had gelegen.

Verschrikt keek hij beurtelings naar de zee en naar het land, toen stond hij op en zich uitrekkende zeide hij glimlachend:

- Gelukkig, dat het maar een droom is geweest. Duivels, wat zat ik in de knoei!

- Wat zullen zij ongerust over mij zijn, zeide hij een oogenblik later, en in de meening dat hij op de rots was ingeslapen en de speelbal van een benauwden droom was geweest, haastte de dokter zich naar huis.

- De slavenhaler had intusschen zijn doel bereikt, want de dokter geloofde nòch aan den slavenhaler nòch aan het ontschepen der negers.

X.
Familiezaken. - Een voorstel. - Kapitein Campo's plan.

Drie dagen na het vertrek van de ‘Seabird’ lag de kruiser, van zijnen korten kruistocht teruggekeerd, weer voor den mond van de rivier en bevonden zich de beide officieren aan boord, en kapitein Campo met zijne mannen, die de heer Wells bij gebrek aan bewigs had moeten vrijlaten, aan land als gasten van don de Vivès.

De heer Wells was nog minder in zijn humeur dan toen wij voor het eerst kennis met hem maakten, en de beide officieren, die drie dagen de gedwongen gasten van de Vivès waren geweest, waren dit ten gevolge van den slechten ontvangst, die zij bij het aan boord komen hadden genoten, nog minder.

Geheel anders was de stemming, welke ten huize van de Vivès heerschte.

In de galerij of veranda aan de voorzijde van het groote gebouw, waar men een fraai uitzicht op de rivier had, zaten de gastheer en kapitein Campo zoo vroolijk te praten als men het na het verbranden van de ‘Columbus’, die hun gezamenlijk eigendom was geweest, niet zou hebben verwacht.

Inderdaad was dan ook dat verlies, hoe groot ook, voor een man van het vermogen van de Vivès geen ramp en daar het aandeel van kapitein Campo betrekkelijk klein was, had de slavenhaler niet zooveel verlies geleden, dat hij met een

weinig fortuin in de zaken dit niet spoedig te boven zou zijn gekomen.

Het gesprek liep natuurlijk over den slavenhandel en de laatste gebeurtenissen. Kapitein Campo lachtte in zijn vuistje, dat de commandant van de ‘Seabird’ hem bij gebrek aan de noodige bewijzen had moeten in vrijheid stellen, en de heer de Vivès over de wijze, waarop hij de officieren aan den wal had gehouden en om den tuin geleid, maar nog meer om de poets, die den voortvarenden dokter was gebakken.

- En hoe gaat het met den jongen, vroeg de kapitein eensklaps.

De Vivès haalde de schouders op.

- Hoe wou het gaan? zooals altijd, er zit niets in hem om hem een flink handelaar of zoo iets te doen worden. Hij heeft niets van zijn vader.

- Zonderling, zeide de kapitein.

- Ja wel zonderling, stemde de Vivès toe. Het blijft bij het oude deuntje. Vroeger dacht ik nog dat het gaan zou, maar sinds hij met Rosita een verbond heeft gesloten, zie ik wel dat zijne ambitie hoe langer hoe meer vermindert. Hij heeft geen hart voor de zaken. Hij dweept met de Engelschen en met hunne pogingen tot afschaffing van den slavenhandel. Dat alles heeft hij van haar en zij werken samen om mij te bekeeren.

- Hm! zei kapitein Campo.

- Wat mij al lang heeft verwonderd, vervolgde de Vivès, is, dat hij nog niet geweigerd heeft iets te doen voor de zaken, en de eenige reden, die ik daarvoor kan vinden, is, dat hij nu in de gelegenheid is dat zwarte vee te vertroetelen en te troosten.

- Ik hoop toch niet dat onze plannen er door veranderd zullen worden, zei kapitein Campo.

- Nu, zei de Vivès zich het hoofd krabbende, rondweg gezegd heb ik er menigmalen spijt van gehad mijn woord te hebben gegeven, want zie-je amice! het is de man niet, dien ik voor Rosita en met het oog op mijne zaken of liever onze zaken wensch.

- Maar gij zult toch uw woord houden? opperde kapitein Campo.

- O! wat dat betreft, zei de Vivès, dat houd ik altijd.

- 't Is een mooi paar, zei Campo glimlachend met zekere voldoening.

- Dat is het, zei de Vivès. Zij zijn voor elkander geknipt; maar ik gaf nog wat, als de jongen anders was.

- Zou er niets aan te doen zijn? zei Campo vragend.

- Ja, wat?

- Verandering van bezigheid bij voorbeeld, zei de kapitein.

- Daar heb ik ook al over gedacht, zei de Vivès.

- Had je een plan? vroeg Campo.

- Ja, zei de Vivès.

- Laat hooren dan.

- Ik heb er over gedacht, of die teergevoeligheid niet wat zou verminderen als ik hem eens in het hart van den slavenhandel bracht. Ik heb een van mijne leveranciers, een jongen Toelah-prins, die zeer goede maatjes met hem is. Deze heeft een paar malen een troep negers hierheen gebracht en mij en hem uitgenoodigd hem eens te komen bezoeken. Als wij hem er nu eens heenzonden, zoo'n reisje kon misschien heilzaam op hem werken.

Kapitein Campo antwoordde niet terstond. Hij was in gedachten verzonken, hoewel hij alles wat de Vivès zeide had verstaan.

- Hadt ge ook een plan? vroeg de Vivès.

- Ja, zei Campo, ik had er ook over gedacht, of iets

dergelijks hem niet zou doen veranderen. Wat zoudt ge er van denken, als hij eens een reisje met mij maakte?

- Hm! zei de Vivès, ik geloof niet dat dit de gewenschte uitwerking zou hebben.

- Waarom niet?

- Wel, hoe zal ik dat nu zeggen! zei de Vivès. Het komt mij voor, dat hij door zoo'n reisje mede te maken ineens genoeg zou krijgen van den slavenhandel. Er valt nog al zoo iets voor op slavenhalers voor een weekhartig mensch.

- In de binnenlanden niet? vroeg de kapitein. Ach kom, dat komt op hetzelfde neer, en ik zou hem natuurlijk een beetje bewerken.

- Neen, zei de Vivès, ik stem voor mijn plan, dat komt mij veel beter voor. Als hij de omstandigheden, waaronder de zwarten daar in de binnenlanden leven, door eigen aanschouwing leert kennen, zal hij zien dat het lot, dat wij hun te gemoet voeren, nog te benijden is bij hunne vrijheid.

- Hm! juist daarom was het goed als hij eens een kijkje nam op een der fraaiste Amerikaansche plantages, zei de kapitein.

Beiden zwegen een oogenblik. Het was duidelijk, dat ieder zijn zin wilde hebben en de beste redenen daarvoor zocht op te geven.

Opeens echter verbrak de Vivès de stilte door een hartlijk lachen.

- Wat zijn wij toch ezels! riep hij uit, daar zitten wij nu te strijden om den voorrang, terwijl wij beiden onzen zin kunnen krijgen.

- Hoe zoo? vroeg de kapitein.

- Wel, eenvoudig door beide plannen aan te nemen, door hem eene reis naar de binnenlanden te laten maken en hem daarna op een tocht naar Cuba mede te nemen.

- 't Is waar, zei de kapitein, die duidelijk zijne tevredenheid over deze schikking toonde.

- Gij gaat vooreerst toch niet van hier, zei de Vivès. Hij kan dus dit reisje doen en terugzijn vóór gij vertrekt, en dan kan hij ook met u meegaan.

- Ja, ja, zei Campo, maar loopt hij geen groot gevaar daar in de binnenlanden.

- Gekheid! zei de Vivès, geen mensch zal iemand, die van mijnentwege komt, eenig beletsel zelfs durven in den weg leggen. Ik doe zaken met alle negervorsten tusschen de kust en het land der Toelah's.

- Maar, zei de kapitein, die intusschen zijne gedachten had laten gaan, daar ik toch niet weg kan, kon ik, in plaats van mij hier te vervelen, evengoed medegaan.

- Waarachtig, dat is een goede inval, riep de Vivès uit. Gij zijt met dergelijke tochten bekend en geen vreemdeling in het land. Laten wij dit dus voor afgesproken houden. Wel, ik ben in mijn schik, waarachtig! ik ben in mijn schik over dezen afloop. Duivels, Campo! nu zullen wij nog eens zaken doen, amigo. Ze kennen u nog van vroeger daarginds en een man van zooveel energie en moed als gij zal wonderen doen.

- We zullen zien, zei Campo.

- Wanneer kan de ‘Stormvogel’ hier aankomen, denkt ge? vroeg de Vivès.

- Ja wanneer? er zullen eenige maanden mede heengaan. Had ik dat schip maar hier!

- Nu het komt toch en dat is genoeg, niet waar? Zorgt gij nu, dat in dien tusschentijd de barakoens van slaven zwellen, en als dan de ‘Stormvogel’ binnen is, stoppen wij haar den buik vol en gij brengt ze over na Cuba en neemt den jongen mee. Hij kan heel wat bergen en zeilt goed.

- Goed! riep de kapitein uit, goed. Ik tart de geheele Engelsche Marine om de ‘Stormvogel’ te pakken. Ja, als ik dien bodem onder de voeten heb, dan wil ik nog eens een

wedloop met de ‘Zeevogel’ houden. Wij zullen dan eens zien, wie de snelste vlucht heeft!

En kapitein Campo wreef zich in de handen van louter genoegen bij de gedachte zijn snelzeilend schip weder onder zich te hebben.

- Het blijft dus afgesproken, zei de Vivès, de zaak is beklonken.

XI.
Fernando en Rosita. - Een flink besluit.

Terwijl dit gesprek binnen plaats had, werd er een dergelijk buiten gevoerd tusschen donna Rosita en den jongen man, die door kapitein Campo ‘de jongen’ werd genoemd.

Fernando de Vivès, die voor een neef van den rijken slavenhandelaar doorging, was een knap jonkman. Hij was nauwlijks twintig jaren oud, flink ontwikkeld, krachtig en vlug. Op zijn edel schoongevormd gelaat lag eene uitdrukking, die het midden hield tusschen ontevredenheid en droefgeestigheid, doch die vooral voor een jong meisje iets aantreklijks had en waarvan wij spoedig de reden zullen weten.

In het huishouden van de Vivès opgegroeid, ontwikkeld onder het oog van den slavenhandelaar als speelgenoot van donna Rosita, zou het volstrekt geen wonder zijn geweest, indien Fernando gemeenzaam ware geworden met de in die omgeving heerschende begrippen en denkbeelden. Doch het tegendeel was waar. Indien iemand ooit een tegenstander van de slavernij is geweest, dan was het Fernando, en deze karaktertrek was het, die aan de Vivès zooveel zorg baarde.

Toch dagteekende de humane gevoelens van Fernando eerst van eenige jaren terug. Een toevallig in het bezit van Rosita gekomen boek had hem de oogen geopend, en in het voor indrukken nog zoo open gemoed van den jongeling de zaden van humaniteit en rechtvaardigheid rijkelijk uitgestrooid. De eenige, die hij deelgenoot van zijne ontdekking kon maken, was zijne vriendin Rosita, en het kon wel niet anders of deze, die één was met Fernando, nam met evenveel graagte de nieuwe denkbeelden aan.

Van dien tijd dagteekende het edel verbond, dat zij hadden gesloten om alle pogingen in het werk te stellen tot afschaffing van den slavenhandel.

Jammer genoeg vorderden zij geen stap. De taak was voor hunne geringe krachten te zwaar, en hoewel er hunne aandacht op gevestigd, hun denken en werken er op gericht bleef, moesten zij toch de illusie van eene spoedige bereiking van hun doel weldra opgeven.

In afwachting van gunstiger tijdstip en omstandigheden deden zij wat zij konden. Fernando had als de neef, die naar alle menschlijke berekening weldra de schoonzoon van de Vivès zou worden en dus de erfgenaam van diens schatten, een grooten invloed op den gang der zaken en werd bovendien door Rosita gesteund. Naarmate hij opgroeide en tot eene taak van meer omvang bekwaam werd, nam hij de leiding der zaken bijna geheel op zich, om des te beter in de gelegenheid te zijn te doen wat zijn hart hem ingaf, en op deze wijze duurde het niet lang, of senor Fernando werd door iedereen beschouwd als de chef van het groote handelshuis.

Eerst toen hij zich onmisbaar had gemaakt voor de Vivès, achtte Fernando het oogenblik gekomen dien met zijne denkwijze openlijk bekend te maken.

Deze bekentenis viel den oom rauw op het lijf. Wel had

Fernando's gedrag hem dikwijls verwonderd, wel was hij verbaasd geweest over de menschlijke wijze waarop deze met de zwarten omging, wel had hij hem uitgelachen over zijn vertroetelen der slaven, doch hij had gemeend, dat Fernando eigenlijk met al deze humaniteit meer het belang der zaken op het oog had dan liefde jegens de ongelukkige wezens, waarin de Vivès handel dreef.

Hij zat dan ook met de nieuwe wending, die de zaken genomen hadden, aanvanklijk niet weinig in de klem. Fernando was voor hem onmisbaar, want sinds deze het beheer der zaken had in handen genomen, had de Vivès er zich langzamerhand uit teruggetrokken en overtuigd, dat het beleid zich in goede handen bevond, zich bepaalt tot eenvoudige kennisneming van de voornaamste voorvallen en nu en dan de boeken eens ingezien. Zich nu eensklaps weer in het woelige, bedrijvige leven van een man van zaken te storten, lachte hem niet toe, en pogingen in het werk te stellen om een bekwaam persoon aan zich te verbinden, evenmin. Het rustige leven, dat hij nu leidde, beviel hem uitmuntend en hij schrikte voor de beslommeringen van zijn vroeger leven terug.

Het eenige, wat hij doen kon, was eene poging om Fernando te overtuigen van zijne onvoorzichtigheid, daar hij door zoo te handelen, gevaar liep de hand van Rosita te verbeuren. De jongelui waren naamlijk verloofd en beminden elkander met de reine liefde van edele karakters in hunne eerste liefde. De Vivès kon echter niet denken, dat hij alleen naar Rosita's bezit streefde en niet naar de schatten die zij zou erven. In die meening dacht hij Fernando door bedreigingen en verbreking van het engagement te nopen zijne denkbeelden aan den dijk te zetten.

Hoe goed dit plan overlegd was, viel het echter spoedig in duigen.

Bij de eerste poging toch verklaarde Rosita, dat zij het geheel eens was met haar verloofde en in geen geval hem zou afvallen.

Dit sloeg alle verwachtingen van de Vivès den bodem in. Rosita was voor den eenzamen rijkaard alles; zijn eenig kind was zijn oogappel en in zijne liefde tot haar had hij haar zoo'n overheerschenden invloed doen verkrijgen over hem, dat haar wil eene wet was. De oude durfde dus van geen verbreking van het engagement te reppen en begreep, dat hij moest berusten in de zaak, hoezeer dat ook tegen zijn zin was.

De gevolgen van deze handelwijze bleven niet uit. De verbondenen werden stouter en het duurde niet lang, of de Vivès werd er gewoon aan door hen de les te worden gelezen over zijn verachtelijken handel, zijn menschonteerend bedrijf. Sterk door eendracht, trachtten de gelieven den slavenhandelaar te bekeeren, maar op dat punt was de verstokte negerkoopman doof. Hij had te veel schatten gewonnen met zijn bedrijf, om het zoo maar opeens aan kant te zetten.

Intusschen was Fernando gebleven in zijne betrekking tot de zaken, tot groot genoegen van de Vivès, wien het ten slotte weinig kon schelen welke denkbeelden Fernando had, indien hij slechts voortging met zijne beste krachten aan de zaken te wijden.

Tot voor korten tijd was alles vrij wel gegaan. Hoezeer zijn werkkring Fernando ook tegen de borst stuitte, had hij dien niettemin vervuld, daar hij begreep langs dezen weg alleen den meesten invloed te kunnen uitoefenen en dus, zooveel als in zijn vermogen was, kon medewerken om het lot van de ongelukkige slaven zoo draaglijk mooglijk te maken. Op den duur echter begon hem dat tegen te staan en hij zocht naar een middel om er een eind aan te doen komen.

Het was hierover dat hij met Rosita in gesprek was, terwijl

de heer de Vivès en kapitein Campo juist over hem aan het spreken waren.

- Gij zegt dus, zeide Rosita, dat gij er een eind aan wenscht te maken; maar hoe dan, Fernando?

- Luister! zeide deze, ik heb na lang denken een plan gevormd. Ik wil handelaar worden, want als wij huwen wil ik, zooals gij weet, geen geld van ooms, naar mijn inzien, onrechtmatig verkregen fortuin hebben om van te leven.

Rosita knikte.

- Om te kunnen leven, vervolgde Fernando, en vooral om gehuwd te kunnen leven, moet er geld zijn, en daar wij nu, op het punt hoe dat te verkrijgen, eenstemmig zijn, is het duidelijk dat ik op de eene of andere manier in ons onderhoud moet voorzien. Ik weet geen beter manier dan handelaar te worden. Ook zonder menschen als voornaamste handelsartikel te gebruiken, zal dat wel gaan. Daarvoor vrees ik niet.

- Het zou dan ook wel ongelukkig zijn, merkte Rosita aan, als er geen eerlijke weg was om den kost te verdienen.

- Dat zou het ook, zeide Fernando. Ik wil daarom ergens hier aan de kust eene handelsfactorij oprichten, de eerste die geen slavenhandel drijft. Ik wil den vreemdelingen, in plaats van slaven, de voortbrengselen van het land aanbieden in ruil voor hunne handelsartikelen. Ik heb een plan gemaakt, dat, geloof ik, veel kans van slagen heeft. Slavenhandel is hier langs de kust overal hoofdzaak, al het andere wordt verwaarloosd. Toch levert het land vele artikelen op, die in den handel even gewild zijn als slaven. Ik heb hier voornamelijk het oog op het ivoor, stofgoud, huiden en vederen. Van die artikelen komt weinig naar de kust, veel te weinig. Dat komt daardoor, dat de handelaars van beide zijden die artikelen verwaarloozen. Ik wil niet zeggen, dat zij ze weigeren als men ze aanbiedt, maar men vraagt naar niets anders

dan naar slaven en bijgevolg wordt door de inlandsche leveranciers ook aan bijna niets anders gedacht. En toch, ondanks het weinige dat hierheen komt, ben ik overtuigd dat er genoeg van te bekomen is, indien men er slechts de aandacht op vestigt en zoodra de negers zullen zien dat men voor die artikelen hooge prijzen betaalt.

- Ik bewonder uwe scherpzinnigheid en uw vernuft, Fernando! zeide Rosita.

- De groote kwestie is maar aan het geld te komen om de zaken te beginnen en om betrekkingen met eenige invloedrijke hoofden uit het binnenland aan te knoopen, zei Fernando. Wat het eerste betreft, geloof ik met een gerust geweten aanspraak te mogen maken op eene aardige som als loon voor mijne sinds jaren verstrekte diensten aan uwen vader.

- Zeker! zei Rosita, gij hebt de zaak geheel gedreven en dat zou vader heel wat hebben gekost, als hij er een vreemde voor had moeten nemen.

- Als dit bezwaar dan uit den weg is geruimd, zeide Fernando, schieten er nog slechts over de betrekkingen in het binnenland. En hiertoe zouden wij kunnen komen door ze eenvoudig op te zoeken.

- Naar het binnenland reizen! riep Rosita verschrikt uit, je in alle gevaar begeven, Fernando?

- Maar liefste! luister nu eens. Welk gevaar ligt er ter wereld voor mij in een reisje naar het binnenland; voor mij, die steeds iederen zwarte goed heeft behandeld, die er zoovelen heeft laten ontsnappen.

- 't Is waar, zei Rosita, maar.....

- Kom, kom! zei Fernando, geen maren, Rosita. Het *moet*, willen wij ons plan verwezenlijkt zien. Zoo kan het niet blijven.

- In Godsnaam dan, zuchtte Rosita.

- En later, zei Fernando, als wij eene bloeiende zaak hebben en oom te oud is om de zaken langer te drijven, of indien hij er na mijn vertrek geen lust in gevoelt ze aan den gang te houden, dan is voor ons de tijd van handelen daar en dan zullen wij hem, op verbeurte ons ooit meer te zien, wel bewegen dien onmenschlijken handel op te geven.

- God geve het, Fernando!

- Dat zal hij ook, liefste! zei Fernando. Morgen reeds spreek ik uw vader over mijne reis.

- Al zoo spoedig? vroeg Rosita.

- Hoe eer gedaan, hoe eer gelukt, fluisterde Fernando, haar kussende.

Rosita lachte slechts.

XII.
Op reis. - Ontboezeming van een zeeman.

Toen de Vivès dienzelfden avond eenigszins schoorvoetend Fernando den voorslag deed een reisje te maken naar het binnenland met kapitein Campo, had hij niet anders dan ernstige tegenkanting verwacht, maar tot zijne verbazing nam Fernando het aanbod met vreugde aan. Dat was voor de Vivès een raadsel te meer in Fernando's karakter, maar hij was tevreden, dat dit zaakje zoo gemaklijk van stapel liep en bekommerde zich niet om de rest.

In allerijl werden nu de toebereidselen voor de reis gemaakt en op den bepaalden dag verliet een kleine troep uitgelezen negers, slaven van de Vivès, de factorij om de handelsreis te

ondernemen, dat wil zeggen, om zooveel slaven op te koopen als maar mogelijk was, en de verschillende hoofden en negervorsten te bewegen ten spoedigste eene groote hoeveelheid af te leveren.

Het is te begrijpen, dat Fernando deze reis met vreugde aanvaardde. Op het oogenblik zag hij er niets in dan het middel om zich in betrekking te stellen met de talrijke handelaars, gekroonde en ongekroonden, van het binnenland, om na terugkomst in staat te zijn aan zijne plannen gevolg te geven. Had hij eenigermate kunnen denken, hoe verschriklijk deze reis zou zijn, welk een vreeslijken tocht hij was begonnen, dan zou hij zeker niet mede zijn gegaan. Wat hij tot nog toe van den slavenhandel had gezien, was nog bij lange na niet erg, maar daar in het binnenland zou hij tooneelen aanschouwen, die hem de haren zouden doen te berge rijzen, tooneelen, die hem nimmer uit het geheugen zouden gaan zoolang hij leefde.

Wat hem ook een genoegen deed, was dat kapitein Campo den tocht mede maakte. Campo mocht honderdmaal kapitein van een slavenschip zijn en tevens slavenhandelaar, dat nam niet weg, dat Fernando zich door eene onverklaarbare genegenheid tot hem voelde getrokken. Het was niet de eerste maal dat hij hem ontmoette, want Campo had met de Vivès zaken gedaan en zijne ladingen slaven naar Cuba overgevoerd zoolang Fernando heugde. Steeds echter had hij zijn gezelschap aangenaam gevonden. Kwam dat door zijne persoonlijkheid, lag het aan de prettige manier van spreken, aan zijne belangwekkende verhalen als hij eenmaal aan het vertellen was? Fernado zou wellicht op die vragen bevestigend geantwoord hebben, maar verklaren wat hem tot den man trok, wien hij eigenlijk om zijn beroep uit den grond van zijn hart moest verfoeien, dat zou hij niet hebben kunnen doen. Het verbaasde

hem zelfs te meer, daar Campo alles behalve zachtzinnig was en waar het zijne zaken betrof, dezelfde onmenschlijke gevoelens der overige slavenhandelaars was toegedaan en vaak op dezelfde onmenschlijke manier handelde.

En door eene zonderlinge beschikking gevoelde Campo misschien nog meer sympathie voor Fernando, dan Fernando voor hem. Men ziet vaak dat de uitersten elkander naderen en dat was hier vooral het geval. De ruwe, wreede, hartvochtige slavenkapitein hield van den jongen man, den neef zijns vriends, alsof hij een dierbare nabestaande ware geweest. In sommige oogenblikken zou men gemeend hebben, dat zij vader en zoon waren. De eerste, naar wien Campo, als hij na eene lange afwezigheid aan de Rio Pongo terugkeerde, vroeg, was Fernando, en hij had nooit rust voor hij hem de hand had gedrukt. In zulke oogenblikken scheen het of de oude slavenhaler aan aandoening leed, iets wat anders verre van hem was, en of hij zich dan slechts met moeite weerhield hem aan het hart te drukken.

Het was een prachtige dag, toen men de reis begon. De zon was juist opgekomen en schoot hare stralen neer op de met dauw bevochtigde boomen en planten en tooverde aan ieder blad, aan ieder grassprietje een diamanten droppel. Veelkleurige vogels gleden onder vroolijk geroep door het gebladerte en veelkleurige insecten dwarrelden door de lucht.

Fernando gevoelde zich bizonder opgewekt en stapte aan de zijde van den kapitein met een van genot stralend gelaat voort achter de lange karavaan van zwarten, die met de bagage belast op één lijn voor hen uit liepen. Twee negers, de bedienden van den kapitein en Fernando, met geweren, sabels en kapmessen gewapend maakten de voorhoede uit, die beletselen, welke zich mochten voordoen, uit den weg moesten ruimen en acht geven op mooglijke gevaren. Het waren

een paar stoere knapen, die tot op zekere hoogte beschaafd waren en in tegenstelling met hunne rasgenooten voor den duivel nog niet bevreesd waren. Juist daarom had de Vivès hen aan het gezelschap toegevoegd, hij kende hen door en door. Zij waren van kindsbeen onder de blanken opgegroeid en van beproefde trouw, en daar zij door alle huisgenooten steeds uitmuntend werden behandeld, zouden zij zich voor hun jongen meester des noods in stukken laten houwen.

De wegen in de wouden van West-Afrika kan men niet met dien naam bestempelen. De paden, die men hier en daar vindt, zijn meestal door de wilde dieren gebaand en zoo smal, dat geen twee personen naast elkander kunnen gaan. Men marcheert dus in den zoogenaamden Indiaanschen pas achter elkander, steeds zorgende beproefde, moedige lieden in de vooren achterhoede te hebben, die voor mooglijke gevaren waken.

Takken en struiken en omgevallen boomen versperren de wegen in de bosschen, wespennesten, boomen met bijen, mierenhoopen en slangen leverden meer of minder gevaar op, en telkens hoorde men de stemmen der negers tot voorzichtigheid aanmanen. Hier en daar kwam men voorbij een negerdorp, waar de blanken altijd begroet werden, want Fernando was overal bekend en bemind.

Kapitein Campo, die zich een poos in de voorhoede had opgehouden om de gidsen de noodige instructies te geven, voegde zich eindelijk weder bij Fernando.

- Ik geloof dat het u tot nog toe goed bevalt? zeide hij, vragend.

- O, dat zal het wel tot het einde, denk ik, antwoordde Fernando. Ik houd van reizen en dit is de eerste belangrijke reis die ik kan ondernemen.

- Caramba! zei de kapitein, had dit maar vroeger gezegd.

- Waarom? vroeg Fernando hem verwonderd aanziende.

- Wel dan hadt ge met mij wel eens een reisje kunnen maken naar Cuba.

- Naar Cuba? vroeg Fernando.

- Ja, 't is de moeite waard den oceaan eens over te steken, zei de kapitein. Er is daar heel wat te zien, en vooral voor u.

- Nu, wie weet wat ik nog doe, zei Fernando lachend. Hij dacht aan zijne aanstaande onderneming, en dat hij dan ook betrekkingen daarginds aan de overzijde van den oceaan moest hebben, zoo hij wilde dat de zaak goed zou gaan, en het aanbod van Campo kwam hem zeer aanneemlijk voor.

- Laten wij alvast maar afspreken, zei de kapitein, dat ge medegaat zoodra ik weer terugga. Als deze reis achter ons ligt, zal de ‘Stormvogel’ hoop ik aanzijn. Dat is het fraaiste en beste schip, waarop gij ooit kunt verlangen den voet te zetten, en als de zaken intusschen op deze reis goed lukken, hoop ik dan terstond onder zeil te gaan. Gij moet wat meer van de wereld zien dan den mond van de Rio Pongo, Fernando!

- Nu goed, ik neem het aan! zei Fernando.

De kapitein keek hem eenigszins wantrouwend aan. Hij dacht, dat de jonge man gekscheerde.

- Neen, inderdaad! ik meen het, zei Fernando; ik ben nu eenmaal begonnen en ik geloof dat het bloed mijner voorvaderen in mij zit, die den oceaan doorkruisten en overal de Spaansche vlag plantten.

Campo's hart sprong op van vreugde, toen hij deze woorden hoorde. Hij had zich het karakter van Fernando geheel anders voorgesteld dan het inderdaad bleek te zijn, en nu hij bespeurde, dat het hem niet aan moed en ondernemingsgeest haperde, had hij hem wel om den hals willen vallen van vreugde.

- Ja, ging Fernando voort, het moet heerlijk zijn vreemde landen te bezoeken, op ontdekkingsreizen uit te gaan. Ik kan mij zoo voorstellen, welk een zalig gevoel onze voorvaderen moet hebben bezield, toen zij Amerika ontdekten en andere landen, en de nooit geziene schatten en merkwaardigheden naar het vaderland brachten.

En zich eensklaps bepaald tot den kapitein wendende, vroeg hij:

- Oefent de zee geen ongewone aantrekkingskracht op u uit.

- De zee, zei Campo, ja als je daar lust in hebt, dan is het je leven ook. Als ik soms na eenigen tijd aan land te zijn geweest weer terugkeer naar mijn schip en ik aanschouw dan de zee weder, is het mij alsof ik een dierbaar familielid weerzie. Ik merk dan ten duidlijkste, dat de zee met mijn bestaan geheel is saamgeweven. Maar om de zee lief te hebben zooals ik, moet men er van kindsbeen af op gezwalkt hebben, haar van de goede en de kwade zijde hebben leeren kennen. Men wordt dan ten laatste vrienden, vertrouwden, en gaat er mede om als met een redelijk wezen. Als zij kalm is, lacht men haar vroolijk toe en en geeft haar lonkjes. Waait er eene mooie bries, dat elk touw rekt, elk zeil bol staat, dan prijst men haar, is er windstilte dan geeft men haar allerlei leelijke namen.

- Er zijn er die op haar smalen, doorgaande, altijd. Ik behoor niet tot hen. Ik heb de zee altijd als een eerlijk kameraad beschouwd. Als zij boos wordt, dan kijk ik haar in de oogen on laat zien dat ik er ben. Dan wordt het een eerlijke strijd van man tegen man, en hoe moeilijker de overwinning is, hoe verkwikkender, hoe trotscher men uit den kamp te voorschijn komt. We schelden haar dan de huid vol en zijn weer goede vrienden.

Fernando hing aan zijne lippen gedurende deze ontboezeming en zijne oogen tintelden.

- Maar, zooals ik zeg, men moet van kindsbeen af aan haar gewend zijn zooals ik, zeide de kapitein; ik geloof zelfs dat ik op zee werd geboren, maar dit is zeker, dat mijne vroegste herinneringen reeds van de zee zijn. Luister, en ik zal u mijne geschiedenis vertellen.

XIII.
De levensgeschiedenis van kapitein Campo. - De aanvang van zijne zeemansloopbaan. - Slavenhaler en matroos bij de Engelsche Marine.

- Ik weet van mijne geboorteplaats evenmin iets af als van mijne ouders, aldus begon de kapitein. Er ligt mij alleen eene flauwe herinnering bij, dat ik ten gevolge van eene groote ramp ouderloos werd. Als ik moeite doe de flauwe vonkjes, die hier en daar in mijne herinnering verspreid liggen, bijeen te garen, dan krijg ik zoo iets als de zeer armlijke overblijfselen van een smeulend vuurtje, dat ik te vergeefs tot een vlam poog aan te blazen. Zoo weet ik mij iets voor den geest te halen van eene ontzettende gebeurtenis, ik denk eene schipbreuk of scheepsbrand of iets van dien aard, waarbij ik onder vreemde mannen in eene boot geraakte en aan land werd gebracht. Ik vermoed, dat die gebeurtenis was het verongelukken van mijns vaders schip, eene gebeurtenis, waarover ik later meermalen moet hebben hooren praten, omdat het mij als eene vertelling in de ooren ruischt.

Het schijnt, dat ik na dien tijd bij verwanten ben grootgebracht. Althans het staat mij duidelijk voor den geest, dat

ik bij iemand woonde, dien ik oom noemde. Is dat zoo geweest, dan mag men echter als zeker aannemen, dat deze oom niet met zijn jeugdigen neef wegliep, want de ruwe behandeling, waaraan ik daar doorgaande blootstond, pleitte daar niet voor. Het slot van de zaak was, dat ik besloot weg te loopen en dit ook werkelijk uitvoerde.

Indien mijne onderstelling, dat ik op zee gewonnen en geboren ben, niet waar is, dan begrijp ik niet, hoe ik op een zeer jeugdigen leeftijd met onweerstaanbare kracht naar de zee werd getrokken, want toen ik het huis van mijn oom ontvluchtte, begaf ik mij naar Havanna, om, alsof dat vanzelf sprak dienst te zoeken op een schip.

Dit gelukte mij. Een Duitscher, die gebrek aan een jongen had, nam mij zonder scherp verhoor aan en zoo kwam ik op zee.

Ik kan echter niet zeggen dat dit begin prettig was, en de liefde tot de zee moet wel bij mij ingeworteld zijn geweest om door dien allerellendigsten aanvang van mijne zeemansloopbaan niet ineens vernietigd te worden. Aan boord van de ‘Friedrich Wilhelm’ toch had ik een leven erger dan een hond. Ik was de zondenbok van allen, en toen ik mij niet goedschiks kromde onder de slagen, die mij werden toegedeeld, maar die, zoo klein als ik was, steeds poogde terug te geven, werd ik door de ellendelingen letterlijk mishandeld.

Mijn plan, om bij de eerste de beste gelegenheid weg te loopen, scheen men geraden te hebben, want waar wij aan wal kwamen werd mij de gelegenheid te eene male benomen, maar toen wij na een kort reisje weder te Havanna terug waren, stond mijn voornemen vaster dan ooit.

Het toeval wilde, dat wij ten anker waren gekomen tusschen verscheidene schepen. Een van onze buren echter had terstond mijne aandacht getrokken. Het was een klein vaartuig, dat er bewonderenswaardig net en vlug getuigd uitzag. Het voerde

de spaansche vlag en dat alleen oefende reeds eene aantrekking uit op mg, die goed van mijne nationaliteit bewust was.

Terwijl wij daar lagen, was ik meermalen in de gelegenheid geweest een blik op dat vaartuig te werpen en had mij dan steeds verbaasd over dit fraaie schip en zijne flinke bemanning, die uit kloeke robuste kerels bestond en ten laatste waren mijne gedachten er geheel op gericht. Mijne verbeelding maakte er een geheimzinnig schip van en bevolkte het met zeeroovers of boekaniers, maar ondanks dat verminderde mijne sympathie voor het Spaansche schip niet.

Zooals ik zeide, kwam een toeval mij verlossen uit mijne ongelukkige positie.

Op een dag dat ik bezig was eenig tafelgereedschap te schuren, liet ik bij ongeluk een tinnen beker van den stuurman over boord vallen. Bij de behandeling die ik steeds ondervond, begreep ik dat dit tot veel onaangenaamheid zou leiden en ik dacht er reeds aan hoe ik de zaak zou vertellen, toen de kok, die het gezien had, er reeds den stuurman mededeeling van had gedaan.

Een oogenblik later kwam hij naar mij toe met een dreigend gelaat, en zonder een woord te zeggen gaf hij mij een paar hevige slagen. In mijn angst sprong ik op zijde, maar even vlug was hij bij mij en nu regende het slagen.

Door hem achtervolgd vluchtte ik naar het achterschip, toen opeens op het Spaansche schip een hoofd boven de verschansing verscheen en eene luide krachtige stem mijnen vervolger toeriep er uit te scheiden.

Dat was echter olie in het vuur. De stuurman braakte een stroom van verwenschingen uit en greep een handspaak om er mij een slag mede te geven.

- Houd op, beest! riep men van het Spaansche schip, en toen riep dezelfde stem: Spring overboord, jongen!

- Ik talmde niet, ik kon zwemmen als een waterrot en ik liet mij snel langs een eind afzakken en heesch mij in de boot van den Spanjaard, die hij naar voren had gebracht.

Toen ik boven was gekomen vroeg men mij, of hij mij erg had bezeerd, en toen men zag dat ik bloedde, verleende men mij hulp.

Onze stuurman was echter niet gezind het daarbij te laten. Hij liet zich naar het Spaansche schip roeien en eischte mij op.

Zijn eisch werd met een spottend gelach ontvangen.

- Ik lever u den jongen niet uit vóór gij eene schriftelijke verklaring hebt gegeven, dat de jongen voortaan goed zal behandeld worden, zei de stuurman van het Spaansche schip.

- En ik ga niet van boord vóór ik hem heb, gaf onze stuurman ten antwoord. Met uwe schriftelijke verklaring kunt ge naar de maan loopen!

- Gij blijft hier niet langer dan ik het verkies, zei de Spanjaard. Als ge u niet spoedig wegmaakt, zal ik u overboord smijten!

En daar de bemanning zich bereid verklaarde terstond de handen uit te steken, aarzelde onze stuurman niet dadelijk heen te gaan.

Toen hij vloekend en scheldend vertrokken was, beraadslaagde de Spaansche stuurman met eenige matrozen wat hun te doen stond.

- Zij zullen er den Consul bij halen, zeide hij, de jongen moet weg.

Ik bad echter zoo dringend bij hen te mogen blijven, dat hij zeide:

- Weten jelui er ook weg op om hem ergens te verstoppen.

- Als wij hem eens bij vader Michel brachten, opperde er een.

- Ja, dat was niet kwaad!

- Laat het dan maar aan mij over, zeide de matroos, zoodra het donker is, breng ik hem er heen en als wij heengaan, halen wij hem terug.

Daar bleef het bij. Toen de avond gevallen was, brachten zij mij naar een herbergier, die mij in huis hield tot het Duitsche schip vertrokken was en toen kwam ik voorgoed aan boord van den Spanjaard als jongen.

Ik vernam nu, dat, zooals men verwacht had, de Consul van Duitschland zich met de zaak had bemoeid en persoonlijk aan boord was geweest om mij op te eischen. De Spanjaarden hadden echter gezegd, dat de jongen was weggeloopen en zij niet wisten waar hij zich bevond. Zij gaven den Consul vrijheid het schip te doorzoeken doch daar allen verklaarden er een eed op te willen doen, dat ik niet aan boord was, was de zaak uit en mijn vroeger schip vertrok zonder mij.

De wensch van mijn hart was nu vervuld. Ik was aan boord van het fraaie schip, het vaartuig, dat ik zoozeer had bewonderd en dat voor mij iets zonderlings, iets romantisch had.

Na eenige weken ging ik op mijn nieuwen bodem onder zeil naar de kusten van Afrika. Hoe jong ik toen ook was, kwam het mij toch zonderling voor, dat het schip zoo sterk bewapend en bemand was. Ik had genoeg van gewone koopvaardijschepen gezien om te weten dat die, wat dat betreft, in slechten staat verkeerden en dit schip zag er waarachtig uit alsof het een oorlogsschip was.

Mijn zonderling voorgevoel werd spoedig verklaard, de Spanjaard was niet meer of minder dan een slavenhaler.

Op dien tijd van mijn leven, nog een knaap, gaf ik mij geen rekenschap van de gebeurtenissen. De ontdekking, dat ik op een slavenhaler diende, maakte op mij geen anderen indruk dan dien van verrassing. Daarbij kwam dat ik het onder deze

ruwe gasten vrij wat beter had dan bij de ellendige Duitschers. In vergelijking daarmede had ik den hemel op aarde.

Ik was jong en ik had niemand die mij op het verkeerde van mijne handelwijze wees, ik zag op dien tijd niets dan de avontuurlijke zijde van mijn beroep en die komst op den Spaanschen slavenhaler was van veel invloed op mijn volgend leven.

Ik zal u niet vermoeien of vervelen met de vele ontmoetingen en avonturen, die ik had gedurende de weinige jaren dat ik op de 'Imperatrice' diende. Alleen zal ik u vertellen hoe er eene nieuwe lotsverwisseling in mijn leven plaats greep.

Eens dat wij met eene lading slaven naar Havanna op reis waren, kregen wij de Engelschen op het lijf. Een kruiser achterhaalde ons en er begon een scheepsgevecht. Daar de Engelschen ons niet in den grond wilden boren, enterden zij ons met de sloepen.

Dat gaf een verschriklijk gevecht. Wij, die allen wisten dat de galg ons wachtte tenzij ons gratie in den vorm van dwang arbeid of deportatie verleend werd, vochten met den moed der vertwijfeling. In het hachlijkste oogenblik echter kwamen de negers los, wapenden zich met al wat zij in handen konden krijgen en richtten, terwijl de Engelschen ons enterden, een waar bloedbad onder ons aan. Daar ik steeds goed voor hen was geweest, werd ik gespaard met enkele mannen, die aan het moordtooneel ontsnapten.

Terwijl de anderen naar Engeland werden gezonden, verleende men mij, om mijn jeugdigen leeftijd en daar ik een wees was, gratie onder voorwaarde dat ik in engelschen dienst zou gaan.

Ik nam dit aan, gelukkig dat ik mijne vrijheid behield, en zoo werd ik matroos bij de Engelsche Marine.

XIV.
Vervolg van kapitein. Campo's verhaal. - Een gemeene streek. - Muiterij. - Kapitein Mindo. - De moord. - De wraak. - Een auto-da-fé op zee.

De dienst van Hare Majesteit moge voor een rechtgeaard volbloed Engelschman veel aanloklijks hebben, voor mij had hij dat niet. Behalve dat het voor mij zeer lastig was mij aan de strenge tucht en de deftige stijfheid, die daar aan boord heerschten, te onderwerpen, was ik als Spanjaard daar bovendien minder op mijne plaats ook. En al was ik nu, in plaats van slavenhaler, jager van slavenhalers geworden, zoo ging dit toch niet van harte en moet ik tot mijn spijt bekennen, dat ik meer met de eersten sympathiseerde en mij steeds verheugde als de eene of andere vervolgde ons wist te ontsnappen.

Het zal u daarom niet verwonderen, dat ik binnen een jaar gedeserteerd was. Dit gebeurde almede te Havanna, en daar ik van de slavenhalers niet anders dan aangename herinneringen had, besloot ik mij weder daarbij aan te sluiten. Ongelukkig trof ik het ditmaal niet zoo goed als den eersten keer. De kapitein was een echte bullebak en de eerste stuurman niet minder. Dergelijke eigenschappen nu zijn voor gezagvoerders van slavenschepen, waar de bemanning meestal uit een samenraapsel van boeven uit alle windstreken bestaat, geen bepaald vereischte, ja integendeel zeer gevaarlijke eigenschappen, want zulke lui laten niet met zich sollen en zijn heel spoedig gereed de handen uit te steken.

Ik was lichtmatroos en zooals het in dergelijke gevallen meestal gaat, die de minste is, heeft het meest te lijden. Daar de kapitein noch de stuurman de oude matrozen aandurfde, wreekten zij dit op de jonge matrozen en op de jongens.

Een paar malen reeds had ik eene zeer onbillijke behandeling ondervonden, waarover ik mij nog al ontevreden had betoond en mij bij den tweeden stuurman beklaagd.

Deze, een Spanjaard in Amerika geboren, gaf mij een veelbeteekenend antwoord, waaruit ik begreep dat er iets broeide, en daar ik hem dikwijls met de mannen van de wacht zag praten, stijfde mij dit nog in mijn vermoeden. Eindelijk nam hij mij ook in het geheim, en ik vernam nu dat er eene samenzwering op touw was gezet om, als de kapitein en de stuurman het al te bont maakten, in opstand te komen en het schip te nemen.

Een dergelijk avontuurlijk plan kon niet anders dan in mijn smaak vallen. Als men jong is, kijkt men zoo nauw niet en ziet alles van de lichtste zijde.

De bom zou echter eer uitbarsten dan wij hadden gedacht.

Op een middag gebeurde het, dat de stuurman struikelde over een kabel, dien een mijner kameraden had vergeten op te bergen. In woede ontstoken gaf hij mij een draai om de ooren en zeide, dat ik voor zijn pleizier nu eens den geheelen nacht op het dek zou schilderen. Het hielp niet, of ik zeide dat niet ik, maar een ander dien kabel had moeten opbergen; hij antwoordde, dat ik het dan maar had moeten doen, en daarmede uit.

Goed! Ik betrok de wacht en wandelde het dek op en neer tot middernacht, en zette mij toen op een stuk neer waar ik weldra van vermoeienis in slaap viel.

Of ik lang of kort gedut heb weet ik niet maar ik ontwaakte door een geweldigen slag, die mij op den grond had geworpen, waar ik bloedend en half bedwelmd neerlag.

In het eerste oogenblik begreep ik niet wat er met mij was gebeurd. Maar plotseling zag ik den eersten stuurman staan met een handspaak in de hand en genoeglijk lachend; toen begreep ik, dat hij mij van het stuk had geslagen.

Mijn zuidelijk bloed geraakte in gisting. Ik sprong als door een veer bewogen op, greep hem bij de keel en sleurde hem tegen den grond.

In een oogwenk was alles op het dek; de mannen van de wacht met den tweeden stuurman aan het hoofd omringden ons en begonnen mij aan te hitsen.

Inmiddels was de kapitein boven gekomen en gebood mij te vatten en in de ijzers te brengen, maar nauwlijks had hij dit gezegd, of een deel van de bemanning riep, dat ieder gewaarschuwd werd de handen aan mij te slaan.

De kapitein snelde naar zijne hut en kwam terug met een geladen pistool in de hand.

Dit was het sein voor allen.

Nauwlijks had hij den haan gespannen, of een matroos sloeg hem met een handspaak het pistool uit de hand, en in het volgende oogenblik lag hij reeds buiten boord.

Het was mij inmiddels gelukt den stuurman na eenige hevige slagen te dwingen mij los te laten, en terwijl de bemanning in een bloedigen strijd was gewikkeld, stond ik op en snelde in mijne opgewondenheld de muitelingen te hulp.

Een paar man lagen reeds op het dek uitgestrekt, de eerste stuurman had men over boord gesmeten op het oogenblik dat hij zich onverwachts op mij wilde werpen, en zoo duurde het niet lang of de muitelingen waren meester van het schip, dewijl het meerendeel van hen, die tot de partij van den kapitein behoorde, de wapens neerlegde.

Het schip was dus ons, en daar onze tweede stuurman een bekwaam stuurman was, zou alles goed zijn gegaan, indien hij niet door een noodlottig toeval om het leven ware gekomen.

Van dien dag af heerschte er volkomen ordeloosheid aan boord. Een ieder deed wat hij verkoos en niemand werd ge-

t.o. 72

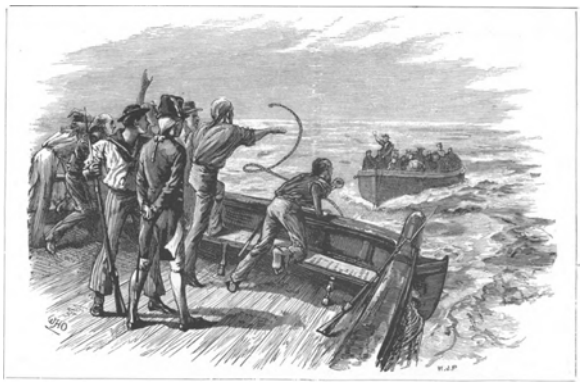

Jimmy stond naast mij met zijne berenmuts op. Blz. 73

hoorzaamd. Wij waren bijna allen gewapend en dreven zoowat zonder koers voort. Somwijlen kregen eenigen voor een oogenblik het verstand terug en sloegen de handen ineen om het schip te sturen en koers te stellen, maar gewoonlijk moesten zij dit bij gebrek aan de noodige hulp weer laten varen.

De goederen van de gesneuvelden werden algemeen eigendom verklaard en verdeeld. Het kwam daarbij nog tot eene vechtpartij en daar de aanwezige sterke drank aardig werd aangesproken, heerschte er ten slotte eene verschriklijke wanorde aan boord, terwijl twist en oneenigheid aan de orde van den dag waren.

Er waren er die zich met eenige aan boord gevonden Engelsche uniformen opschikten, en een goede kameraad van mij had zich onder anderen met een uniformrok, berenmuts, enz. enz. aardig toegetakeld.

Wat ons lot zou zijn geweest als wij niet bij toeval ontdekt waren door een Amerikaansch schip, weet ik niet. Na drie weken echter zagen wij dit aan de kim verschijnen en op ons aanhouden, en toen werd spoedig eene boot afgezonden.

Ik herinner mij nog duidelijk het oogenblik dat die boot naderde. Jinmy stond naast mij met zijne berenmuts op, zijn fraaien rok aan en een degen op zijde; hij en ik waren aan het schieten geweest op meeuwen en ik had het geweer nog bij mij; toen de Amerikanen dien zonderlingen troep zagen, weifelden zij een oogenblik met te naderen.

Een stuurman, die voorin stond, praaide ons, en toen wij hun een end toewierpen, vingen zij het wel op, maar bleven liggen waar zij lagen. De sloep was sterk bemand, en gelijk later bleek, waren zij ook gewapend, maar terecht waren zij een beetje wantrouwig en eischten, dat wij eerst de wapens overboord zouden werpen, een verzoek waaraan wij gereedelijk voldeden.

Wij hadden afgesproken te vertellen, dat de kapitein en de stuurlieden gestorven waren aan koortsen, en hoewel ik niet geheel zeker ben dat dit vertelseltje geloofd werd, zoo waren wij toch gered.

Zij stelden een der stuurlieden en een paar flinke matrozen op ons schip, en toen volgden wij gewillig de gegeven bevelen en kwamen bijna te gelijk met hen te Havanna binnen.

Gedurende het verhoor dat wij daar moesten ondergaan, wist ik mij echter uit de voeten te maken, en bevreesd dat er onaangename gevolgen mochten voortspruiten uit deze geschiedenis, nam ik zoo spoedig mogelijk dienst op de ‘Argus’, een Portugeesch vaartuig, dat juist zeilklaar lag.

De kapitein van dit schip ging naar de westkust van Afrika om aldaar eene factorij te vestigen en slavenhandelaar te worden. Dit zaakje was op touw gezet door een broer van hem en eenige andere vermogende lieden van Havanna. De eerste stuurman zou kapitein worden zoodra wij hier waren aangekomen en met eene lading zwarten teruggaan.

Kapitein Mindo was een uiterst goed man en de bemanning bestond over het algemeen uit knappe matrozen. Ik trof het dus ditmaal weer goed, en toen wij aan de kust kwamen nam ik terstond den voorslag van den kapitein om bij hem te blijven aan.

Wij begonnen aanstonds met behulp van negers en onze bemanning de factorij op te richten, en in den tijd van eene maand waren wij gereed en vertrok de Argus met eene flinke lading slaven.

De nieuwe factorij bloeide weldra. De barakoens waren gedurig vol slaven en de ‘Argus’ voer maar heen en weer tusschen de kust en Cuba.

Deze voorspoed scheen eenige handelaars aan de kust echter niet naar den zin te zijn. Onze factorij overvleugelde hen spoedig en de beste slaven stroomden derhalven hierheen.

Mindo was echter een te joviaal man om achterdocht te koesteren jegens hen. Er was een half dozijn handelaars, die hem gedurig kwamen bezoeken, en daar hij een gulle en vroolijke gastheer was, werden zij steeds goed onthaald, terwijl zij bovendien menig klein geschenk (op die plaats echter van betreklijk groote waarde) van hem ontvingen. Vooral een van hen, niet tevreden met hetgeen hem werd gegeven, was brutaal genoeg alles te vragen, en Mindo was zoo goed van karakter, dat hij hem nimmer iets weigerde.

Deze onbeschaamde schurk vooral was de bloei onzer factorij een doorn in het oog. Hij smeedde het plan tot onzen ondergang en voerde dat ook uit.

Op een avond, toen zij ons weder kwamen bezoeken, zocht hij twist met den kapitein, wat hem door Mindo's vroolijk en goedig karakter echter niet gelukte. Ten slotte had er eene verzoening plaats en zij vertrokken.

Het kon ongeveer middernacht zijn, toen wij eensklaps gewekt werden door luide slagen op onze deur.

- Wat duivel is dat nu! bromde ik.

- Laten wij maar eens kijken, zei de kapitein, dan weten wij het spoedig.

- Doe het niet! riep ik, daar hij reeds uit zijne hangmat was gesprongen, doe het niet, men kan nooit weten of het geen vijand is. Vraag ten minste eerst wie er is.

- Och kom, zei Mindo, wie zou ons hier kwaad doen?

- Dat kan men nooit weten, zeide ik, in ieder geval is het een ongelegen uur.

Maar Mindo sloeg geen acht op mijne waarschuwing; hij stelde altijd te veel vertrouwen in de menschen, dat was misschien het eenige gebrek dat hij had. Wat mij betreft, ik was dien avond zonderling voorzichtig en het was alsof ik een voorgevoel had dat er iets zou gebeuren.

Intusschen was kapitein Mindo de deur genaderd en riep met krachtige stem:

- Wie is daar?

- Ik, antwoordde eene stem, doe maar open, ik heb gewichtig nieuws.

Het was de stem van denzelfden handelaar met wien Mindo des avonds dien kleinen twist had gehad, en toen ik dat hoorde, greep ik zonder te weten waarom mijn tweeloops pistool, dat altijd boven mijne hangmat hing en sprong er uit.

Op dat oogenblik opende Mindo de deur en..... viel door een geweerschot getroffen vlak voor mijne voeten dood neer.

Ik gaf een schreeuw, die op het brullen van een wild dier geleek en stortte mij, terwijl ik mijne beide kogels afvuurde, midden door de moordenaarsbende naar buiten en wierp mij hals over kop in het bosch.

Van die plek was ik getuige, hoe onze factorij door de schurken in brand werd gestoken en hoe zij zich verwijderden na geplunderd te hebben wat er te plunderen viel.

Al dien tijd zat ik als een wild vervolgd dier ineengedoken in het groen, ik zag de ellendelingen vluchten en ik hoorde den moordenaar van kapitein Mindo nog zeggen:

- Die schurk van een bediende is ons ontsnapt!

- Het maakt niets uit, zei den ander, de getuigenis van één persoon geldt niet.

- Zooveel te beter! was het antwoord.

Toen zij verdwenen waren, ging ik op weg naar een planter, die ons genegen was, een goed vriend van Mindo, en aan hem vertelde ik alles. Toevallig lag er iets verder een slavenhaler, die zijne lading reeds bijna in had en met dezen vertrok ik naar Havanna.

Tot mijne groote blijdschap vond ik daar de ‘Argus’ zeilklaar liggen, slechts wachtende op een goeden wind om uit

te loopen. Aanstonds ging ik aan boord, waar mijne verschijning niet weinig schrik veroorzaakte.

Toen ik de moordgeschiedenis had verteld, zwoer de kapitein zijn vroegeren bevelhebber geducht zullen te wreken. Wij gingen toen samen den broeder van Mindo opzoeken en deze was zóó getroffen door het verhaal, dat hij gedurende de eerste dagen onzichtbaar was.

Wie schetst echter onze verbazing toen hij, op den dag dat de ‘Argus’ zou vertrekken, plotseling aan boord verscheen met de mededeeling, dat hij de reis mede zou maken om zijn broer's dood te wreken.

Er had eene geweldige verandering met hem plaats gegrepen. De anders zoo vroolijke man was doodstil, somber en in zichzelf gekeerd. De gedachte aan wraak scheen het eenige te zijn, dat hem bezielde.

Om kort te gaan, wij kwamen op de kust aan en zonder die aan te doen bleven wij op de hoogte van onze verdwenen factorij kruisen.

Het was ons naamlijk bekend, dat die lieden meermalen tochtjes langs de kust deden en ons doel was hen op te vangen. Indien dit niet ging, zouden wij hem (want het was ons alleen om den onbeschaamden schurk te doen, die den kapitein had doodgeschoten) in zijn huis overrompelen.

Wij kruisten drie weken op de kust, toen wij op een dag één van die kleine vaartuigen in het oog kregen, die als pleiziervaartuigjes dienst deden. Onmiddellijk zetten wij het op hem aan en sneden hem den terugtocht af.

Gij kunt het toeval noemen of noodlot, net zooals gij wilt, zeide kapitein Campo met eene ongewone ontroering en plechtigen ernst, maar ik noem het Gods hand, dat juist in dit kleine vaartuig alle deelhebbers aan den moord op kapitein Mindo bijeen waren. -

Fernando was geheel oor, hij verloor geen woord van 's kapiteins vertelling.

- Eer er een uur verloopen was, vervolgde kapitein Campo, hadden wij het vaartuig geënterd. De ellendelingen boden niet eens tegenstand.

Eerst toen kwam er eenig leven in kapitein Mindo's broeder. Hij gaf bevel allen onder in het vaartuig te doen gaan en alleen den voornaamsten moordenaar aan den mast te binden. Toen liet hij al de zeilen van het scheepje op het dek uitspreiden en daarover eenige vaten teer uitwerpen.

Het was intusschen avond geworden en wij voerden het vaartuigje op sleeptouw mede naar een onbewoond punt van de kust, waar niemand de strafoefening kon storen, en toen stak Mindo's broeder met eigen hand het scheepje in brand.

Ik zal het nooit vergeten hoe oud ik ook worden zal, zei kapitein Campo. Wij bleven er bij tot het in vollen gloed stond en de vlammen zich om den ellendigen moordenaar kronkelden, die aan den mast stond gebonden; toen gingen wij onder zeil. Het gekerm der in het scheepje opgesloten ellendelingen en van den schurk aan den mast klonk mij nog jaren daarna in het oor.

XV.
Slot van kapitein Campo's verhaal. - Fernando bekeert een oud slavenhaler.

Toen kapitein Campo zoover met zijn verhaal gevorderd was, begon de duisternis snel te vallen en hij gaf last het bivak op te slaan. Eene ruime tent was door de negers spoedig opgezet. Op eenigen afstand daarvan werd de bagage neerge-

legd en een flink vuur ontstoken. De kapitein plaatste een neger op schildwacht en, terwijl de slaven en de vrouwen der negers van het escorte een eenvoudig maal gereed maakten, zette de kapitein zijn verhaal voort.

- Gij zult benieuwd zijn meer van mijn levensloop te vernemen, zeide de kapitein, maar het belangrijkste, wat ik altijd gewoon ben het avontuurlijke gedeelte te noemen, hebt gij vernomen.

Na de vreeslijke wraakneming op de handelaars van Monrovia waagden wij ons daar niet meer, maar kozen de Rio Pondo voor het stichten van eene nieuwe factorij uit. Eerst toen alles daar behoorlijk in orde was en er eene genoegzame bezetting in was gelegd, vertrokken wij met de ‘Argus’, die eene mooie lading slaven in had, weer naar Havanna. Mindo's broer, de wreker, verliet ons daar weer en ik klom tot stuurman op.

Het was toen ook dat ik kennis maakte met een schoon, lieftallig meisje, Senorita Isabella, en haar huwde. Gelukkig in haar bezit, kostte het mij veel moeite mij van haar los te rukken. Het was mij alsof het eene scheiding voor eeuwig was. Met den dood in het hart verliet ik haar en dat gevoel week niet van mij gedurende de geheele reis.

Het akelige voorgevoel van een naderend onheil werd op ontzettende wijze bewaarheid. Toen ik te Havanna terugkeerde, was de eerste dien ik ontmoette Mindo's broeder. Sinds dat voorval op de kust, was er eene soort van toenadering tusschen ons ontstaan en hij was mij oprecht genegen. Op het oogenblik dat ik hem naar mij toe zag komen begreep ik opeens, alsof het mij werd gezegd, dat hij een ongeluksbode was, en zonder hem te begroeten of hem te beantwoorden, vroeg ik op gejaagden toon:

- Hoe is het bij mij thuis?

Zijn gelaat betrok.

- Niet goed, zeide hij, jongens Fernand! je moet je goed houden, maak je niet overstuur!

- Zeg mij de waarheid, zeide ik, opeens voor hem blijvende staan, is Bella dood?

Hij knikte flauw met het hoofd zonder iets te zeggen.

Ik zeide niets maar liep met versnelde schreden naast hem voort, zoodat hij moeite had mij bij te houden. Geen traan kwam uit mijne oogen, geen klacht over mijne lippen. Maar toen ik in mijne kleine woning was gekomen, waar ik zoovele gelukkige uren had doorgebracht, maar die nu ledig en verlaten was, toen viel ik op een stoel neer en liet aan mijne tranen den vrijen loop.

Dat is de grootste smart geweest, die ik ooit heb ondervonden, zei Campo. Ik kon niet wegkomen. Hoelang was ik niet door iedereen onverschillig behandeld, en zij was de eerste die mij waarlijk liefhad. Ik kon mij haar lief vroolijk gelaat nog zoo goed voor den geest brengen en nu was alles weg. Het scheen mij ongelooflijk toe en toch was het waar.

Troostredenen, beklag, niets hielp. Wie kon mij mijne vrouw teruggeven, wie mij mijne geliefde doode in het leven terugroepen. Ik was geheel vervreemd van de wereld.

Langzamerhand werd mij medegedeeld, dat Bella mij een zoon had geschonken, maar dat dit heuglijk feit der moeder het leven had gekost. Het kind leefde, maar wat kon mij dit kind schelen, welks geboorte oorzaak was geweest van den dood der moeder, en ik kwam er bijna toe dit kind te haten.

Mindo's broeder had er zorg voor gedragen. Het was in zijne eigen woning en het had eene voedster. Het was goed bezorgd, de rest kon mij niet schelen. Ik had mijne jonge vrouw afgodisch liefgehad en buiten haar kon niets ter wereld mij gelukkig maken.

Ik was een geheel ander mensch geworden. Zoodra de ‘Argus’ weer uitzeilde, ging ik mede zonder naar mijn kind om te zien, en ik stortte mij in het ruwe avontuurlijke leven van den slavenhaler en slavenhandelaar.

Op een dag maakte ik op de kust kennis met een slavenhandelaar en ging met hem eene overeenkomst aan om alleen voor hem te varen of tochten te doen in het binnenland. Hij stelde een snelzeilend schip ter mijner beschikking en daar het leven mij onverschillig was, waagde ik alles en werd een der beruchtste slavenhalers van de kust. Soms deed ik een tocht naar het binnenland, waarbij mij altijd alles meeliep, en zoo werkte ik mij al dieper en dieper in dit ruwe woeste leven.

Thans heb ik in langen tijd voor niemand dan de Vivès zaken gedaan. Ik mag zeggen, dat hij zijn fortuin aan mij te danken heeft; sinds ik voor hem voer, hebben de kruisers mij nog nimmer gesnapt. Dat geval laatst was het eerste, maar ik had de ‘Fregatvogel’ niet onder mijne bevelen, anders ware die ramp niet gebeurd.

- En wat is er van uw zoon geworden? vroeg Fernando, die het geheele verhaal met de grootste belangstelling had gevolgd.

Kapitein Campo ontroerde.

- Hij is dood voor mij, zeide hij somber.

- Dood voor u? vroeg Fernando.

- Ja, zei Campo. Daar ik niet voor hem kon zorgen, liet ik hem in handen van een mijner beste vrienden in wiens huisgezin hij werd grootgebracht. Zooals ik u zeide, bekommerde ik mij niets om den knaap. De jaren verliepen en hij groeide op tot een flinken jonkman. Van tijd tot tijd zag ik hem en zachtjes aan kwam de liefde mijn hart binnensluipen. Maar met de liefde kwam de wroeging, ik deinsde er voor terug mij aan hem bekend te maken, uit vrees dat de knaap mij

zijne verwaarloozing zon verwijten. Bovendien ontdekte ik, dat hij, wat zijn karakter betreft, volkomen op zijne moeder geleek, en ik durfde mij niet aan hem openbaren. Wat zou hij met zijn edel karakter zeggen van een vader, die een slavenhaler is. Zijne begrippen verschillen hemelsbreed van de mijnen en van die, welke bij ons in Amerika heerschen, en de moed om tegen hem te zeggen: 'Ik ben uw vader, kom aan mijn hart!' heeft mij immer ontbroken.

- Arme man! zeide Fernando.

- Ja, het is hard! vervolgde kapitein Campo somber.

- Maar indien gij nu uw beroep eens liet varen? zei Fernando.

- Dat gaat niet, zeide hij. Ik ben er bij opgegroeid, het zit in mij geroest om zoo te zeggen en dan op mijn leeftijd verandert men niet gemaklijk. En bovendien, wie verzekert mij dat hij dat offer groot genoeg zou vinden om het verleden te vergeten. Stel u in zijne plaats, zoudt gij het doen?

- O zeker! riep Fernando uit. Niet alleen zou ik het voldoende vinden, maar ik zou hem voortaan op de handen dragen, zoo trotsch zou ik zijn op de overwinning, die mijne liefde zou hebben behaald.

Kapitein Campo's gelaat werd door eene blijde uitdrukking overtogen. De ontroering stond duidelijk op zijn ruw gelaat te lezen. Het was echter duister en Fernando lette daar niet op.

Daar hij zweeg, wendde Fernando zich tot hem.

- Kapitein Campo! gij moet het beproeven, zeide hij, laat mij nu de genoegdoening eens hebben, dat ik u daartoe overhaal.

- Laat mij, zeide de kapitein een afwerend gebaar makend. Ik moet een oogenblik nadenken.

- Ja, zeide hij een oogenblik later, gij hebt gelijk, ik zal het doen. Als deze tocht achter den rug is en ik de beloofde reis naar Havanna heb gedaan, dan zal ik het doen. Wanneer wij

terugkomen zal ik het aan de Vivès zeggen, dat dit mijn laatste tocht is.

- Ziet gij hem nog nu en dan? vroeg Fernando, uw zoon bedoel ik.

De kapitein knikte.

- Is hij daar ginds in Havanna?

- Ja, zeide de kapitein, die door aandoening overweldigd bijna niet kon spreken, daar ginds..... in Havanna.

De laatste woorden bracht hij bijna toonloos uit.

XVI.
De stad Kya. - Een Mandingo-opperhoofd. - De Mandingo's.

Het scheen wel of kapitein Campo berouw had van zijne belofte, of dat hij vreesde te ver te zijn gegaan, althans gedurende de volgende dagen gedroeg hij zich geheel anders dan op dien eersten dag van de reis. Zoo vaak Fernando het onderwerp aanroerde, ontweek hij het en het was alsof hij alle goede voornemens als het ware met geweld poogde te onderdrukken.

Wat Fernando betreft, deze was slim genoeg om niet aanhoudend op hetzelfde aambeeld te slaan, hij begreep dat hij zijn tijd moest afwachten en vergenoegde zich met de belofte van den kapitein.

De eerste dagen van de reis leverden nog niet veel beters op. In den avond van den vierden dag kwam men aan een groot dorp van Mandingo's, dat men den weidschen naam van stad gaf en Kya heette.

De poort van het goed versterkte dorp was gesloten, maar

toen kapitein Campo den neger, die er op wacht was, mededeelde, dat hij van don de Vivès kwam, werd na eenige oogenblikken de poort geopend.

Een Mandingo-opperhoofd in arabische kleeding gehuld verwelkomde den kapitein, maar nauwlijks had hij hem goed opgenomen, of hij herkende kapitein Campo en toonde daar zijne groote vreugde over.

Meermalen was kapitein Campo voor de Vivès in deze streken geweest, en ofschoon er vele jaren verloopen waren, herkende de scherpzinnige neger den man met wien hij altijd goede zaken had gedaan en met wien hij zulke vroolijke avonden had doorgebracht.

Een massa vrouwen werden nu aanstonds aan het werk gezet om eene woning in gereedheid te brengen, opdat de welkome gasten een behoorlijk logies zouden hebben. De beste van alle hutten, de woning van het opperhoofd zelf, werd behoorlijk gereinigd, matten werden over den vloer uitgespreid, de legersteden met vachten overdekt en vuur ontstoken om den wat bedompten dampkring te zuiveren.

Eenige negers, door het opperhoofd aangewezen, vatten aanstonds post rondom de woning, om de nieuwsgierigen op behoorlijken afstand te houden en met luider stemme gaf het opperhoofd bevel onverwijld een vet schaap voor het avondmaal gereed te maken.

In afwachting van den maaltijd begon Campo over de zaken te spreken, terwijl Fernando te vergeefs trachtte iets te verstaan van de Mandingo-taal, waarin het gesprek werd gevoerd.

Eindelijk verscheen het maal en Fernando, die niet anders dan een onsmaaklijken oneetbaren poespas had verwacht, was niet weinig verbaasd, toen hij een schotel heerlijk op europeesche wijs geroosterd en gebraden lamsvleesch, een schotel met een

sappig in roomsaus zwemmend stoofsel van balletjes lamsgehakt met pistaches en een schotel rijst zag opdragen.

- Ja, ja! zei kapitein Campo, gij hebt reden om verbaasd te zijn en ik zie tot mijn genoegen, dat Ali is vooruitgegaan in beschaving en de Europeesche wijze van de spijzen te bereiden verkiest boven zijn Afrikaanschen ragout, waarvan het gezicht alleen mij vroeger deed walgen. Hij is bij ons in de leer geweest, en hij heeft de verwachting niet beschaamd.

Het Mandingo-opperhoofd glimlachte over dit compliment en zag met een glans van genoegen op het gelaat, hoe zijne gasten smulden.

- Maar, zeide de kapitein, de mensch kan bij voedsel alleen niet leven, wij moeten onzen gastheer op onze beurt onthalen.

Uit eene kleine kist een flesch vurigen wijn te voorschijn halende, zette hij die met een glas op tafel.

Zoodra de neger dit zag, begonnen zijne oogen te fonkelen, en zonder complimenten de flesch ontkurkende en het glas versmadende, zette hij haar aan den mond.

De kapitein viel schaterlachend achterover.

- Dat is nu een Muzelman, zeide hij tot Fernando, een Muzelman, die geen wijn mag drinken. O geest van den Profeet, daal neder!

Fernando lachtte en keek naar den neger, die de flesch eerst neerzette toen de laatste drop er uit was. Daarna veegde deze met de handpalm zijn mond af, en keek vroolijk lachend den kapitein aan.

- Maar met dat al hebben wij niets, zeide hij tot Fernando, eene tweede flesch te voorschijn halende, en het glas vullende.

Toen beiden een glas hadden gedronken, gaf hij den neger een wenk, die zich geen tweemaal liet noodigen, maar zich snel van de flesch meestermaakte, en deze leegdronk.

- Smaakt het? vroeg de kapitein lachend.

De neger smakte met de tong en geraakte in de grootste opgewondenheid. Hij begon allerlei wartaal te praten, en bood den kapitein slaven, woningen, vee, kortom alles aan wat hij bezat. Daarna begon hij den Profeet aan te roepen en hield eene toespraak, om zijne gasten het voortreflijke van het Mohamedanisme aan het verstand te brengen.

De kapitein beantwoordde dat alles door te lachen en grappen te maken.

Zoo naderde het uur, waarop men zich wenschte te ruste te leggen, en de Mandingo bleef zich maar steeds uitputten in betuigingen van vriendschap en toewijding, en begon ten slotte de heilige spreuken van den Koran op eene beestachtige manier uit te schreeuwen en te brullen.

Dat begon Campo te vervelen.

- Wij moeten, voor den duivel! toch slapen, zeide hij, en het opperhoofd bij de schouders grijpende, duwde hij hem zonder complimenten zoo onzacht naar buiten, dat Ali-Ibrahim zijn evenwicht verloor en op den neus viel.

Fernando, die zwijgend dit tooneel had aangezien, dacht niet anders dan dat de neger zou opspringen en. den kapitein aanvallen, maar het liep geheel anders af.

Het opperhoofd rees op, putte zich nogmaals in beleefdheden uit, en vertrok om zijn roes uit te slapen.

- Ziezoo, laten wij nu gaan slapen, zei de kapitein, want ik wensch morgen verder te gaan.

Een poosje later lagen beiden op hunne legersteden van zachte huiden en sliepen, alleen Fernando droomde van het opperhoofd, dat zoo weinig zijne waardigheid ophield, en van de Mandingo-negers.

De Mandingo's, die eene groote landstreek in Senegambië

bewonen, zijn groote en welgemaakte negers, die wel het wollige haar, maar toch niet de gitzwarte huidkleur en de dikke lippen van den neger hebben. Hunne taal is in die streek van Afrika zeer ver verbreid, hetwelk voor handelaars een groot gemak is, daar men met de Mandingo-taal overal terecht kan.

Hun godsdienst is het Mohamedanisme, vermengd met eenige overblijfselen van den ouden afgodendienst en eenigszins naar den aard van het volk gewijzigd. Zoo gelooven zij b.v. nog even sterk als vroeger aan de macht van den ‘greegee’, spreuken van den Koran in goed gelooide en versierde lederen zakjes besloten, die zij als talismans dragen en welke door hunne ‘marabouts’ (godsdienstleeraren) gemaakt worden.

Vroeger werd hun godsdienstzin overal vertoond door nachtlijke oefeningen of plechtigheden, waarbij een luidruchtig echt negergezang, d.w.z. met veel lawaai, het voornaamste was. Ondanks zij nu Mohamedanen zijn, hebben zij die eigenaardigheid behouden door haar op den nieuwen godsdienst over te brengen. Het eenige verschil is, dat zij thans des nachts luidruchtig de heilige verzen van den Koran uitgalmen en dat zingen niet zoo menigvuldig plaats heeft. Eene andere plechtigheid, die zij uit hun vroeger bijgeloof hebben behouden, is die ter eere van de nieuwe maan. Bij die gelegenheid spuwen de Mandingo's in de handen en zwaaien die rondom het hoofd. De maansverduisteringen worden volgens hen veroorzaakt door eene groote kat, die ergens aan den hemel is te vinden en haar poot tusschen de maan en de aarde steekt.

Toch heeft het Mohamedanisme hier veel goeds uitgewerkt, want het offeren van menschen is er door afgeschaft en evenzeer het verkoopen van hunne eigen kinderen. Dat zij werkljjk goede Muzelmannen zijn, bewijst het streng vasthouden aan de voorschriften. Een uur voor zonsopkomst en ondergang

roept de Marabout hen op tot het gebed, en een ieder geeft terstond daaraan gehoor en laat zich door niets storen.

Een uitvloeisel van het Mohamedanisme, dat voor een neger dikwijls zeer moeilijk is na te komen, is het vasten. Toch houdt de Mandingo die streng, wat voor hem in het bizonder zeer pleit, om dat hij een echte smulpaap is.

Als een staaltje hiervan diene, dat hun voedsel voornaamlijk bestaat uit rijst met melk, voorts weet hij zich oesters te verschaffen, die zij van de takken der boomen plukken, waaraan deze schelpdieren zich bij hoog water vasthechten en als het water zakt blijven hangen. Vervolgens eten zij karpers, tong, en andere visschen; gazellen-koteletten weten zij uitstekend klaar te maken; gebraden apen met leversaus is een niet te versmaden gerecht en krokodillen-eieren en gerookt olifantenvleesch is eene lekkernij voor hen. Sprinkhanen verzamelen zij om een lekkeren schotel te hebben en landkrabben mesten zij opzetlijk vet, terwijl zij van gerookt krokodillenvleesch en nijlpaard-biefstuk niet afkeerig zijn. De beroemde palmkool is eene ware lekkernij, en ananassen, pisang, zilverbananen en papaus behooren eveneens tot de Mandingo-keuken.

De vrouw staat bij de Mandingo's niet op dat lage peil als bij vele andere stammen, waar zij meer lastdier en slavin dan vrouw is. Bijna algemeen zijn zij de baas en als een Mandingo het hart heeft zijne vrouw te verstooten, vallen de gezamenlijke vrouwen van een dorp hem aan en maken het hem zoo lastig, dat hij blijde is de verstooten vrouw door een flink geschenk te kunnen bewegen weer in zijne woning terug te keeren.

De ‘marabouts’ hebben veel invloed. Zij zijn de voorgangers in de godsdienstoefeningen en de opvoeders en leermeesters der kinderen. Hunne grootste verdiensten vloeien voort uit het verkoopen van amuletten, welke door sommige Mandingo's in

zoo'n groot aantal worden gedragen, dat de aaneengenaaide zakjes als het ware een kuras vormen. De marabouts wijken in hunne kleeding niet van het volk af, maar zijn kenbaar aan den fez (hoofddeksel, muts), die steeds schitterend, rood, geel of blauw is.

Het bijgeloof, dat menschen de gedaante van dieren kunnen aannemen, heerscht bij de Mandingo's voort ondanks hunne bekeering tot het Mohamedanisme.

XVII.
De Duivelsbron. - De blanken durven alles. - Een dorp van Mandingo's. - Een smerige schurk.

Den volgenden morgen was er bij het Mandingo-opperhoofd geen spoor van zijn onmatig drinken van den vorigen avond meer merkbaar, evenmin als van de beleediging hem door den kapitein aangedaan.

Hij was even beleefd als den vorigen dag en deelde den kapitein mede, dat alles gereed was om de reis voort te zetten. De kleine karavaan had hij op een flink ontbijt onthaald en nu was alles in orde. Kapitein Campo aarzelde dan ook niet terstond te ontbijten, terwijl hij last gaf, dat de negers maar vooruit zouden gaan en hem bij de eerste bron of fontein moesten inwachten. Dit bevel gaf hij met het oog op de onder de Mandingo's heerschende gewoonte om gasten uitgeleide te doen tot de eerste rivier, bron of fontein op den weg.

Inderdaad was het opperhoofd na afloop van het ontbijt gereed om mede te gaan en weldra schommelden zij, in hunne

hangmatten gedragen, zachtjes heen en weer in de schaduw van het prachtige geboomte der bosschen of door de velden.

Nadat men ongeveer twee mijlen had afgelegd, verrees voor hen een steile heuvel, ongeveer drie honderd voeten hoog. Toen men op de helling voorttrok, ontdekte men in een klein dal de karavaan der negers, die juist eene beek overtrok. Men volgde nu denzelfden weg en bereikten de schrale beek, die aan weerszijden met struikgewas begroeid was, op het oogenblik dat de negers de glooiing aan de overzijde bestegen.

Op een waarschuwenden kreet van Campo hielden de negers thans halt en de kapitein maakte zich gereed om afscheid van zijn gastheer te nemen, toen deze een gebaar van schrik maakte.

- Wat is het? vroeg de kapitein verwonderd.

- O, neen niet hier, zei de Mandingo, niet hier bij de Duivelsbron.

- Bij de Duivelsbron? vroeg de kapitein, ligt die hier. De Mandingo knikte.

- Hier in de bron huist de Booze, zeide de neger met zichtbare vrees. Het water is er vergiftig, als men het drinkt begint men te braken. De dieren, die in het droge seizoen er komen drinken, sterven bij dozijnen, en als men er spreekt, herhaalt de booze alles met eene verschriklijke stem.

De kapitein, die sedert eenige oogenblikken had gemeend eene lucht van zwavel te ruiken, begreep opeens alles, naamlijk dat deze bron eene zwavelbron was en er in de spelonk eene echo huisde, en slim als altijd, besloot hij onmiddellijk met de bijgeloovigheid der negers zijn voordeel te doen. Hij verklaarde in de Spaansche taal snel aan Fernando, wat er aan de hand was, en verzocht hem bij hem te blijven.

Toen wendde hij zich tot den neger met het verzoek hem naar de spelonk te willen brengen.

- Maar gij wilt er toch niet ingaan? vroeg Ali met afschuw. Denk er aan, dat de Booze kan verschijnen en u dooden. Ik weet wel dat gij blanke mannen moedig zijt, maar pas op dat gij geen ongeluk krijgt.

Kapitein Campo stelde hem gerust en de neger ging hen voor.

De overige negers volgden langzaam. Hunne nieuwsgierigheid behield ditmaal de overhand op de vrees.

De neger bracht hen op de helling aan de overzijde van de beek tot aan eene steile rots, waarlangs het voetpad verbazend smal en glibberig werd. Daar voorbij bespeurde men eene soort van boog in de rots, den ingang van een hol, waarin eene warme zwavelige bron ontwelde, die zich in het ravijn stortte. Dat was de Duivelsbron.

Zonder op de waarschuwingen van den ängstigen Mandingo acht te slaan, gingen de kapitein en Fernando er binnen, terwijl de negers daarbuiten bijeenschoolden met angstige gezichten.

De kapitein bleef een oogenblik staan om de spelonk eens goed op te nemen.

- Wij moeten een grap hebben, zeide hij tot Fernando, dat geeft ons eene goede reputatie en dat is veel waard.

Hij riep luide Fernando's naam en de echo antwoordde terstond.

Toen plaatste de kapitein zich op de juiste plek en riep met eene donderende stem:

- Duivel van Kya, waar zijt gij?

Bij deze verschriklijke woorden, stoven de Mandingo's uit elkaar en bleven eerst iets verder staan.

- Hier! brulde de kapitein toen, en de echo herhaalde driemaal weerkaatst: hier, hier, hier!

De klank van de echo was nog nauwlijks weggestorven of de kapitein schoot gelijktijdig zijne beide pistolen af en hief

een ontzettend gebrul, gehuil en gejammer aan, dat als een koor van duivelenstemmen door de echo werd herhaald. Woeste kreten met gillen en weeklachten vermengd voltooiden het concert en toen werd alles stil.

Fernando stikte bijna van het lachen over het bespotlijke van des kapiteins geweld, en de kapitein moest eerst uitlachen vóór hij zich aan de negers kon vertoonen.

Deze hadden intusschen bleek van schrik de vlucht genomen en waren op grooten afstand eerst blijven staan in de stellige verwachting, dat de duivel zich meester had gemaakt van de blanken.

Maar toen zij hen plotseling te voorschijn zagen komen, snelden zij allen toe en omringden hen als dollen; zij werden met allerlei onzinnige vragen bestormd en men bekeek hen aan alle zijden of zij geen letsel hadden bekomen.

- Ja, zei het opperhoofd, gij blanken durft alles!

- Dat zou ik meenen, zei Campo.

Toen zij bekomen waren van den schrik, ging men terug en zette den tocht weder voort. Bij de eerste stroomende beek hield men halt. Het Mandingo-opperhoofd dompelde een houten beker in het water en vulde dien. Toen dronk hij op de spoedige terugkomst der blanken, smeekte Allah's zegen op hunne reis af, en nadat Campo en Fernando volgens het gebruik de rest van het water hadden opgedronken, drukte hij beiden krachtig de hand en deed vervolgens zijne vingers klappen ten teeken van vriendschap en als afscheidsgroet. Toen bleef de Mandingo op het pad staan tot de kleine karavaan bij eene kromming van den weg aan zijne oogen werd onttrokken en keerde huiswaarts vol ontzag voor den moed der blanken.

Men marcheerde dien dag zeven uren en had toen 21 Engelsche mijlen afgelegd. Het werd avond, maar er was geen dorp in het gezicht en dus sloeg men het bivak in het woud op, dat men sedert een uur had betreden.

De kapitein en Fernando knoopten hunne hangmatten tusschen de boomen vast en legden zich lekker neer, terwijl de negervrouwen de thee zetten en rijst en vleesch kookten.

Den volgenden morgen liep de weg alweder door het woud. Nu en dan trok men door de uitgedroogde bedding van eene rivier, maar overigens was de tocht gedurende drie dagen zeer eentonig. Het bosch scheen geen eind te nemen en was op sommige plaatsen zoo dicht, dat het maken van een doortocht veel tijd kostte.

Onze reizigers waren dan ook niet weinig in hun schik, toen zij op den avond van den derden dag plotseling een Mandingodorp voor zich zagen.

In tegenstelling met de ontvangst te Kya was die hier zeer koel. Over het algemeen zijn de Mandingo's, die niet tot het Mohamedanisme zijn overgegaan, veel minder beschaafd dan de Mohamedaansche Mandingo's, en hebben een afschuw van al wat Mohamedaan en wat Christen is. Ongelukkigerwijze was dit hier het geval. Het opperhoofd, een Mandingo, die trouw gebleven was aan het geloof zijner vaderen, had zich met een kleinen aanhang alhier teruggetrokken en daar een dorp gesticht. Daar het nog niet geheel gereed en de stichting nog nieuw was, was het plaatsje nog niet versterkt; ware dit het geval geweest, dan zouden de blanken er ook waarschijnlijk geen toegang hebben verkregen.

De Mandingo begon in de eerste plaats geschenken te vorderen. Het was een groote, smerig uitziende kerel met een dom, liederlijk gelaat; hoedanigheden, die de blanken niet voor hem innamen.

Toen de kapitein het verzoek om een geschenk, dat in de Mandingo-taal werd gedaan, had verstaan, liet hij hem een tiental kola-noten aanbieden, het gewone vriendschapsgeschenk.

Het opperhoofd scheen daarmede echter niet tevreden; hij

verlangde meer en begon dit langs een omweg met eene redevoering, die als droog zand ineen zat, te vertellen.

De kapitein, die naar rijst en avondeten verlangde, werd ongeduldig en besloot maar toe te geven.

- Geef den smerigen schurk er nog vijf bij, zeide hij in het Spaansch tot Fernando, in de meening dat het opperhoofd niet anders dan het Mandingo verstond.

- Maak er twintig van! riep op dit oogenblik het opperhoofd in het Spaansch.

De kapitein keek verbaasd op en ook Fernando schrikte, maar toen Campo in lachen uitbarstte, kon hij zich ook niet inhouden en lachte dat hij schudde.

Het gekste van de zaak was, dat de Mandingo dus ook de weinig vleiende woorden van den kapitein had verstaan.

Ondanks dit had het geval geen onaangename gevolgen. Het opperhoofd was tevreden met het geschenk, maar ruimde den blanken toch slechts eene kleine keet in.

XVIII.
Een gestoorde maaltijd. - Ontvluchte slaven. - Overrompeld. - Het Mandingo-opperhoofd. - De strijd.

Den volgenden morgen haastte men zich verder te komen, want de gezindheid van de Mandingo's aldaar was alles behalve goed, en bij langer verblijf vreesde de kapitein voor oneenigheid.

Nog altijd ging de weg door het bosch, waaraan geen eind scheen te komen. Men was nog niet lang opweg, toen de beide gidsen opeens halt commandeerden.

De kapitein en Fernando keken verwonderd op en sprongen uit hunne hangmat.

- Wat is er? vroeg de eerste.

- Tijgers, zei een der beide negers, vlak voor ons; er zijn er twee.

De kapitein greep zijn geweer, Fernando het zijne, en de negers wenkende hem te volgen trok hij behoedzaam vooruit.

Een dof gebrul wees hem aan waar de dieren zich bevonden en door het dichte hout heen zag men de gevlekte huid van een luipaard.

- Laten wij allen te gelijk vuren, zeide Campo.

- Let op. Aan, vuur!

Onder een luid gebrul sprongen, toen de schoten vielen, twee prachtige luipaarden uit het hout te voorschijn en snelden met groote sprongen weg, zóó snel dat zij in een oogenblik verdwenen waren.

- Wat duivel voerden zij daar uit? zei de kapitein.

De negers drongen in het hout door en kwamen kort daarop weder te voorschijn het lichaam van een pas gedooden antilope medesleepende, die zoo groot als een hert was.

- Ha, ha! zei Campo lachend, wij hebben dus de heeren in hunnen maaltijd gestoord. Nu, dat is een buitenkansje ook. Eene fraaie huid en een lekker stuk vleesch!

Men besloot een paar uren rust te nemen, legde een vuur aan, en terwijl de negers den antilope afhakten, roosterden de vrouwen eenige lekkere stukken van het sappige gebraad.

Het was reeds laat in den middag, toen het weer tijd werd op te breken, en om de schade in te halen bleef men zoolang voortmarcheeren als de duisternis het toeliet.

De nacht zou echter niet rustig voorbijgaan. Nauwlijks waren de kapitein en Fernando ingeslapen, of de eerste werd wakker doordat hij zacht geschud werd.

Campo, die om zoo te zeggen met open oogen en ooren sliep, was terstond wakker en zag toen de beide negers, die als gidsen en voorloopers dienst deden, voor zich.

- Wat is er? vroeg hij zacht.

- Er zijn vreemden in het woud, zeide een van hen, wij. zullen ons gereed moeten maken om te vluchten of te vechten.

Kapitein Campo was met één sprong uit zijne hangmat en keek verbaasd rond, toen hij den geheelen troep onder de wapens zag staan. De beide negers, die de eigenlijke geleiders van de kleine karavaan waren, hadden allen gewekt en doen aantreden vóór zij de blanken wakker maakten.

De kapitein wekte Fernando, stelde hem met de ontdekking in kennis, en toen ging de geheele troep in de grootste stilte op marsch.

Door de beide negers geleid trok men in diepe stilte een eind voort en toen hield men halt, terwijl de twee gidsen alleen op verkenning uitgingen.

De korte tijd van hunne afwezigheid scheen een uur voor de achterblijvenden. Door de boomen heen zag men het schijnsel van een vuur en dat was alles, maar het werkte in de nachtlijke stilte onder de reusachtige, spookachtige schaduwen van de zware met lianen behangen boomen zenuwachtig op hen.

Ongeveer een kwartier mocht er alzoo zijn omgegaan, toen de beide negers terugkwamen en aan kapitein Campo de verrassende mededeeling deden, dat het een troep ontvluchte sl aven was. Uit allerlei duidelijke teekenen hadden zij dat gezien, wat des te gemaklijker viel daar de negers, waarschijnlijk aan den een of anderen slavenhandelaar ontvlucht, in diepen slaap bij het vuur lagen zonder een schildwacht te hebben uitgezet om voor de algemeene veiligheid te waken.

Nu werd er onmiddellijk raad gehouden. De kapitein was er voor zich terstond van die ongelukkigen meester te maken.

Een der beide gidsen wilde den dag afwachten, doch de andere niet. Wat Fernando betreft, deze pleitte er voor hen ongemoeid te laten en den armen ontvluchten niet andermaal hunne zoo zuur verkregen vrijheid te ontnemen. Doch dit werd door den kapitein eenvoudig voor onzin verklaard.

- Als ik ze laat loopen, zeide hij, om zijn gedrag tegenover den jongen man te rechtvaardigen, worden zij toch opgepakt door den een of anderen negervorst en naar de kust getransporteerd. Het komt op hetzelfde neer.

Na aldus aan Fernando den pas te hebben afgesneden werden de slapende zwarten door den kapitein en zijne negers in de diepste stilte omsingeld. Op een gegeven teeken schoten nu allen, die geweren hadden, deze over de hoofden der negers heen af.

De ongelukkigen, zoo ruw uit hunnen slaap gewekt, sprongen op en poogden te ontvluchten. Onzeker echter hoe talrijk hunne belagers waren en bovendien de loopen der geweren op zich gericht ziende, hadden slechts een paar den moed zich in de wildernis te werpen en uit de voeten te maken, de overigen gaven zich over.

Er waren er negen. Volgens hunne bekentenis waren zij aan een Foelah ontvlucht, die hen naar een Foelah-stad zou brengen. Zij hadden gebruik gemaakt van de verwarring door de verschijning van een luipaard ontstaan en waren het bosch in gevlucht. In den grootsten angst smeekten zij den kapitein hen niet aan den Foelah over te leveren, daar dit een zeer wreed man was, die hen stellig dooden of martelen zou, maar verzochten zij als een gunst naar de kust te worden gestuurd.

Kapitein Campo dacht een poosje na. Het geluk liep hem bepaald mede, meende hij, want dit buitenkansje beschouwde hij als eerlijk verkregen. Het kwam geen oogenblik bij hem op er aan te twijfelen, of hij het recht had zich deze slaven

toe te eigenen, en na ernstig nadenken, besloot hij hen te binden en onder geleide van twee man naar Ali-Ibrahim te Kya te zenden met verzoek ze voor hem naar de factorij te willen doen brengen, want ze medenemen, op gevaar af dat hij den eigenaar kon ontmoeten, die ze natuurlijk zou opvorderen, wilde hij niet.

De negerslaven werden nu handig achter elkander op één rij aaneengebonden, zoodanig dat de handen op den rug waren bevestigd en het koord van de handen van den voorste naar den hals van nummer twee liep en zoo voorts. Op deze wijze aaneengekoppeld sloegen twee met geweren gewapende negers met hen den weg naar Kya in met den last, om, zoodra. zij ze daar hadden afgeleverd, in snelle marschen den kapitein te volgen.

Intusschen trok de kapitein met zijn troep met kleine dagreizen de oevers van de Sanghoe te gemoet.

Op den tweeden dag na den vangst der slaven kwam men weder aan een dorp van Mandingo's. Evenals bij het vorige was het opperhoofd hier iemand van de oude leer, die alle Christenen haatte. Dit bleek al spoedig, toen hij op hoogen toon zeide, geen enkele hut aan Christenen te willen afstaan.

Te vergeefs liet de kapitein hem de gewone geschenken aanbieden. Hij wilde hen niet in het dorp dulden. Nu had men een vermoeienden marsch achter den rug en verlangde naar niets zoozeer als naar rust en voedsel. De kapitein besloot daarom al het mogelijke te doen om den vrede te bewaren en vertelde, nadat hij het geschenk had laten verdubbelen, dat hij een dienaar van don de Vivès van de Rio Pongo was en op reis naar den machtigen Foelah-vorst van den Foeta-Dsjalon.

Maar het was boter aan de galg. Het Mandingo-hoofd maakte een minachtend gebaar en zeide, dat hij noch om don

de Vivès, noch om den Foelah-vorst iets gaf en nog minder om de Christenhonden.

Kapitein Campo werd warm en begon nu op hoogen toon te vertellen, dat hij in het dorp zou blijven.

Het was een ernstig oogenblik.

De bevolking van het dorp had de wapens gegrepen en zich naast en achter het opperhoofd geschaard en de mannen van Campo hielden eveneens hunne wapens gereed.

Intusschen was een der twee gidsen, woedend geworden wegens de beleediging zijnen meester aangedaan, op den Mandingo toegeloopen en waarschuwde hem zonder veel complimenten, dat hij zich voor de gevolgen zou wachten.

De Mandingo lachtte en stiet hem terug, en op hetzelfde oogenblik knalden er schoten.

In hunne overijling hadden de negers van Campo geschoten.

Binnen een oogenblik was de strijd algemeen. De Mandingo's, door de onvoorzichtige houding van hun opperhoofd in een gevecht gewikkeld, streden echter niet lang maar gingen op de vlucht zoo snel zij konden, met hun opperhoofd aan de spits, en waren in een minuut tijds in het groen verdwenen.

Spoedig was het geheele dorp verlaten. Geen vrouw of kind zelfs was er meer en onze reizigers namen terstond bezit van de beste hutten. Vervolgens zette kapitein Campo twee schildwachten uit om te verhoeden, dat men overrompeld zou worden.

Er gebeurde echter niets dien nacht en ook des morgens was er niemand te zien. Vóór men vertrok liet de kapitein als weerwraak het geheele staketsel waardoor het dorp verdedigd werd omhalen, en toen zette men de reis voort.

Eerst toen men bijna uit het gezicht van het dorp was, zag men de Mandingo's weer naar hunne woningen snellen.

Wat Fernando betreft, de reis werd voor hem al minder en minder genoeglijk. Hij begon te begrijpen, dat het recht hier aan de zijde van den sterkste was.

XIX.
Het reizen in Afrika. - Tamisso. - Fernando knoopt handelsbetrekkingen aan.

Maar Fernando mocht al tot de ervaring gekomen zijn, dat die reis naar Timbo niet altijd zoo aangenaam zou zijn als in het begin, weldra zou hij zien, dat, wat hij tot nu ondervonden en gezien had, slechts kinderspel was bij hetgeen er zou volgen.

Een afstand van 400 mijlen in het binnenland van West-Afrika legt men niet af zonder schokkende tooneelen te beleven, zonder gevaren te doorstaan, zonder ontbering te verduren.

Bijna de geheele weg moest gebaand worden en het karretje reed niet altijd op een zandweg. Die geheele weg was, wat de Amerikanen een ‘trail’ noemen, dat is een ternauwernood gebaand voetpad door de wildernis. Met uitzondering van in de nabijheid der dorpen en putten, vond men nergens een pad of iets wat op een weg geleek. Ondanks men onder het dichte gebladerte der kolossale boomen soms dagen lang in de schaduw voortmarcheerde, was de hitte drukkend, brandend, benauwend. Veel erger werd dit echter als men de savanna's en de moerassige lage streken doortrok. Daar schoot de zon hare brandende stralen naar beneden en goot een waren vuurgloed op de reizigers uit. Soms kwam men aan uitgestrekte weiden of prairieën van sabelgras, dat boven hunne hoofden reikende de

negers met de als zagen getande bladeren kwetste en hen dwong maskers van gevlochten wilgenbast in den vorm van muilkorven voor het gelaat te doen.

In de wouden was het een chaos van groen, van struiken en slingerplanten, waardoor hun de weg werd versperd. Deze vulden de ruimte tusschen de eeuwenoude stammen op, die daar als zuilen van eene kerk omhoogrezen en een dak van ineengestrengelde takken vormden, dat ondoordringbaar was zelfs voor de zon.

Na een vermoeienden marsch van drie dagen had men de steile boorden van de Sanghoe bereikt en na dien stroom te zijn overgetrokken kwam men in den morgen voor de stad Tamisso.

Kapitein Campo had een bode met de tijding van zijne komst vooruit gezonden en was zeker van eene goede ontvangst, en na verloop van eenige uren zag men den bode terugkomen met een kloeken jongen Foelah bij zich, die er netjes in de kleeren uitzag. Het was de zoon van het opperhoofd Mahomedoe, die zich den kapitein nog zeer goed herinnerde en Campo liet weten, blijde te zijn dat hij zijne stad niet voorbijtrok.

Werkelijk bleek die goede gezindheid weldra op schitterende wijze, want nauwlijks was men op weg gegaan of een troep muzikanten (echte negermuziek, d.w.z. met veel bombarie) kwam hun te gemoet.

Omringd door de zwarte toonkunstenaars, die de blanken in hoogdravende opgeschroefde taal hadden verwelkomd, schreed men op de stad toe, waar de geheele bevolking was uitgeloopen om de blanken te zien. Eene lage poort was de eenige ingang aan die zijde en de nieuwsgierigen waren daar zoo opeengepakt, dat het Campo niet mogelijk was verder te gaan.

Een wenk van den zoon van het opperhoofd was echter voldoende om ruimte te verkrijgen, want een aantal negers van

het escorte, eene soort van politie, wierp zich met lange stokken gewapend op de menigte en ranselde er zoo ongenadig op los, dat zij spoedig de noodige ruimte verkregen hadden om tot het paleis van Mahomedoe te komen.

Ook hier was het weder eene lage poort, die, in den hoogen binnenmuur aangebracht, toegang verleende tot een langwerpig vierkant gebouw, dat, geflankeerd door een aantal kleine huisjes van in de zon gebakken klei opgetrokken, de groote binnenplaats bedekte.

De blanken werden met hunne geschenken terstond tot het opperhoofd toegelaten. Het was een groote, stevig gebouwde neger van ongeveer vijftig jaren, die op eene soort van rustbank op een prachtig luipaardvel zat op de wijze der Turken met de beenen onder zich. Eene wijde Turksche broek, blauw met gouden figuren bestikt, en een los daarover geworpen lang wit hemd met allerlei gekleurde figuren er op, vormden zijne gala-tenue. Een witte tulband dekte zijn hoofd en de bloote voeten staken in kleine zeer puntig toeloopende muilen.

Zoodra hij kapitein Campo voor zich zag, stond hij op, schudde hem de hand als een ouden bekende en heette hem welkom, hetgeen hij, toen deze Fernando aan hem voorstelde, ook bij dien herhaalde.

Nu moest het doel van de reis te berde komen en de kapitein verhaalde, dat Fernando eene uitnoodiging van den Foelah-prins had aangenomen om hem in zijn land te bezoeken en dat hij als gemachtigde van de Vivès was medegegaan, tevens ook om handelszaken te doen.

Het opperhoofd luisterde aandachtig en gaf herhaaldlijk blijken dat het medegedeelde hem naar den zin was, en vooral toen Campo vertelde welke fraaiigheden hij aan de kust had om tegen slaven in te ruilen, knikte hij tevreden.

Fernando meende nu dat het oogenblik ook voor hem was

gekomen en verzocht den kapitein het opperhoofd mede te deelen, dat hij spoedig eene factory zou vestigen, waar alle begeerlijke zaken zouden zijn te krijgen in ruil voor inlandsche producten, behalve slaven.

- Wat blief? zei de kapitein verbaasd.

- Ja, zei Fernando, doe mij nu het genoegen slechts dit voor mij in orde te brengen, later vertel ik u de geheele toedracht der zaak.

Hoewel zeer verbaasd voldeed de kapitein nochtans aan Fernando's verzoek en het opperhoofd beloofde allerlei producten naar de nieuwe factorij te zullen zenden, hoewel hij niet kon begrijpen, dat men slaven kon weigeren bij zulk een handel.

Meer verlangde Fernando niet en toen men zijn afscheid had bekomen en in eene der ruimste woningen, die ter hunner beschikking was gesteld, aan het maal zat, bekende hij den kapitein, die brandde van nieuwsgierigheid, welke plannen hij had.

Het duurde een geruimen tijd eer. deze antwoordde. Eindelijk zeide hij:

- Hoor eens Fernando, daar gij mij uw geheele vertrouwen hebt geschonken, zal ik u helpen; maar ik moet u waarschuwen, dat gij met vele moeilijkheden zult hebben te worstelen.

- Dat heb ik begrepen, zeide Fernando, doch het schrikt mij niet af. Ik wil nu eenmaal op eerlijke wijze mij eene toekomst banen en ik heb moed genoeg.

- Het zal moeilijk gaan, zeide de kapitein, maar ik zal mijn best doen u te helpen.

Fernando drukte hem dankbaar de hand.

Het was veel gewonnen, want de kapitein kon hem veel nadeel doen, indien hij wilde. Hij toch was de Mandingotaal machtig en Fernando niet. Hij kon dus zeggen wat hij wilde, zonder bevreesd te zijn, dat Fernando het zou verstaan

en zijn verzoek eenvoudig niet overbrengen. Nu hij hem echter helpen wilde, was het zeker dat de waren geleverd zouden worden.

Fernando sliep dien nacht dan ook in met het heuglijk bewustzijn de eerste schrede te hebben gedaan op den weg, die hem van den slavenhandel zou verlossen.

XX.
Naar Jallica. - Eene slechte tijding. - De opstand. De weg bezet. - Slapende wachten.

Twee dagen later - het opperhoofd wilde zijne blanke gasten niet eer laten vertrekken - kon men de reis weder voortzetten in de richting van Jallica, naar welke plaats weder een bode was afgezonden om de komst der reizigers bekend te maken.

Die bode was afgezonden op den morgen van het vertrek van den troep, en daar men den afstand bij gewone marschen, gerekend op vijf dagen, schatte, kon de bode, een snelloopende neger, er wel binnen drie dagen zijn.

Men stelle zich echter de verbazing van het gezelschap voor, toen, nadat men dien dag een marsch van tien uren had gemaakt en, na in een bosch te hebben overnacht, des morgens pas weer op weg was gegaan, men den bode opeens zag aankomen met eene haast, die onbegrijplijk was, en gebaren, die niet veel goeds voorspelden.

Buiten adem viel de arme kerel letterlijk als een steen tegen den grond. Hij was met bloed bevlekt en het mooie lange gekleurde katoenen hemd, dat hij van den kapitein had gekregen, was in flarden gescheurd. Men moest hem eerst

wat te drinken geven en een oogenblik laten uitblazen, eer hij instaat was tot spreken.

Toen verhaalde hij in eene telkens afgebroken reden, dat het land vóór hem in opstand was. De Mandingo's van den ouden godsdienst en die welke Mahomedanen waren, hadden elkander den oorlog verklaard en waren in een gruwlijken strijd gewikkeld. Twee, ver van den weg naar Jallica afliggende dorpen bevochten elkander dagelijks; op het oogenblik hadden die van den ouden godsdienst de overhand. Zij waren thans van plan op Jallica aan te rukken en die stad te nemen. Maar alvorens dien tocht te ondernemen, zouden zij eerst het dorp hunner tegenpartij vernielen.

De neger was door de Mohamedaansche Mandingo's geprest een gevecht mede te maken, maar midden in den slag was hij gevlucht om zijn meester bericht te brengen.

Dat was een leelijk nieuws. De kapitein vloekte en raasde en ondervroeg den neger.

- Waar bevinden zich de opstandelingen op dit oogenblik?

- Op een dagreis van hier, antwoordde de neger, zij houden den weg naar Jallica bezet, opdat die van Jallica geen versterking zullen kunnen zenden of hunne tegenpartij geen boodschappers naar Jallica.

- En waar bevindt zich dat dorp, dat zij zouden aanvallen?

- Aan de linkerzijde van den weg, zei de neger, twee uren landwaarts in.

- Wanneer zouden zij dat aanvallen?

- Over drie dagen.

- Dus, dat is morgen?

- Ja!

De kapitein hield nu raad met Fernando. Als men niet voort kon, zou men op Tamisso moeten terugtrekken en of

van daar langs een anderen weg (maar niemand wist of die bestond) naar Timbo moeten gaan. Daarmede zou veel tijd verloren gaan. Van de plaats waar men zich nu bevond, kon men, indien men weinig rust nam, in drie dagen Jallica bereiken, en zoo men dien tocht kon volbrengen zonder door de opstandelingen bemerkt te worden of door hen te worden tegengehouden, was men veilig. Dat zij toch Jallica zouden kunnen innemen, dat betwijfelde kapitein Campo zeer, daar volgens den neger de opstandelingen slechts een paar honderd man sterk waren, en Jallica, dat de kapitein kende, eene flinke stad was en zoo dicht bij Timbo gelegen, dat men vandaar in ongelooflijk korten tijd hulp zou kunnen krijgen. Terugkeeren was zoogoed als de reis opgeven, want noch de kapitein, noch een der inboorlingen kende een anderen route om Timbo te bereiken, dan dien over Jallica en Tamisso. Daarom stelde de kapitein voor om den tocht voort te zetten en te pogen, zonder door de negers te worden opgemerkt naar Jallica te komen. Was de weg bezet, dan zou men door geschenken of door geweld zich een doorgang verschaffen. Maar indien men terstond doormarcheerde bestond er veel kans, dat men, juist op den dag dat de negers afwezig waren om het twee uren van den weg gelegen dorp aan te vallen, daar aankwam en ongemerkt het gevaarlijke punt kon passeeren.

De kapitein werd daarin nog versterkt door de mededeeling van den neger, dat de opstandelingen volstrekt geen posten uitzetten en hunne nadering dus, indien men voorzichtig was, niet spoedig bemerkt zou worden.

Na dit voorstel wel overwogen te hebben en ook het oordeel der beide gidsen te hebben ingeroepen, werd er toe besloten en onmiddellijk alle maatregelen genomen om op eene ontmoeting voorbereid te zijn.

Alle negers werden behoorlijk gewapend en de vrouwen

zooveel mogelijk belast met de bagage. De gidsen stelden zich aan het hoofd en voorwaarts ging het.

Kapitein Campo was een moedig man en voor eene expeditie als waarvan hij het hoofd was, juist de geschikte persoon. Hij was moedig tot in het vermetele, een echte waaghals, en bezield met eene groote minachting voor al wat neger was. Vandaar dat hij er niet tegen opzag om met een handvol mannen zich midden onder de opstandelingen te wagen. Daarbij kwam dat hij er op rekende, dat de opstandelingen door de Foelahs zouden onderworpen worden zoodra het bericht van den opstand den Foelahvorst slechts bereikte, en dan was het voor hem eene schoone gelegenheid om de krijgsgevangèn negers te koopen.

Zoo trok men dan voort langs de zuidzijde van de bergketen, die den weg begrenst. De hellingen daarvan waren rijk aan rivieren, stroomen en beken, terwijl talrijke vruchtbare valeien werden gezien en doorgetrokken.

Het werd avond en men had nog niets van de opstandelingen vernomen. Toch kon men naar de verzekering van den neger niet lang meer voortmarcheeren zonder iets van hen te bemerken.

In die onderstelling zond de kapitein de beide gidsen vooruit op verkenning en nam zelf de leiding van den kleinen troep op zich, alzoo in de duisternis voorttrekkende.

Een half uur verliep er, toen kwamen de gidsen te gelijk terug met de tijding, dat de weg vrij was. Slechts een post van een tiental negers had den weg bezet, maar deze waren allen bij het wachtvuur ingeslapen.

Het was nu zaak in de grootste stilte voort te trekken om ongemerkt langs dien post te komen.

Kort daarop wezen de negers het bijna uitgedoofde vuur van den post aan en bij de nu en dan opflikkerende vlam zag men donkere gedaanten op den grond liggen, terwijl de flauwe gloed

van het vuur nu en dan op de punten der in den grond gestoken lansen weerkaatste.

Onhoorbaar trok de kleine karavaan voort. De kapitein met een der gidsen aan de spits, Fernando met den andere in de achterhoede. Geen geluid werd gehoord, de slapende gedaanten bewogen zich niet, nog eenige schreden en men was den post voorbij.

XXI.
Geheimzinnige geluiden. - De opstandelingen. - Fakkellicht. - De aanval. - Omsingeld.

Kapitein Campo glimlachte, Fernando haalde ruimer adem en de negers begonnen onwillekeurig harder te loopen. Een ieder voelde zich verlicht.

- Wij zijn er door, zeide de kapitein.

- Op een haar af, zei Fernando.

Zij keken nog eens om, maar bespeurden niets meer. Het wachtvuur was uit en de wachten waren nu niet meer zichtbaar.

Het was een akelig oogenblik. De stilte, die rondom hen heerschte, was als het ware drukkend en de duisternis was zoo sterk geworden, dat de gidsen moeite hadden den weg te houden. Het zonderlingste van alles was, dat geen enkel geluid hoe gering, hoe nietig, hoe flauw ook, de stilte verbrak. Geen dier ritselde over de bladeren of door de struiken. Geen gehuil en gebrul, niets van die gewone geluiden werd vernomen, het was alsof de geheele streek was uitgestorven. Men zou bijna hebben kunnen zeggen, dat men de stilte hoorde.

Na een paar woorden fluisterend te hebben gewisseld schreed de troep zwijgend en met versnelde schreden voort.

Plotseling echter werd de stilte door een zonderling geluid verbroken. Het geleek op niets en op alles, men kon het evengoed voor het gehuil van een troep jakhalzen als voor het rumoer van een nachtelijk negerfeest hebben gehouden.

Hoe zonderling dit moge schijnen, kwam die schrik aanjagende verbreking van de stilte niemand onverwacht. Het was alsof men niets anders had verwacht en zonder dat de kapitein er last toe gaf, hield de geheele karavaan eensklaps stil.

Het vreemde geluid werd van oogenblik tot oogenblik duidelijker. Terwijl men luisterde, scheen het dat het naderde, niet langzaam en geleidelijk maar met verbazenden spoed, met de snelheid van den orkaan.

Het kwam bij niemand op te vluchten. Waarheen zou men zich ook begeven, als men niet wist van welke zijde het gevaar naderde? Want dat het een gevaar was, daaraan twijfelde niemand. En waarheen zou men vluchten? Uitkomst was toch nergens te vinden.

En zoo bleef men angstig bijeengedrukt maar met de wapens in de hand staan, vastbesloten desnoods te sterven.

Het geluid was in een koor van afgrijslijke geluiden overgegaan, op het eene punt zus, op het andere zoo. Gezang, gebrul, gehuil, zegekreten, verwenschingen, dat alles klonk dooreen en vormde een waar helsch concert. Het naderde snel, zeer snel, en veranderde telkens van toon.

Plotseling werd de diepe stilte verbroken door eene stem, die kort en zacht als tot zichzelve sprekend zeide:

- De opstandelingen!

Het was de kapitein, die de stilte, en daarmede de verlamming die allen beheerschte, op deze wijze verbrak.

Dat woord gaf allen eensklaps het volle besef van het naderende gevaar.

- Ja, de negers, zeide Fernando, 't is waar ook.

- Het zijn de opstandelingen, die van hunnen tocht naar het dorp weeromkomen, zeide de kapitein, en wat het ergste is, zij zijn overwinnaars.

Dat was duidelijk. Het gejubel bewees dit voldoende.

- Wij moeten vluchten, zei de kapitein. Laat zien, vanwaar komen zij?

- Links, zei Fernando, het dorp ligt immers aan dien kant.

- Lag, zei de kapitein, want nu bestaat het niet meer.

En zich tot de gidsen wendende, zeide hij:

- Voorwaarts! gij kunt den weg toch vinden, hoop ik.

- Het moet, zeiden zij, van de groote uitgestrektheid van het gevaar volkomen bewust.

De karavaan zette zich met vluggen pas in beweging.

Het geluid der naderende overwinnaars was nu dichtbij. Duidelijk hoorde men de woorden van sommige kreten en zangen, en ofschoon het snel nader kwam, bemerkte men toch dat men veld won en kon men reeds bijna met zekerheid zeggen, dat men, vóór de troep den weg kruiste, dat punt voorbij zou zijn en dus gered.

Plotseling hield het gejubel en gebrul op en alles werd stil, zelfs het stampende geluid van de schreden op den grond verstomde.

- Wat is dat? zei de kapitein.

Allen hielden stand en keken in de richting vanwaar de troep kwam.

Op hetzelfde oogenblik glinsterde te midden van de duisternis een vonk, die met verbazende snelheid een lichtenden cirkel beschreef en in kracht toenam; toen werd de vonk een vlam, die nog verscheidene malen achtereen scheen uitgedoofd te worden en weder opflikkerde. Andere vuurkringen werden in de lucht beschreven en toen vlamde opeens een honderdtal

fakkels in laaien gloed en verlichtten voor de verbaasde oogen onzer reizigers als door tooverslag den geheelen omtrek.

De zegevierend terugkeerende opstandelingen hadden flambouwen ontstoken.

- Wij zijn verloren! zei de kapitein.

Niemand sprak meer, allen waren onder den verlammenden invloed van het ontzettende van het oogenblik, het hopeloos gevaarlijke van hun toestand.

Inderdaad kon het onmogelijk anders dan dat men bemerkt moest worden. De fakkels verlichtten den geheelen omtrek en zetten de kleine karavaan opeens in het volle licht.

Besluiteloos wat te doen bleven zij staan.

Eensklaps ging er een enkele schelle kreet op, de kreet van een enkel man, maar die terstond gevolgd werd door een koor van brullende geluiden.

- Wij zijn ontdekt, zei Campo. Houdt u gereed, schiet niet voor ik het zeg en blijft kalm.

Als door waanzin bevangen stortten de brullende, huilende negers zich nu vooruit en snelden onder het zwaaien der wapens en het uitstooten van de afschuwelijkste verwenschingen op de karavaan toe.

Zij waren nog slechts een honderd schreden verwijderd, in het volgende oogenblik zou men er door overstelpt, verpletterd worden.

Toen klonk het kort en krachtig.

- Vuur!

Een knetterend salvo, een gebrul dat aan wilde dieren deed denken, het geluid van vallende lichamen - toen werd het voor een oogenblik stil.

De opstandelingen, in den waan dat zij met een troepje negers te doen hadden, bemerkten plotseling, dat zij met de wapens der blanken aangevallen werden. Dit feit bracht den troep tot staan en tot bezinning.

De fakkels werden omhooggeheven, uitroepen van verwondering, van verbazing werden gehoord, maar het halt werd niet uitgesproken. De geheele troep zwermde uit, verspreidde zich en sloot in een oogwenk het gezelschap in, hief de fakkels op en bekeek onderzoekend de gevangenen.

- Het is nutteloos te vechten, zei kapitein Campo, de troep is te groot. Wij zijn gevangen.

En misnoegd stak hij zijne pistolen in den gordel.

XXII.
Een afgrijslijk tooneel. - De slachting. - Duivelinnen. - Eene gevaarlijke poging met goeden uitslag bekroond.

De onzekerheid was uit. Men was gevangen. Maar die zekerheid was vreeslijk. Honderden bloedgierige oogen waren op hen gericht, zwarte smerige handen met bloed bevlekt, kromden zich als de klauwen van roofdieren naar de blanken.

Het rumoer en de verlichting hadden de wachten, die op hun post sliepen, wakker gemaakt en het vuur vlamde weer op.

Toen richtte de geheele bende zich daarheen en hield halt onder een reusachtigen boom.

De kleine troep gevangenen had nog altijd zijne wapens en bagage, en als een man, die op alles voorbereid is, posteerde de kapitein zich met Fernando en de negers met den rug tegen den boom, die eene verbazende dikte had, en hen aldus van achter geheel dekte.

Vuren werden ontstoken, en verlichtten weldra het geheele tooneel. De aanvoerder, een reusachtige Mandingo, posteerde zich bij den boom en toen begon een afschuwlijk tooneel.

Een uitgelezen schaar van bloeddorstige schelmen, tijgers in menschengedaante, hadden zich rondom hunnen aanvoerder verzameld; zij bleven, in afwachting van de dingen die komen zouden, staan.

Op een teeken van het opperhoofd opende zich de wijde cirkel der negers, die zich rondom den boom had gevormd, de levende muur week vaneen om de gevangenen door te laten.

Het was een lange rij ongelukkigen; mannen, vrouwen en kinderen, die, door hunne beulen gedreven, voor het opperhoofd en zijne duivelachtige officieren defileerden. De mannen als echte Mohamedanen met onverschillige of uitdagende blikken, berustend in hun noodlot, de vrouwen snikkend weeklagend, de kinderen schreiend.

Toen de verschriklijke omgang rondom den boom op de verlichte ruimte was volbracht, werd de voorste, een man, tot vlak bij den boom gebracht. Een der krijgers trad met een helschen grijns op het gelaat vooruit, zwaaide zijne knots en de ongelukkige viel met verbrijzelden schedel ter aarde.

Dit was het sein. Eensklaps ging er uit de bende een gehuil op dat niets menschelijks meer had en de geheele troep, de orde verbrekend, wierp zich op de gevangen mannen en begon eene vreeselijke slachting.

Elk oogenblik hoorde men de knotsen, die menschenschedels verbrijzelden. Stroomen bloed kleurden den grond en oorverscheurende kreten weerklonken aan alle zijden. Het gekerm der vrouwen en kinderen, die hunne mannen en vaders voor hunne oogen zagen slachten, klonk boven het krijgsgehuil der negers uit.

Opeens kwam een neger in den lichttrein, een verminkt lijk bij de beenen voortslepend, en wierp dit met een triumfkreet op het lijk van den neger, die het eerst was gedood. Onmiddellijk werd dat voorbeeld gevolgd en gedurende eenige

oogenblikken zag men niets anders dan verminkte lijken op den hoop werpen, die steeds aangroeide, steeds hooger werd.

Toen begon men in de achterhoede de oorlogstrom te slaan en begeleid door eenige wanluidende instrumenten, wonden de negers zich hoe langer hoe meer op. Eén begon een krijgsdans uit te voeren. Anderen hadden een vaatje rum onder den boom gesleept en als uitgehongerde wolven verdrongen zij zich om een dronk.

Het was afschuwlijk.

De kapitein en Fernando stonden daar rillend en bevend dat alles aan te zien. Het draaide en warrelde Fernando voor de oogen en hij dreigde te bezwijmen.

En toch, hoe zonderling het moge schijnen, werden zijne oogen telkens met onweerstaanbare kracht naar dit afschuwlijke tooneel getrokken.

Alleen het opperhoofd stond fier en waardig daar, hoewel de bloeddorst hem uit de oogen straalde.

Opeens drongen zich een aantal vrouwen naar voren. Het waren afschuwlijke wijven, het bovenlijf geheel naakt en met krijt en oker besmeerd, een mes in de hand, zagen zij er als duivelinnen uit.

De kapitein boog zich naar een zijner gidsen en vroeg wat dat beduidde.

- Zij krijgen de vrouwen en kinderen voor hun deel, zei de neger, klappertandend van angst.

- Om te vermoorden?

De neger knikte.

- Groote God! zei Fernando, moeten wij dat aanzien?

- Wat is er aan te doen, vroeg Campo somber, wij verkeeren zelf in doodsgevaar.

- 't Is gruwelijk, zei Fernando met stokkende stem. Ik wordt nog krankzinnig; o God, help mij!

Opeens kreeg de kapitein een inval.

- Houd je bedaard, zeide hij, ik zal beproeven die ongelukkigen te redden.

Zonder verder een woord meer te zeggen, trad hij opeens vooruit en legde het opperhoofd zijn hand op den schouder.

Deze wendde zich verbaasd om.

- De Mandingo's zijn dapper, zei de kapitein; gij hebt uwe vijanden verslagen, maar er zijn er meer dan deze. Wat zult gij doen als de Foelahs komen?

- Strijden! zei de neger.

- En wilt gij dan andermaal overwinnen, zelfs al zijn er nog zoo veel?

- Ja, zei het opperhoofd.

- Waarmede? vroeg de kapitein spottend, met uwe knotsen en lansen? Weet gij dan niet, dat de Foelah's vele geweren en kruit hebben.

- Dat weet ik, zei het opperhoofd, maar wij zullen toch strijden.

- Wilt gij ook veel geweren hebben en vaten met kruit, heel veel? vroeg de kapitein.

- Ja! zei het opperhoofd.

- Goed, zei de kapitein, verkoop mij dan die negers. Wat hebt gij er aan ze dood te slaan. Gij niets en ik niets. Verkoop ze mij. Gij kent don de Vivès aan de Rio Pondo.

- Mongo Vivès, ja, ja! zei de neger.

- Die zal ze betalen als gij ze mij verkoopt en naar de kust zendt, zei de kapitein. Hij zal u voor die ellendige Foelah's geweren geven en kruit en andere wapens, waarmede de blanken hunne vijanden overwinnen, en gij zult de overwinning behalen op de Foelah's als zij komen uit het Oosten om u te beoorlogen.

De neger grinnikte van plezier. Hij lette niet meer op de

bloeddorstige wijven, die daar op zijn bevel stonden te wachten om het bloedige werk te beginnen. Hij lette op niets dan op den kapitein, dien hij eerst geheel vergeten scheen te zijn, en in gedachte zag hij zich zegevieren over de Foelah's.

De negers, die den blanke in gesprek zagen met hun opperhoofd, keken verwonderd op en hielden zich nieuwsgierig stil, maar toen de Mandingo hun begon te vertellen, dat de gevangen vrouwen en kinderen niet gedood zouden worden, steeg er onder de vrouwelijke beulen een langgerekt woedend gebrul op als van hyena's.

Zij zwaaiden hare messen boven het hoofd en wierpen woedende blikken naar de gevangenen. De zwarte duivelinnen knarsten op de tanden van spijt en riepen de mannen te hulp opdat de buit haar niet zou ontsnappen.

Nu echter kwam het opperhoofd tusschen beiden, en toen hij een paar woorden had gezegd en daarbij Campo had aangewezen, nam deze brutaal het woord.

- Dappere Mandingo-strijders! riep hij, ik heb uwen moed en doodsverachting gezien, ik ben er getuige van geweest hoe gij over uwe vijanden, de ellendige volgelingen van den Profeet, hebt gezegevierd. Ik heb uwe dapperen de krijgers zien dooden en ik heb gezien, dat uwe moedige vrouwen gereed waren u daarbij te helpen. Dat is genoeg; ik, de broeder van Mongo de Vivès van de Rio Pondo, den rijken handelaar, zal voortaan van uwen moed kunnen getuigen, overal waar ik kom. Maar wat geeft het u voor voordeel of gij de gevangenen allen doodt, niets! Straks komen de Foelah's van Jallica en van Timbo om u te onderwerpen en wat zult gij dan doen als zij met vele geweren komen? Is het niet wijzer, dat gij deze gevangenen aan Mongo de Vivès verkoopt en daarvoor geweren en kruit voor u en koralen voor uwe vrouwen en kinderen krijgt. Als dan de Foelah's komen, kunt gij hun tegemoet treden met

de wapenen der blanken en gij zult hen verslaan en hunne steden veroveren en nog veel meer gevangenen maken en rijk worden door de slaven, die gij zult verkoopen. Zie de grond is rood van het bloed der geofferde krijgers en hunne ledematen bedekken den grond. Dat is uwen goden genoeg.

- Ja, ja! riepen de krijgers, ja ja, de blanke heeft gelijk. Mongo de Vivès is rijk, hij zal ons veel geweren geven. En zelfs de vrouwen werden door al de begeerlijke zaken, welke de kapitein haar voorspiegelde, gewonnen en gaven haar wraakzuchtig voornemen prijs.

De kapitein had het gewonnen.

Wat Fernando betreft, deze kon het bijna niet gelooven. Die uitkomst was hem te onverwacht. Intusschen vermeerderden zijne bewondering en genegenheid voor den kapitein zeer.

XXIII.
De opstandelingen bedot. - Het vertrek. - Op hun schreden terug. - Het slapende leger. - Gered.

De nacht verliep, het daglicht begon door te breken en verlichtte een akelig tooneel. De negers in hunne lange van gekleurd gestreept katoen vervaardigde hemden, overal gescheurd, sommigen aan flarden en met bloed bevlekt, leverden een demonischen aanblik op. Door de zorg van den kapitein waren de ongelukkige vrouwen en kinderen ter zijde gebracht en onder zijne hoede gesteld, en hij had zich bij hen teruggetrokken, zoover mogelijk van het walgelijk tooneel onder den boom verwijderd. De ongelukkige gevangenen overlaadden

den kapitein met dankbetuigingen en kusten hem en Fernanda de handen met door tranen overstroomde gezichten.

- Ik geloof dat ik deze wel bijna zonder geleide naar de kust zou kunnen zenden, zeide de kapitein tot Fernando.

- Ik geloof het ook, was het antwoord, ik ben er zeker van. Zij mogen de slavernij te gemoet gaan, dat is in ieder geval nog verre verkieslijk boven een leven als dit. Zij zullen zich haasten zoo spoedig mogelijk hier vandaan te komen.

- Wilt gij wel gelooven, zeide de kapitein flauw glimlachend, dat dergelijke tooneelen eene heilzame uitwerking kunnen hebben op zekere menschen, die den slavenhandel verfoeien.

- Gij wilt zeggen, dat gij door den slavenhandel thans deze menschen het leven hebt gered.

- Zoo is het, zei kapitein Campo. Men moet bij alles rechtvaardig zijn. Geloof mij en gij zult het, als gij later Cuba bezoekt met mij toestemmen, dat het voor vele negers duizendmaal beter is slaaf te zijn in Amerika, dan vrij in zijn eigen land. Gij hebt er hier een twintigtal in koelen bloede zien slachten als dieren en dit is, hoe vreeslijk het zijn moge, nog niet alles. De negers, die bij gelegenheid van de troonsbeklimming of bij het sterven hunner vorsten geofferd, d.w.z. geslacht worden als beesten, en zij die vallen als offers van vele schandelijke praktijken van hunne geestelijken, zijn legio. Daarbij zijn zij op het punt van oorlogvoeren beestachtig wreed. Gij hebt er nu een staaltje van gezien, en indien ik niet tusschen beiden ware gekomen, zoudt gij het hebben gezien, hoe al die vrouwen en kinderen door die wijven zouden zijn geslacht onder de wreedste martelingen.

- Zou het niet het beste zijn, indien deze ongelukkigen weggebracht werden? vroeg Fernando, indien zij op reis gingen, bedoel ik. Indien zij Tamisso slechts kunnen bereiken, dan zijn zij gered.

- Ik heb er ook aan gedacht, zei Campo, en ik zal beproeven de toestemming van het opperhoofd te verkrijgen.

- En hoe zullen wij wegkomen van deze bandieten, vroeg Fernando.

- Stil! zei de kapitein, die reeds lang een plan had gevormd, laat dat aan mij over. Als ik slaag, zal ik het u vertellen; zoo niet, dan moeten wig onzen tijd afwachten.

Hij liet zijne negers een paar pakken van de bagage openen en nam daaruit een prachtig, kwistig met koper ingelegd geweer, een fraaien dolk en een dozijn schitterend gekleurde hemden, vervolgens nog een aantal snuisterijen van geringe waarde maar in het oog loopend schitterend en gekleurd, en begaf zich toen naar het opperhoofd.

Toen hij den Mandingo het prachtige geweer aanbood, geraakte de neger geheel in verrukking. Hij greep het en toonde het, als een kind dat een mooi stuk speelgoed heeft gekregen, aan zijne krijgers, zwaaide het boven zijn hoofd, bekeek het van alle zijden en besloot met den kapitein te verzoeken er eens mede te schieten. Maar toen de kapitein hem vervolgens een fraai kleed en den dolk vereerde, kende zijne geestdrift geen grenzen meer, en hoe de kapitein er ook van walgde, moest hij zich toch laten omhelzen.

Nu deelde de kapitein aan de voornaamste krijgers fraaie hemden uit en begon toen behendig op zijn vertrek te zinspelen. Als een slim man zorgde hij er voor dat het gesprek door een half dozijn flesschen koppigen rum werd opgevroolijkt, en toen hij de krijgers eenige kleinigheden voor hunne vrouwen had overhandigd en het opperhoofd en zijne trawanten er op wees, dat, hoe eer hij met zijne slaven naar de kust kon vertrekken, hoe eer hij terug zou kunnen zijn met kisten vol van die fraaiigheden, toen verwierf hij den algemeenen bijval

en het opperhoofd gaf hem met geestdrift zijne toestemming om met de gevangenen te vertrekken.

Hij omhelsde den kapitein nogmaals en verzekerde hem dat hij niet genoeg moois zou kunnen medebrengen om al de slaven te koopen, welke hij in zijn aanstaanden oorlog op de Foelah's zou maken.

Na herhaalde verzekeringen van vriendschap scheidde men en Campo haastte zich zijne lieden tot den meesten spoed aan te zetten. Het kwam er hier vooral op aan om terstond op weg te gaan, daar het geen wonder zou zijn als het opperhoofd binnen een uur op zijne toestemming terugkwam en die introk.

De kapitein had echter het middel in handen en dat was de vrees van zijne karavaan voor de opstandelingen.

Hij sprak de slavinnen ernstig toe en wees er haar op, dat hij door eenige kostbare geschenken van het opperhoofd de vergunning had gekregen om te vertrekken. De ongelukkige wezens nog verbijsterd van den doorgestanen angst betuigden plechtig, dat zij zoo snel zouden marcheeren als mogelijk was en dat zij liever in slavernij gingen bij de blanken dan daar te blijven. Bovendien wezen zij hem een pad door de wildernis, dat veel nader was dan de gewone weg.

Binnen het uur waren allen op weg. De negerinnen, die geene kinderen hadden te dragen of mede te voeren, belastten zich met een groot deel van de bagage en toen ging het met vluggen tred voorwaarts. Elke schrede, die zij deden, voerde haar dichter tot de slavernij, maar verwijderde haar ook van het tooneel van bloed en moord, dat daar helaas nog niet was afgespeeld.

Eenmaal buiten het gezicht van de opstandelingen, liet de kapitein halt houden en deelde den slaven mede, dat hij hen zou verlaten. Hij drukte hun op het hart vooral geene poging tot ontsnapping te doen daar hij hen in dat geval

onmiddellijk aan de opstandelingen weer zou overleveren, en ingeval zij zich goed gedroegen de beste behandeling zouden genieten.

Deze waarschuwing was echter overbodig. De ruw mishandelde schepsels verlangden niets liever dan voorwaarts te gaan eri spoedig de kust te bereiken.

Toen stelde de kapitein de slaven onder bevel van een tiental gewapende negers en nam afscheid van hen. Daarna begaf hij zich met de zijnen terug, langzaam en behoedzaam, naar de plaats vanwaar zij gekomen waren en verborg zich, toen zij de opstandelingen weer in het gezicht kregen, in het groen.

Vandaar konden zij de bewegingen der negers volgen zonder gezien te worden. Waren zij dichterbij geweest dan zouden zij een walgelijk tooneel hebben gezien van dronkenschap en bloeddorst. Want de negers konden zelfs de mishandelde lijken niet met rust laten. Als hyena's zoo wreed en bovendien opgewonden door den drank, verscheurden zij de lijken hunner vermoorde vijanden als wilde dieren en sleepten ze door het kamp rond onder allerlei terugstootende bedrijven.

Dit duurde tot aan den middag. Toen zag men de beesten zich een voor een uitstrekken in het groen en inslapen. Zorgeloos als gewoonlijk legden zij zich van vermoeienis, dronkenschap en opwinding uitgeput en bedwelmd, neer zonder wachten uit te zetten.

Onze vrienden maakten van die gelegenheid gebruik om ongemerkt langs hen heen te sluipen en den weg naar Jallica te bereiken.

De verschrikking lag achter. Maar wat was er vóór hen?

XXIV.
Jallica. - Eene wapenschouwing. - Op weg naar Timbo.

De reis werd nu met den meesten spoed voortgezet en wel zoo snel, dat men in den avond van den tweeden dag Jallica bereikte.

De kapitein hield zich niet op met nuttelooze beraadslagingen en aankondiging van zijne komst, maar marcheerde recht op de poort toe die gesloten was, want de nadering van de kleine karavaan was reeds lang gezien.

Nauwlijks had de kapitein het negerhoofd, dat aan de poort de wacht hield, doen weten, dat hij de gast van den Foelah-vorst was, daar deze hem tot een bezoek te Timbo had uitgenoodigd, of de poorten werden geopend en de kapitein met de zijnen binnengelaten.

Fernando, die niet veel verwachting van Jallica had gehad, keek vreemd op, toen hij eene voor negers bepaald fraaie stad zag, met nette breede straten en goed gebouwde huizen. De aanwezigheid van eene vrij talrijke bevolking, waaronder vooral de licht gekleurde Foelah's te herkennen waren, overtuigde hem terstond dat de kapitein gelijk had gehad, toen hij beweerde dat de opstandelingen voor Jallica het hoofd zouden stooten. Hoe talrijk de nieuwsgierigen ook waren, die saamgestroomd waren om de blanken te zien, heerschte er toch iets wat op orde en beleefdheid geleek. Men vergenoegde zich met kijken en vergezellen, maar maakte het niemand lastig.

De kapitein en Fernando werden terstond naar den gouverneur geleid, die hem met zekere waardigheid ontving. Hij luisterde oplettend naar het doel van de reis en nam de geschenken genadig aan. Geheel anders werd hij echter toen de

kapitein hem nu van den opstand begon te vertellen. Men wist er te Jallica nog niets van en het opperhoofd werd zoo verschrikt, dat hij bevel gaf terstond de hoofden der krijgslieden te ontbieden.

Het was eene onstuimige vergadering, die nu volgde. De een voor den ander was ontsteld, woedend, en de een gaf den ander de schuld dat men er nog niets van wist, en de beraadslaging zou misschien nog lang geduurd hebben als de kapitein hen er niet opmerkzaam op had gemaakt? dat de opstandelingen elk oogenblik konden verschijnen.

Nu gaf het opperhoofd bevel onmiddellijk alle krijgers op te roepen, en toen de aanvoerders de woning verlaten hadden, duurde het niet lang of de doffe roffels van de krijgstrom bewezen, dat men er spoed bij maakte.

De gouverneur begaf zich nu met de blanken, op den voet gevolgd door zijn lansdrager en omringd van eenige hoofden, naar buiten.

De straks nog zoo rustige stad was als door tooverslag in de meest bedrijvige plaats herschapen. De straten waren gevuld met krijgers en luide kreten gingen van de opgewonden menigte uit.

De verschijning van den gouverneur werd met gejuich begroet en daar inmiddels de troepen waren opgesteld begonnen de verschillende afdeelingen voor hem heen te trekken bij wijze van defileeren. Elk hoofdman liet zijne lans zakken als hij voorbij den gouverneur kwam en gedurende dit schouwspel werden de oorlogstrommen aanhoudend geroerd. Deze waren op het plein geplaatst en bestonden uit holle boomstronken met eene huid overtrokken waarop twee negers met stokken, waaraan looden kogels waren bevestigd, sloegen en aldus een dreunend geluid voortbrachten.

Ten slotte nam de aanvoerder van die oorlogsbende plaats

naast den gouverneur en dit was het sein, dat het defilé was afgeloopen. De trom hield op en de gouverneur begon onder de diepe stilte, die er heerschte, eene redevoering, die hierop neerkwam, dat de opstandelingen moesten overwonnen en vernietigd worden vóór zij Jallica konden bereiken.

- Komaan! zei de kapitein, toen de gouverneur zijne rede had geëindigd, laat ze niet allen aan stukken houwen, straft de voornaamsten en verkoopt de rest aan mij. Gij kunt er een heele boel fraaie dingen van den Mongo de Vivès voor krijgen. Bedenkt dat!

De gouverneur bedacht zich. Zijn gelaat verhelderde en een grijns van genoegen deed zijn mond van het eene oor tot het andere opengaan.

Hij sprak eenige oogenblikken met den krijgsoverste en zeide toen den kapitein, dat het in orde was.

Het was reeds duister, toen de troep uitrukte, en het geluid hunner voetstappen verloor zich weldra in de verte.

Wat onze reizigers betreft deze zochten de hun verstrekte woning op, lieten door de vrouwen een lekker avondmaal gereedmaken en gelastten hunne bedienden hen niet vòòr den volgenden morgen laat te wekken. De verschriklijke tooneelen van de laatste dagen, de nachtwaken en de geforceerde marschen hadden hen zoo uitgeput, dat zij eene verkwikkende rust noodig hadden.

Eerst laat ontwaakten zij en daar de kapitein geen enkele rede zag om zoo lang te blijven tot den afloop van den krijgstocht bekend was, en bovendien wel wetende dat eene overwinning bij het terugkeeren der overwinnaars te Jallica op even bloedige wijze zou worden gevierd als die van de opstandelingen, besloot hij nog den dag en nacht te Jallica te blijven om alles met den gouverneur te bespreken en deze ook voor Fernando's plannen te winnen en dan den volgenden morgen

waar hun weg geteekend was door de uitgebleekte geraamten, Blz. 126.

naar Timbo op marsch te gaan, dat nog slechts zes dagen van hen verwijderd was. Een bode werd afgezonden om den Foelah-vorst van Dsjallot van hunne komst te verwittigen en toen begaf men zich op het laatste eindje van den langen weg naar het eiland der Foelah's.

- Ik geloof dat wij het ergste nu gehad hebben, zeide de kapitein dien morgen, toen men pas op weg was.

- Dat hoop ik van ganscher harte! zeide Fernando. Mij dunkt dat wij nu al genoeg hebben ondervonden. Als ik vooruit had geweten, dat het hier zóó zou zijn, was ik op de kust gebleven. De tooneelen, die wij hebben bijgewoond, zullen mij nooit uit het geheugen gaan. Dat men toch deze menschen niet kan beschaven!

- Een mooie troep om te beschaven, zeide de kapitein. Begin bij een neger met goede woorden en gij krijgt niets van hem gedaan, maar laat hem bemerken dat gij hem de baas zijt en hij zal voor u vliegen. Gij hebt nu gezien hoe zij het in hun geboorteland hebben. Denk niet, dat de inwoners van plaatsen als Jallica, waar zoo iets te vinden is dat op een geregeld bestuur gelijkt, het daarom goed hebben. Neen, ook zij verkeeren in gevaar. Ik heb vorsten gekend, die, als zij van een slavenhandelaar een geweer hadden gekregen of gekocht, zich in het schieten gingen oefenen..... waarop denkt ge?... op hunne eigen onderdanen, en zulke honden beroemden er zich dan op, dat zij reeds vorderingen maakten, of dat zij er zóó- of zóóveel hadden doodgeschoten.

- Afschuwelijk, zei Fernando.

- Neemt Dahomei eens, zei de kapitein. Bij de troonsbeklimming van een vorst worden eerst een aantal slaven van den overleden vorst geslacht om met hem mede te gaan in den dood. Vervolgens worden er nog op een groot volksfeest bij honderden geslacht. - Fetischmannen en andere priesters of

goochelaars voeren allerlei duivelskunsten uit, die aan velen het leven kosten. De nietigste dingen zijn voldoende om gedood te worden.

Fernando zuchtte.

En zoudt gij dan denken, vervolgde de kapitein, dat het lot van slaaf op eene plantage in Amerika voor den neger niet honderd maal beter is dan dat van vrije in zijn vaderland. Als vrije is hij zijn leven geen dag, geen uur zeker en voelt zich ellendig. Als slaaf daarentegen ontvangt hij goed voedsel en behoorlijke huisvesting. Hij moet werken in plaats van te luieren, dat is waar, maar heeft ook volstrekt geen zorg voor de toekomst. En behoudens enkele uitzonderingen worden de slaven goed behandeld, daar het in het belang van den slavenhouder zelf is om zijne slaven goed te doen. Ik wil niet zeggen, dat er niet veel tegen is. Zeker is er uit een oogpunt van humaniteit en zoo al meer veel op af te dingen; maar het heeft zijne lichtzijde, zooals alles.

Fernando zweeg. Hij was op dat oogenblik nog onder den verpletterenden indruk van hetgeen hij gezien en ondervonden had en stelde zijn antwoord tot later uit. Het was hem niet mogelijk zijne gedachten op dit onderwerp gevestigd te houden, en verlangde er naar maar hoe eer hoe liever weder aan de kust te zijn. De afschuwlijke beelden van den verschriklijken nacht stonden hem aanhoudend voor oogen en vervolgden hem als hij sliep in akelige droomen. In dien gemoedstoestand was hij niet gestemd tot redetwisten, ofschoon hij er zeker van was nimmer tot de gevoelens van kapitein Campo te zullen worden overgehaald.

XXV.
Timbo. - De Peuls of Foelahs. - Hunne afstamming en zeden en gewoonten.

Naarmate men Timbo en daarmede de eigenlijke door de Foelahs bewoonde streken naderde, deden zich twee verschijnselen voor, die niet onopgemerkt voorbijgingen. De drukkende, vaak benauwdwarme atmosfeer werd ruimer, frisscher, een noodzakelijk gevolg van de hooge ligging der streek, want de Foelahs bewonen alleen de bergstreken van West-Afrika. Het andere verschijnsel was het levendiger verkeer onder de negers. Had men vroeger dagen lang gereisd zonder iemand te ontmoeten, thans zag men telkens iets. Nu eens waren het kooplieden met handelswaren en vee, dan weder troepen slaven, die naar de markten trokken. Het was een akelig gezicht die ongelukkigen te zien, gebonden of geketend, ruw voortgedreven door onmeedoogende Arabieren en Mooren. Velen hadden een grooten afstand door de woestijn afgelegd, waar hun weg geteekend was door de uitgebleekte geraamten van hen die, neergevallen van vermoeienis, een prooi waren geworden van de roofdieren of van hongerdorst gestorven waren.

Fernando's hart werd hoe langer zoo meer met afgrijzen vervuld over het onmenschelijke van dien handel en de theorieën van den kapitein gingen niet meer op. Hij had er nu genoeg van gezien en verlangde slechts Timbo te bereiken, omdat dit het eind van de reis was en de terugtocht dan spoedig weder zou aanvangen.

Acht dagen na het vertrek uit Jallica bereikte men in den morgen Timbo, dat wil zeggen de omstreken waar de prins zijne gasten opwachtte.

Op een hoog bergplateau bespeurde men plotseling op den morgen een troep ruiters, die eerst nauwlijks te onderscheiden waren. Zoodra men hen echter in het oog kreeg, begreep men dat het de prins met zijn gevolg was, want de ruiters, die tot dat oogenblik in rust waren, sprongen plotseling op hunne paarden en begonnen langs de helling naar de vlakte te dalen.

De kapitein liet zijn troep halthouden en men bewonderde den stouten rit langs den zeer hellenden berg met duizelingwekkende snelheid.

Spoedig werden nu de personen duidlijker en men zag den prins vóór allen uitrennen, gevolgd door eenige krijgslieden en slaven; de laatsten in kleurige kleeding. Met eene bewonderenswaardige gezwindheid liet de prins zijn paard plotseling stilstaan en sprong op den grond voor nog iemand van het gevolg bij de hand was om de teugels aan te grijpen.

Opgetogen drukte de jonge man, die ten deele de gebruiken der blanken had overgenomen, zijnen bezoekers de hand en hemelde met oostersche overdrijving het geluk op, dat hem door hunne komst te beurt viel. Toen wierp hij zich met het gelaat naar het Oosten gewend op de knieën, waarin hij terstond door zijn geheele gevolg en de lieden van den kapitein werd gevolgd, en dankte Allah dat hij de vreemdelingen ongedeerd naar zijn land had geleid.

Deze hartlijke wijze van verwelkomen nam Fernando nog meer in voor den prins, met wien hij vroeger aan de kust vriendschap had gesloten, en zijne aandoening niet meer meester, knielde ook hij naast hem en dankte God voor zijne behouden reis.

Toen Mahomedoe opstaande dit zag, sloot hij Fernando in verrukking in zijne armen. Misschien dacht de Foelah-prins wel, dat Fernando het Mohamedanisme was toegedaan.

Nu werden in allerijl eenige beschikkingen gemaakt. Twee fraaie paarden, door den prins medegebracht, werden door zijne gasten bestegen en de negers, door de slaven van een gedeelte der bagage ontlast, konden nu sneller voortkomen. Vervolgens gingen de ruiters op weg naar Timbo, terwijl de rest zou volgen. De afstand tot de stad was echter te groot om nog denzelfden avond de plaats te bereiken en men overnachtte dus in een fraai volkrijk dorp om den volgenden morgen vroeg de intrede in Timbo te doen.

Timbo, de hoofdstad van den staat Foeta-Dsjallon, in Senegambië, ligt op 10° 30' Noorderbreedte en 10° 30' Westerlengte in eene golvende vlakte. Ten noorden van de stad, op ongeveer tien of vijftien mijlen afstands, verrijst eene hooge bergketen, die westwaarts loopt en zich, zoover het oog zien kan, uitstrekt. De zuidelijke hellingen van die bergketen zijn over het algemeen onbegroeid, maar in de vlakte is dat anders. Daar geven de bebouwde velden, de tamarindenboschjes, katoenen eikenboomen en dicht struikgewas, waaronder talrijke welvarende dorpen verspreid liggen, aan het landschap een schilderachtig en vroolijk aanzien.

De stad, door een muur omgeven en door verscheidene forten versterkt, zag er van binnen vrij goed uit. De straten waren krom, de huizen laag en sommige smalle straatjes liepen dood. Over het geheel zag zij er als eene echte Moorsche stad uit met hare hooge blinde muren, moskeeën en smalle straten, waarvan de huizen elkander van boven bijna aanraakten. Te vergeefs echter zochten onze vrienden naar de bazars of winkels, die men in elke stad van Moorsche bouworde vindt. Later vernam men, dat die te Timbo niet bestonden en reizende marskramers in deze behoefte voorzagen.

De bevolking, ongeveer 10 000 zielen sterk, bestaat voor het grootste deel uit Foelah's, waarover ik thans met een

enkel woord moet spreken, daar het een van de merkwaardigste volken van Afrika is.

De Peuls of Foelah's, die ook onder de namen van Pouls, Poulars, Foulans, Fellahs, Tellàtans, Tellans en Tellatijns bekend zijn, gelijken, wat hunne gelaatstrekken en lichaamsbouw betreft, volstrekt niet op negers, maar op het Kaukasische ras. Vooral onder den zoogenaamden adel, de opperhoofden, die nog onvermengd bloed in de aderen hebben, is de gelijkenis met Mooren en Arabieren zeer sterk. Zelfs de huidkleur is gelijk, maar naarmate het individu lager in de maatschappij staat, naar die mate is het donkerder van kleur, ja soms zwart. Dit is eenvoudig hierdoor te verklaren, dat de mindere volksklasse zich gemaklijker met de rondom hen wonende negerstammen vermengt dan de hooger geplaatsten.

Het gelaat is ovaal, het haar sluik of zeer weinig krullend. Hunne gestalte is slank en rijzig, niet mager en zeer gespierd. Vooral in hunne jeugd zijn de Peuls krachtig, gezond, en hebben hunne bewegingen en tred de veerkracht, die ook aan de bergbewoners van Europa eigen is. De regelmatig gevormde gelaatstrekken kunnen menigmalen fijn gevormd worden genoemd, de neus is gebogen en somtijds eenigszins opgewipt. Vooral onder de vrouwen vindt men er, die licht van huidkleur zijn en met onze Europeesche schoonheden zouden kunnen dingen om den palm der schoonheid, en het eenige wat haar ontsierd zijn de blauwe lippen, welke zij verkrijgen door de opengeprikte lippen met een mengsel van fijngestampte tabak en loogzout in te wrijven. Eene wijze van tatoueeren die ook nog dit nadeel heeft, dat zij het glazuur van de tanden wegneemt en deze er niet mooier op doet worden.

Het haar wordt op zonderlinge wijze opgemaakt. Na het in dunne vlechten te hebben verdeeld, kappen zij zich, door het tot een soort van kussen op te steken, dat dan eenigszins

doet denken aan den kam van een helm. Het korte haar, dat den schedel omringt, rollen zij op tot kleine krulletjes of laten het in tresjes hangen en met koralen versieren.

De mannen hebben veelal een zwarten, golvenden, flinken baard; de vrouwen laten het haar in vlechten hangen, die soms zeer lang zijn.

Mannen en vrouwen versieren zich met oorringen van goud en amber, met halssnoeren van glazen koralen, schelpen of koperdraad. De kleeding der mannen bestaat uit eene korte broek tot boven de knieën reikende, dit is alles; de meergegoeden onder hen voegen daarbij soms nog een lap katoen over den schouder geworpen bij wijze van een mantel. De kleeding der vrouwen verschilt hiervan niet veel, zoodat men haar meer kan herkennen aan de menigte sieraden dan aan de kleeding.

De Foelah's zijn een herdersvolk, dat uit dien hoofde eene vrij uitgestrekte landstreek bewoont. Het centrum van het Foelah-land is de bergachtige streek van den Foeta-Dsjallon en vandaar breidt hun gebied zich noordwaarts uit tot het vlakke land door de Moorsche stammen van de Sahara bewoond, westwaarts tot aan de alluviale streken van Neder-Senegambië, zuidwaarts tot aan de Rio Nunez, terwijl dit oostwaarts te weinig bekend is om er zelfs een slag in te slaan. Geographisch wordt de door hen bevolkte streek begrepen tusschen 15° en 16° Noorderbreedte en tusschen 14° en 17° Westerlengte.

De reden, dat zij bij voorkeur de bergachtige streken bewonen, schijnt hierin te moeten worden gezocht, dat zij als herdersvolk voor hunne groote kudden aldaar betere weiden kunnen vinden dan in de lage moerassige streken, waar bovendien bouwland groote ruimten in beslag neemt en het verscheurend gedierte even talrijk is als de voor vee hinderlijke en schadelijke insecten.

Over den oorsprong van de Foelah's is men het niet eens kunnen worden en het vraagstuk, vanwaar de Peuls of Foelah's

zijn gekomen, is nog niet opgelost. Eenigen hebben hunnen oorsprong meenen te vinden in de afstamming van een Romeinsch legioen, dat in oude tijden, tijdens de oorlogen in Noord-Afrika, in de Sahara verdwaalde en zich ten slotte daar vestigde. Anderen hebben gemeend, dat de Foelah's afstammen van de vroegere bevolking van Egypte. Weder anderen meenen dat zij afstammen van de Zigeuners, die nog heden in Europa rondzwerven.

Meer waarschijnlijk moet men echter den oorsprong van deze zoozeer van de negers verschillende bevolking van Senegambië zoeken in eene lang voor dezen plaats gehad hebbende vermenging van de Mooren en Arabieren van Noord-Afrika met de Negerstammen zooals de Mandingo's, Bambara's, enz. Het meest aanneemlijk echter is, dat de Peuls afstammen van de bevolking, die in vroeger eeuwen de zuidelijke berghellingen van Algiers en Tunis bewoonden. Toen het Mahomedanisme, den Koran in de eene en de kromsabel in de andere hand, zich in Afrika verbreidde, weken die herdersvolken voor de indringers en daar het hun bekend kon zijn, dat er aan de overzijde van de Sahara eene bergachtige landstreek was gelijk aan hun land, trokken zij de woestijn, die hen daarvan scheidde, over en vestigden zich in den Foetah-Dsjallon.

Beter gewapend en krijgshaftiger dan de negers moest het den Peuls niet veel moeite hebben gekost de zwarten te onderwerpen. Later schijnen zij, maar niet dan na een hevigen strijd en den burgeroorlog, het Mohamedanisme te hebben omhelsd.

De Foelahs of Peuls staan veel hooger in beschaving dan de negers. Een der voornaamste bewijzen hiervoor is het hooge standpunt, dat de vrouw bij hen inneemt. Terwijl deze in vele streken van Afrika eene slavin en lastdier is, neemt zij hier eene eervolle plaats in. De Peul raadpleegt gaarne zijne vrouw en men heeft gevallen onder de Foelah's, dat vrouwen (weduwen) zelfstandig wonen en handelen.

De slavernij heerscht overal onder hen, doch de slaven zijn tweeërlei; die, welke in het huisgezin zijn geboren, en die, welke gekocht worden van de slavenhandelaars. De eersten worden beschouwd en behandeld als leden van het gezin; de anderen, als slaven in de meest uitgebreide beteekenis van het woord.

De regeeringsvorm der Peuls is die van de theocratische republiek. Het opperhoofd, de vorst, of hoe men hem wil noemen, draagt den titel van Almany of Ali-Mani. Hij is tevens wereldlijk en geestlijk opperheer en heeft een raad, bestaande uit oudsten en voornaamsten in den lande. Het land is verdeeld in districten met een wereldlijk opperhoofd ‘lamboe’ on een geestelijk hoofd ‘tamsir’ genaamd, terwijl ieder district weder uit een aantal dorpen bestaat, die ook weder ieder hun geestlijk en wereldlijk hoofd bezitten.

De Foelah's steken gunstig af bij de hen omringende negers. Zij zijn zindelijk in huis en daarbuiten. In het hart van het land bezitten zij steden met eenige duizenden inwoners en op het land leven zij in hutten of tenten, zooals de gelegenheid dat medebrengt. Niet allen zijn herders, maar zij bebouwen ook den grond en oefenen zelfs ambachten uit, hoewel dit laatste zeldzaam voorkomt. Er zijn er ook onder hen die handel drijven, maar dit zijn eveneens uitzonderingen.

XXVI.
De beleefdheid van Prins Mohamedoe. - Audientie bij den Almany. - Ontvangst bij den vorst. - De ‘palaver’.

De ontvangst te Timbo overtrof de sterkste verwachtingen. Prins Mahomedoe, die op de factory door de Vivès en Fer-

nando waarlijk als een prins was ontvangen, had zich, toen de uitnoodiging door Fernando was aangenomen om hem in den Foetah-Dsjallon te komen bezoeken, voorgenomen die schitterende ontvangst wederkeerig te bewijzen. Op zijne terugreis had hij zich toen de geheele inventaris van eene Europeesche woning aangeschaft, en thans verbaasde hij de blanken met hen eene woning binnen te leiden, waar alles op Europeesche wijs was ingericht. Daar waren stoelen en tafels, spiegels, servies, niets was vergeten. Men kon zich evenals in de factory in een gemaklijken rieten stoel wiegen, uit glazen en kopjes drinken, en bord, mes en vork gebruiken, zoo als in Europa.

Fernando was er dankbaar voor, te meer daar hij begreep dat het ongelooflijk veel moeite had gekost al die voorwerpen bijeen te zamelen en naar Timbo te brengen.

Het eerste wat de kapitein en Fernando dan ook deden, was de voor den prins medegebrachten geschenken voor den dag te halen. In navolging van de door den prins gedragen lange kleeding, had Fernando doen vervaardigen een lang kleed van zeegroene zijde, waarop met geel allerlei figuren waren gestikt, terwijl het prachtstuk met karmozijnrood was gevoerd. Dit gewaad was den prins nog nauwlijks overhandigd, of hij begon letterlijk te beven van blijdschap en het had weinig gescheeld, of hij zou in aanbidding voor die mooie japon op knieën zijn gevallen. Naar hetgeen men verder uitpakte, keek hij niet; van de andere geschenken nam hij nauwlijks notitie, zijne schitterende oogen bleven in spraaklooze verbazing en bewondering op dit kleedingstuk gevestigd en hij draaide het om en om, speelde met de fraaie zeegroen met citroengeel doormengde kwasten van het koord en van den kap en durfde het prachtige borduursel nauwlijks aanraken.

Toen hij het eindelijk aan zijne bedienden had overgegeven onder de noodige aanbeveling er goed voor te zorgen, omhelsde hij Fernando krachtig en sprak als zijne innige overtuiging uit, dat hij niet kon begrijpen hoe rijk de landen der blanken toch wel moesten zijn en hoe knap zijzelf om zulke prachtige dingen te kunnen maken.

Intusschen hadden onze reizigers een bad genomen en een ontbijt gebruikt in den tijd dat Mahomedoe zich verwijderd had; zij waren juist gereed, toen hij hen kwam afhalen met de mededeeling, dat zijn vader, de Almany, hen spoedig wenschte te zien.

Fernando pakte de geschenken voor den vorst bijeen en na voor het eerst sinds zij de kust hadden verlaten een toilet te hebben gemaakt, vertrok het gezelschap ter audientie.

Daarbuiten hadden zich reeds een aantal nieuwsgierigen voor de woning geschaard; zij bewonderden de blanken, maar bovenal Mahomedoe, die voor het eerst zijn gala-kleed droeg en wiens schitterende verschijning luide kreten uitlokte.

Op dat oogenblik bewonderd als voor dezen nog niemand door het volk was geweest, stapte de Foelah-prins met een gezicht, dat glinsterde van gelukzaligheid voort, en knikte iedereen even genadig toe. En toch heerschte er zoo'n goede geest onder deze bevolking, dat niemand het den vreemdelingen door opdringen lastig maakte. Allen weken integendeel eerbiedig terug.

Het paleis van den Almany bestond uit een groot alleenstaand gebouw, vierkant en lomp, zooals men ze in alle Arabische steden ziet, en omgeven door eene galerij. Het geheel was door een hoogen muur omringd.

Toen onze reizigers op de plaats waren, bemerkten zij den vorst onder de veranda. Hij zat op Turksche wijs op een

prachtig tapijt, terwijl stapels sneeuwwitte vachten achter hem opgehoopt een soort van divan vormden. Een paar negerinnen, die men voor bronzen standbeelden zou hebben kunnen houden, stonden aan weerszijden achter hem met groote waaiers in de hand om hem te verkoelen.

Prins Mahomedoe voerde zijne vrienden tot vlak voor zijn vader en stelde hen met luider stemme voor.

Op een wenk van den vorst namen zij rechts van hem op het tapijt plaats, terwijl Mahomedoe zich links plaatste. Toen drukte de vorst hen beiden de handen en zeide:

- God is groot en Mahomed is zijn Profeet!

Na deze begroeting begon het vragen te regenen. Hij stelde veel belang in de blanken, in hunne landen en vorsten, in hun werk en hunne ondernemingen, kortom het scheen wel alsof de leergierige vorst in enkele oogenblikken op de hoogte wenschte te zijn van de noodige kennis van die raadselachtige wezens, waarvan er zoo nu en dan, hoogst zelden, eens een overwoei naar de streken waar hij woonde en die hij niet anders dan van verre kende, dat wil zeggen door de verhalen van Peuls of andere Afrikanen.

Eindelijk vermoeid van het vragen zakte hij in zijne kussens neder en onzen reizigers verzekerende, dat al wat hij bezat ter hunner beschikking was zoolang zij bij hem mochten vertoeven, gaf hij hun hun afscheid.

De eerste audientie was afgeloopen, de tweede volgde.

De gewoonte toch bracht mede, dat men nu de moeder van den prins ging bezoeken, eene gewoonte die echter, dit dient gezegd, zich slechts tot bevoorrechte, bevriende hooge gasten uitstrekte.

In plaats echter dat dit, zooals men had gevreesd, eene vervelende visite zou zijn, was men integendeel spoedig op zijn gemak. De vorstin was eene waardige oude dame, wier leeftijd en voorkomen niet met zekerheid waren te bepalen, daar

zij naar de Arabische gewoonte dicht gesluierd was. Alleen de oogen waren zichtbaar, maar die waren mooi en hadden eene zoo vriendlijke uitdrukking, dat onze reizigers ineens op hun gemak waren en het eenvoudige maar smaaklijke maal uit melk, rijst, pisang en honing bestaande, met meer genot dan in langen tijd was gebeurd, gebruikten. Ook hier bewonderden de bezoekers de buitengewoon fraai gevormde negerinnen, slavinnen die bedienden en den bezoekers telkens kalebassen met ijskoud bronwater aanboden en door hare groote waaiers, de drukkende atmosfeer in de zaal temperden.

Met deze beide bezoeken was de geheele namiddag heengegaan, en prins Mahomedoe betuigde zijn leedwezen er over, dat het voor dien dag te laat was om op de palaver of vergadering der hoofden te verschijnen, Hoe ongaarne hij zulks deed, daar het een oud gebruik was dat al die ceremoniën op één en denzelfden dag afliepen, moest het uitgesteld worden, iets waarover noch de kapitein noch Fernando treurig gestemd was. Zij hadden voor dien dag reeds rijkelijk genoeg, want van de vermoeienis der reis waren zij nog niet hersteld.

Den volgenden morgen echter konden zij er zich niet aan onttrekken, en toen Mahomedoe hun kwam mededeelen dat bij hen over een uur zou komen af halen, besloten Fernando en de kapitein hoe ongaarne ook zich maar te kleeden en de geschenken voor de invloedrijkste hoofden, eigenlijk de leden van 's vorsten Raad, uit te zoeken.

Tot hunne verbazing had die ‘palaver’ plaats in de open lucht en wel in een schaduwrijk boschje van katoenboomen en tamarinden.

Onze vrienden herademden toen zij de vergadering binnentraden. De zon had nog niet de kracht, die zij later op den dag zou krijgen, en hier was het werklijk verkwikkend koel.

Men kon zien dat de leden van den raad zich beijverd hadden een goeden dunk van zich te geven. Allen hadden hunne beste plunje aan en hunne fraaiste wapens. Een groote steen was overdekt met schapenvachten en terwijl een van de hoofden, de voornaamste van allen, de blanken begroette door hun de hand te drukken, geleidde hij hen te gelijkertijd naar dezen zetel, en nauwelijks waren zij daar gezeten of alle aanwezigen, die tot op dat oogenblik op eene zonderlinge manier neergehurkt hadden gezeten, rezen eensklaps als op commando op, traden naar de vreemdelingen en drukten hun de hand met eene uitdrukking op hunne bruine gezichten alsof zij wilden zeggen: ‘Weten wij nu niet goed, hoe wij u moeten begroeten?’

Daarna nam ieder zijne vroegere plaats weder in en begon Mahomedoe eene schitterende rede te houden om den hoofden het doel van het bezoek der blanken mede te deelen. Hij schilderde met levendige kleuren en veel overdrijving de gulle ontvangst, welke hij indertijd aan de kust had ondervonden en wees er op welk een geluk het voor hen was om met zulke voorname handelaars in betrekking te komen, die slaven wilden koopen voor allerlei fraaie dingen, zooals de blanken ze in ontelbaar aantal bezaten.

Een goedkeurend gemompel, dat weldra in kracht toenam, ging ten slotte in luide goedkeurende kreten over.

Nu ging Fernando over tot het uitstallen der geschenken. Het eene stuk gestreept gekleurd katoen van de schrilste patronen volgde op het andere, en de verbaasde hoofden keken zwijgend maar meer en meer verwonderd elkander aan.

De kapitein en Fernando, die dit zeer goed bemerkten, gingen intusschen voort met het ten toon spreiden van hunne kostbaarheden. Op de stukken katoen volgden eenige pakken tabak, een aantal braceletten van amber en glaskoralen, eenige oude vuursteengeweren en een vaatje buskruit.

Nog was de verbazing niet gelucht, toen Fernando een weinig terzijde een fraai bloedrood tapijt liet uitspreiden, waarop hij de geschenken voor den vorst liet neerleggen, bestaande in een scharlakenrood gewaad met goud gestikt en eene vergulde Turksche kromsabel.

Maar nu was de verbazing ten toppunt geklommen. Daverende kreten klonken opeens van alle zijden en hunne tot nu toe zoo goed gehouden waardigheid vergetende, snelden allen op het tapijt toe om het scharlakenkleed en de vergulde sabel te bewonderen. Het waren dingen, zooals men ze nog nimmer had aanschouwd.

Maar dit nam niet weg, dat zij ook met de voor hen bestemde geschenken erg waren ingenomen. Zij konden het bijna niet gelooven, dat dit alles onder hen zou worden verdeeld, en in de zaligheid van het oogenblik genoten zij een voorproefje van het groote geluk door de geschenken te bevoelen en te betasten met eene uitdrukking van het meeste genot op het gelaat.

Vóór de hoofden echter uiteengingen onthaalde Mahomedoe, daartoe door Fernando aangezocht, hen op de mededeeling, dat Fernando binnenkort een handelsetablissement zou openen en dus handel wilde drijven in alle voortbrengselen van het land behalve slaven. Dit onbegrijplijke gedeelte van het verzoek verklaarde de prins aan zijne toehoorders door eene belofte, die Fernando aan Allah had gedaan, en ofschoon de Foelah-hoofden het een zonderling verzoek vonden, beloofden zij niettemin er gevolg aan te zullen geven.

Een der opperhoofden antwoordde voor allen. De Foelah's waren zeer gevoelig voor de eer hun door het bezoek der blanken aangedaan en zeer getroffen door de rijke geschenken, waarmede zij vereerd waren. Zij zouden dan ook hunne dankbaarheid toonen. De dag daarvoor was nog niet gekomen,

maar als de blanken weder terug moesten naar de kust, wat Allah bewerken mocht dat nog ver verwijderd zou zijn, dan zouden zij zorgen dat er een uitgelezen karavaan van slaven gereed was om hen naar de kust te volgen.

De kapitein was opgetogen over dit antwoord. Alles liep hem mede op dezen tocht en het mocht dan zijn laatste zijn, maar het zou velen heugen en naar alle waarschijnlijkheid zou het de schitterendste zijn, dien hij ooit had ondernomen.

Wat Fernando betreft deze was geheel anders gestemd. Hem ging het aan het hart, dat hunne komst aldaar zoovele menschen ongelukkig zou maken, en met schrik dacht hij thans aan het tijdstip, dat hun aanstaand vertrek het sein zou zijn tot het verschrikkelijkste dat er bestond, naamlijk tot menschenj achten.

XXVII.

Eene al te ijverige politie. - Het blokkeeren van de wegen en het overrompelen van de dorpen. - De achtergebleven negerin. - Den slavenjagers een poets gespeeld.

De omstreken van Timbo waren schoon genoeg om tot eene wandeling uit te lokken en Fernando, die gaarne de omstreken eens wilde zien, gaf na eenige dagen zijn voornemen daartoe aan prins Mahomedoe te kennen.

Als gewoonlijk behoefde hij slechts te spreken om zijn verlangen ingewilligd te zien. De prins gaf last, dat men de blanken overal moest laten passeeren en niemand op doodstraf hun iets in den weg mocht leggen. Ten overvloede gaf hij

aan twee stevige krijgers last voor zijne veiligheid te waken.

Deze lieden vatten hunne taak met allen ernst op. Als Fernando door de straten wandelde en er vertoonden zich menschen dan vlogen zij er als bezetenen op af en joegen hen weg, en alle moeite, welke Fernando ook aan wendde om hen onder het oog te brengen dat hij dit niet verlangde, was te vergeefs. Zij ranselden er des te dapperder op los zoodat hij ten laatste genoodzaakt was naar huis terug te keeren zonder iets te hebben gezien, en om dit in het vervolg te voorkomen verzocht hij den prins hem niet meer te doen vergezellen of volgen.

Maar toen hij den volgenden dag nu alleen uitging, zag hij tot zijn spijt dat de dwaze handelwijze van zijne geleiders van den vorigen dag zoo geducht had gewerkt, dat de menschen hem thans uit eigen beweging ontweken.

Verdrietig over al deze dwaasheid ging hij voor de tweede maal naar huis zonder iets te hebben gezien. Het genot dat hij zich van de wandelingen in en buiten Timbo had voorgesteld werd geheel vergald. Toch besloot hij vol te houden, in de hoop dat het nog zou veranderen.

Werkelijk gebeurde dit ook. Den derden dag vluchtte alles nog overal waar hij zich vertoonde, maar den vierden dag waagden een paar mannen, iets moediger dan de anderen, hem betreklijk dicht te naderen en daar hun niets noodlottigs overkwam ten gevolge van deze vermetelheid, werden de anderen ook stouter, en het duurde nu niet lang of hij kon zich vrij door de straten en de omstreken bewegen zonder dat men voor hem vluchtte.

Op deze wandelingen, die hij hoe langer hoe verder uitstrekte, bezocht hij de aardig gelegen dorpen Findo en Foero, waar de bewoners in de weelderige natuur die hen omringde welvarend leefden. Overal waren schoone plantsoenen met peper, uien,

knoflook, pataten en maniok en heerlijke rijstvelden. Welige dicht begroeide heggen omgaven de tuinen en sommige dier heggen geleken op reusachtige bloembedden van de menigte wilde bloemen, die zich in weelderigen overvloed en bonte verscheidenheid er doorgewerkt hadden. Groote kudden runderen en schapen graasden buiten de dorpen en geiten sprongen in overvloed overal rond. De goed gebouwde en zindelijke hutten prijkten met verzen uit den Koran, als talismans tegen dieven en tooverkollen.

Fernando was spoedig overal bekend en men vluchtte niet voor hem. Menigmalen vlijde hij zich des avonds aan den oever eener beek neer en liet het oog over het landschap weiden. Dan zag hij de fraai gevormde Foelah-vrouwen met hunne warme licht gebrande huidkleur, als beelden zoo statig en schoon van vormen, hare waterkruiken vullen en in het water plassen en zich onder vroolijke gesprekken verwijderen.

Eens op een dag werd Fernando des morgens nog vroeg gewekt door eene groote bedrijvigheid op straat, die hij in den omtrek van hunne woning niet gewend was. Een weinig verwonderd stond hij op en hij wilde juist aan den kapitein, die altijd vroeg bij de hand was, vragen wat dit beduidde, toen hij bemerkte dat deze er niet was. Verbaasd begaf hij zich naar de veranda en bemerkte toen juist een grooten troep krijgers te paard, aan wier hoofd de kapitein met den prins reden.

Meer en meer verbaasd riep hij zijn bediende, een van de beide negers die de Vivès hun had medegegeven, en vroeg dien wat dat beduidde.

- Ja, zei Thomas, zij zijn op presgang uit; de kapitein heeft bekend gemaakt, dat het zoetjes aan tijd voor ons zal worden om de terugreis aan te nemen.

- Presgang? vroeg Fernando, die den neger niet terstond begreep.

- Ja, om slaven te halen, senor! zeide Thomas.

Fernando schrikte.

- Hebben zij mij daarom laten slapen? zeide hij ontstemd.

- Ja, senor! zij gaan nu de wegen blot teeren en.....

- En wat nog meer? vroeg Fernando.

- En de dorpen overvallen.

Fernando stiet een vloek uit en kleedde zich haastig aan.

- Die heillooze handel! mompelde hij boos.

Hij gebruikte bijna niets, liep geruimen tijd op en neer, niet wetende wat hij zou doen en ging ten slotte vrij ontstemd eene wandeling maken.

Hij liep een paar straten door zonder er op te letten of zonder op te merken, hoe doodsch er alles uitzag. Eerst toen hij de stad bijna door was, trof hem dat, maar even snel ontgaf hij het zich weer.

Bij het omgaan van een hoek bleef hij verbaasd staan.

Een aantal vrouwen en kinderen, welke daar bijeenstonden, vlogen als verschrikte vogels plotseling naar alle zijden uiteen, de kinderen met zich voortsleurende, en waren in zóó korten tijd verdwenen, dat Fernando niet begreep waar zij zoo spoedig gebleven waren.

Hij fronsde de wenkbrauwen en ging verder. Bijna aan het eind van de stad verraste hij eene stokoude vrouw, die, daar zij slecht ter been was, niet zoo snel voort kon dat zij hem ontloopen kon. Toch repte het oudje zich zoo snel zij kon, en toen Fernando na haar gepasseerd te zijn eens omkeek, zag hij, dat zij op den weg stond en eene hand met zand in de lucht wierp in de richting waarin hij zich bevond, op de wijze als de Poelah's de booze geesten pogen te bezweren.

Meer en meer ontstemd sloeg Fernando den weg naar Findo en Foero in, maar lette nu scherp op zijne omgeving. Tot

zijne verbazing echter vertoonde zich op den anders zoo druk beganen weg geen levende ziel. Alles was stil, akelig doodstil. liet scheen wel, alsof de geheele omtrek ontvolkt was, of er geen levende ziel ademde.

Zoo kwam hij Findo binnen.

Het was intusschen drukkend heet geworden; Fernando versmachtte van dorst en verlangde hartelijk naar een kalabas koud water, zooals hij menigmalen op zijne wandelingen in het dorp had gekregen.

Daar hij echter niemand bespeurde, liep hij op de eerste de beste hut aan.

Er was niemand in.

Fernando liep naar een volgende, maar ook daar was niemand. Hij keek eenige oogenblikken rond, leschte zijn brandenden dorst en hervatte toen zijne inspectie, maar in geen enkele hut was iemand te vinden, evenmin als daar buiten. Het dorp was door de inwoners verlaten.

Fernando moest een idioot geweest zijn, indien hij niet had begrepen waaraan dit was te wijten. Hij zette zich voor een der hutten neer en hield zijn hoofd met beide handen vast.

- De menschenjacht! mompelde hij met meer en meer klimmende ontzetting, de slavenjagers zijn op buit uit.

Na met deze woorden aan zijn overkropt gevoel te hebben lucht gegeven liet hij met weemoedige oogen zijne blikken door het dorp weiden. Nog gisteren was dat bevolkt door gelukkige menschen en nu? Alles was verlaten, geen levende ziel was er over. Zelfs het vee was verdwenen. Enkele kippen liepen kakelend rond en eene eenzame geit knabbelde het jonge groen van de heggen der tuinen.

Terwijl hij daar zoo mistroostig in treurige gedachten verzonken zat, meende hij opeens zwakke schreden te hooren en

opziende, bespeurde hij eene stok-oude vrouw, die uit eene der hutten kwam en hem angstig op een afstand bekeek.

Fernando stond haastig op en liep op haar toe.

De oude deinsde terug alsof zij een boozen geest had gezien en bleef tegen den wand der hut geleund staan.

- Waarom is het dorp verlaten? vroeg hij.

- Dat weet de blanke man wel, zei de oude bitter, omdat de slavenjagers ons overvallen hebben.

- Dat dacht ik wel, mompelde Fernando.

- Waarom zijt gij dan niet gevlucht?

- Een oud mensch als ik neemt men niet, zeide de vrouw. Waarom komt gij, blanke, hier om onze kinderen, onze vrouwen en jonge mannen te rooven?

- Ik doe dat niet, zei Fernando, ik heb het immers gezegd, menigmalen, dat ik geen slavenhandelaar ben. Hebben zij u overvallen? Hebben zij er van u gevangen?

- Ja, zei het oude mensch, en mijn eenigen zoon ook. Hij was buiten om het vee te melken, zij hebben hem weggevoerd.

En de handen ten hemel heffend riep zij op een woesten toon, die Fernando met angst vervulde:

- Allah, Allah!

- Ik zal hem u teruggeven, zei Fernando opeens.

De oude vrouw keek hem als verbijsterd aan.

- Kunt ge naar Timbo loopen? vroeg Fernando, om uw zoon aan te wijzen.

- O ja, al was het naar Jallica, riep het oudje uit. Zult gij hem aan mij teruggeven, blanke man?

- Ik zal het doen, zei Fernando. Waar zijn zij verder heen gegaan, toen zij hier zijn geweest?

- Daarheen! zeide zij in de richting van Foero wijzend. Maar onze mannen vluchtten overhaast in de bosschen, en zullen die van Foero wel hebben gewaarschuwd.

- Laten zij in de bosschen blijven, zei Fernando, tot wij zijn heengegaan.

De oude knikte.

- Ik wacht u te Timbo! zei Fernando.

De oude greep zijne hand en overdekte die met kussen.

- Laat dat! zei Fernando en hij verwijderde zich groetend in de richting van Foero.

De marsch was vermoeiend, maar Fernando voelde geen vermoeienis. Hij kwam te Foero en daar was het eveneens gesteld. Het geheele dorp was verlaten en de negers waren overhaast gevlucht, want de potten met rijst stonden nog op het vuur.

Hij liep het dorp door en bespeurde toen langs den weg eenige negers, die tot zijne verwondering niet vluchtten, toen hij naderde. Zij waren gewapend en daaruit begreep hij, dat zij tot de slavenjagers behoorden. Er waren enkele Foelah's onder, de anderen waren Mandingo's.

- Wat doet gij hier? vroeg Fernando.

Een der Foelah's trad vooruit.

- Wij bezetten den weg, heer! zeide hij. De negers hebben zich in de bosschen verstoken; als zij te voorschijn komen, omsingelen wij het dorp.

- Is dit de eenige hinderlaag.

- Neen, heer! aan de andere zijde van Foero is nog een post.

Er schoot Fernando plotseling een uitstekend plan door het hoofd.

- Gaat mede, zeide hij, ik heb u noodig.

De Foelah weifelde geen oogenblik en brak met zijne manschappen op.

Buiten Foero gekomen, liet hij zich naar den tweeden post brengen en gebood dien hem ook te volgen.

Zoo ondernam hij den terugtocht, verzekerd dat hij den slavenjagers eene leelijke poets had gespeeld.

Toen hij door Fimdo kwam zag hij de oude vrouw niet meer, waarschijnlijk was zij reeds naar Timbo.

Wat zijne soldaten betreft, die vroegen geene verklaring. Geen van hen durfden den machtigen blanke, die met hun vorst omging, aanspreken of hem vragen, waarom hij hen naar Timbo geleidde.

XXVIII.
De eerste vangst. - Een ongelukkige in vrijheid gesteld. - Het einde van de menschenjacht. - De terugreis.

Fernando bereikte in zeer ontevreden stemming de stad.

Het eerste wat hem trof, was al weder de blijkbare afschuw dien hij den bewoners inboezemde. Hij had de mannen van zijn geleide afgedankt met strengen last niet meer op hun post terug te keeren en de menschen die, er waarschijnlijk geen groot vermaak in vonden hunne broeders als wilde dieren te jagen en gevangen te nemen, gingen stilletjes naar huis, in hun hart den jongen blanke zegenende en slechts wenschende, dat alle blanken aan hem gelijk mochten zijn.

Toen hij alleen de stad intoog, viel hem alweder, maar nu sterker dan des morgens, de volkomen afwezigheid der bewoners op. Timbo scheen uitgestorven. De eenige personen, welke hij van tijd tot tijd in de verte ontwaarde, waren oudjes, die geen vrees behoefden te koesteren, dat eenig slavenjager zich om hen zou bekommeren. Maar zelfs die menschen trokken zich met dreigende gebaren terug voor den jongen man.

Zoo bereikte Fernando zijne woning.

Ofschoon de bediende voor een lekker maal had zorg gedragen, was het hem niet mogelijk ook maar één bete door de keel te krijgen. Hij liep met groote schreden de veranda op en neer in eene zeer opgewonden stemming.

- Zij vluchten voor mij, zeide hij opeens tot Thomas den neger.

De neger keek hem verbaasd aan.

- Wie, senor? vroeg hij.

- De menschen, zei Fernando - wie anders? Zij vluchten voor mij alsof ik de pest ware. Zij ontwijken mij als den dood, mij, die aan niets schuld heeft. De dorpen waren verlaten, alles was gevlucht. Hier in de stad wierpen de oude vrouwen zelfs zand in de richting, waarin ik was. Zij schuwden mij als de booze geesten en poogden mij te bezweren. Zij loopen voor mij weg alsof ik een melaatsche ben. 't Is verschriklijk! Nooit zal ik slavenhandelaar worden, al moest ik van honger sterven.

De neger keek hem bewogen aan.

- Gij hebt een goed hart, meester, te goed! mompelde hij.

- Misschien, vervolgde Fernando, is het goed, dat ik met eigen oogen de gruwelen heb aanschouwd; maar ik wil nu ook weg van hier zoo spoedig als ik kan. Ik blijf hier niet, al moest ik alleen teruggaan naar de kust.

Plotseling herinnerde hij zich de oude vrouw.

- 't Is waar ook, mompelde hij en snelde de deur uit.

Als bij ingeving begreep hij, dat hij in den omtrek van 's vorsten paleis moest zijn, en door zijn bediende gevolgd, die hem terstond was nagesneld, ijlde hij met snelle schreden voort.

De straks nog zoo ledige straten waren thans, zonderling genoeg, overvol, maar Fernando merkte spoedig op dat zij gevuld werden voornaamlijk door oude vrouwen en mannen, en

krijgers en bedienden van het vorstelijk huis, dus allen menschen, die geen gevaar hadden te duchten. Jonge menschen zag men niet.

Die allen hadden zich geschaard rondom een troep van ongeveer dertig zwarten, die door krijgers omringd en bewaakt werden. Het was de eerste ‘vangst’, die binnengekomen was; de eerste bezending ongelukkigen, die tot slavernij gedoemd waren.

De arme menschen, Foelah's van den laagsten stand en Mandingo's, stonden en zaten in de kleine ruimte, die door de krijgers werd ingesloten. Eenigen lieten den vrijen loop aan hunne droefheid en zaten met het hoofd in de handen te schreien; anderen, moedige mannen, stonden met gebalde vuisten en op elkander gesloten tanden somber voor zich starende of wanhopige blikken werpende door de straten, of er geen kans bestond om te ontkomen. Sommigen zaten als de verpersoonlijkte wanhoop met het hoofd op de borst en alleen de telkens terugkeerende zenuwachtige schokken, die hun door de leden voeren, bewezen, dat er nog leven in was.

Fernando bleef als versteend staan kijken. Het tooneel van een troep slaven was voor hem niet nieuw meer, maar nog nimmer had het hem zoo getroffen als nu. En zijne gedachten dwaalden af naar het achter de hooge muren slechts even zichtbare paleis, waar de vorst troonde, die zijne onderdanen als beesten, als wild liet jagen en opdrijven om ze te vangen en voor wat fraaie kleederen, geweren en snuisterijen aan de blanken te verkoopen. Hij dacht aan prins Mahomedoe met wien hij had gedweept, aan den Almany, voor wien hij achting had gekoesterd, en hij zag al zijne illusiën in rook verdwijnen.

Zijne gedachten werden afgeleid door een klein opstootje in zijne onmiddellijke nabijheid en toen hij omzag, bespeurde hij

de vrouw van dien morgen, aan wie hij de invrijheidstelling van haar zoon had beloofd. Een paar krijgers schenen haar te willen beletten tot de slaven door te dringen.

In een oogenblik was Fernando naast haar en vroeg, of haar zoon er bij was.

De oude wees hem met een door tranen overstroomd gelaat een jongen man aan, die met over elkander geslagen armen en een wanhopig gelaat naar zijne moeder keek.

Fernando zag hem nauwlijks, of hij drong door de omstanders heen en eer de krijgers begrepen wat hij wilde, had hij met zijn mes de touwen doorgesneden en den neger buiten den lering gebracht.

Op dat oogenblik echter trad een der hoofden hem in den weg en verzette zich eerbiedig tegen deze handelwijze.

- Laat hem vrij! zei Fernando, ik wil het, ik heb het aan zijne moeder beloofd.

Nochtans maakte de hoofdman bezwaar, de slaaf was het eigendom van den Almany en vertegenwoordigde natuurlijk eene zekere waarde.

- Laat hem gaan! zei Fernando, aan dien twist een einde makende, ik betaal hem.

De Foelah-hoofdman liet zijne lans zakken en verwijderde zich weder.

De oude vrouw en haar zoon schenen eerst niet goed te kunnen begrijpen dat zij niet droomden, doch toen de kreten van goedkeuring van de omstanders al luider en luider werden, toen begrepen zij, dat het inderdaad waar was, en zich voor de voeten van Fernando werpende omhelsde de oude vrouw zijne beenen, terwijl de neger hem de handen kuste.

Fernando maakte aan dat tooneel snel een einde en gebood hen vriendelijk op te staan.

- Ik heb u immers gezegd, dat ik geen slavenkoopman

ben, zeide hij luid genoeg om door iedereen gehoord te worden, die slaven zijn niet voor mij, maar voor den anderen blanke die bij mij is. Gaat naar uw dorp en verbergt u tot wij weg zijn, want een andermaal zou ik u misschien niet in vrijheid kunnen stellen.

Een eindeloos gejubel volgde op deze woorden. Van alle zijden drongen de menschen, die des morgens nog voor hem uit den weg waren gegaan als voor de pest, rondom hem om zijne handen te kussen, en Fernando, die er nu meer dan genoeg van had, verwijderde zich snel.

Den volgenden dag kwam kapitein Campo weerom. Fernando had intusschen den tijd gehad tot kalmte te komen. Hij begreep, dat, al gaf hij den kapitein nog zoo sterk zijne ontevredenheid te kennen, dit niet zou baten. De kapitein was een zendeling van zijn oom en moest dus zijn best doen diens wenschen op te volgen. Bovendien had de kapitein immers beloofd, dat dit zijn laatste tocht in het binnenland en de reis naar Cuba zijne laatste reis als slavenhaler zou zijn, en hoezeer het nu voorgevallene te betreuren viel, zoo was het in ieder geval reeds veel, dat hij den ruwen slavenkoopman zoo ver had kunnen krijgen.

Intusschen kwamen er dagelijks slaven aan te Timbo. Mijlen ver het land in had men de wegen geblokkeerd en de dorpen overrompeld en den akeligen ‘buit’ vermeerderde met den dag.

Fernando hield zich echter binnenshuis op, en toen eindelijk de laatste troep ‘wild’ binnen en de laatste krijgers van een vruchteloozen tocht terug waren gekomen, verlangde hij slechts naar het vertrek, want het verblijf te Timbo was voor hem ondraaglijk geworden.

Gelukkig kwam dat oogenblik spoedig. De kapitein wenschte ook de kust weder te bereiken en maakte snel de noodige toebereidselen.

Op den bepaalden dag had het afscheid plaats, maar het was van den kant van Fernando vrij wat koeler dan bij de ontvangst. Het was hem niet meer mooglijk tegen dien vorst en dien prins hartelijk te zijn en hij was blijde toen het feest, dat ter eere van hun vertrek werd gegeven, afgeloopen was.

Een dag daarna vertrok men en de karavaan bestond nu niet meer uit een twintigtal, maar was vermeerderd met ruim honderd slaven onder toezicht van een aantal Foelah-krijgers.

Wij willen hen op denzelfden weg, dien wij eens gegaan zijn, niet volgen. Te Jallica vernam men den zegepraal van de Foelah's op de opstandelingen en als bewijs daarvan werden een veertigtal krijgsgevangenen aan den kapitein verkocht.

De tocht met dezen nasleep van slaven ging natuurlijk niet zoo vlug als de eerste maal, maar Fernando herademde met eiken dagmarsch, die hem nader bij de kust bracht, en toen men eindelijk het eerste gezicht op de Rio Pondo kreeg, klopte zijn hart tot barstens van blijdschap en verlangen.

XXIX.
Wat er in de factory was voorgevallen. - De heer de Vivès bouwt luchtkasteel en, maar doet eene onaangename ontdekking.

Aan de Rio Pondo was weinig veranderd. Het eenige opmerklijke was, dat een fraai schip op de golven van de rivier wiegelde. De ‘Stormvogel’ was reeds eene maand geleden aangekomen en lag voor anker tegen over de factory van de Vivès. Maar lag de ‘Stormvogel’ er, een ander schip lag er ook voor den mond van de rivier in zee en dat was onze oude bekende ‘The seabird.’

Hoe het de ‘Stormvogel’ was gelukt ondanks den kruiser de rivier op te komen, was een raadsel en alleen te verklaren door de omstandigheid, dat de bevelhebber daarvan een bizonder knap zeeman was en tevens een handige kerel, die zoodra hij bij zijne komst op de kust er de lucht van had gekregen, dat er een Engelsche kruiser lag, gezorgd had buiten het gezicht van den kruiser te blijven en zich door middel van eene sloep met den wal in betrekking had gesteld. Toen op de hoogte van hetgeen er omging, bleef hij buiten schot en wachtte geduldig het oogenblik af dat een opkomende storm den kruiser drong het ruime sop te kiezen, en liep toen, ondanks het groote gevaar waaraan hij schip en leven blootstelde, op de kust aan en viel binnen.

De commandant Wells zag bij zijne terugkomst vreemd op. Een oogenblik keek hij verbijsterd naar het schip, maar toen hoorde de bemanning, die in hetzelfde geval verkeerde, hem zeggen:

- Hij is er in, maar hij moet er ook uit!

Dat was al wat luitenant Wells zeide, maar voor die hem kenden, was dat genoeg. De bemanning van Harer Majesteits kruiser ‘Seabird’ begreep dan ook, dat men vroeg of laat met dit schip aan den dans zou komen.

Van dat oogenblik week de kruiser bijna niet van zijn post.

In de factory van de Vivès gingen de zaken stilletjes haar gang. Sinds de kapitein met Fernando het binnenland was ingegaan, had men het, daar de commandant van den kruiser zijne officieren niet meer naar den wal liet gaan, vrij vervelend gehad. De Vivès miste Fernando, die, zooals wij weten, zijne rechterhand was, bijna evenzeer als Rosita, en wist in de eerste dagen niet hoe hij het zoolang zonder hem zou stellen. Wat Rosita betreft, deze troostte zich met de gedachte, dat de afwezigheid van haar beminde tot hun geluk moest

leiden, tot hunne vereeniging. Dit nam niet weg, dat zij de dagen telde.

Het eerste bericht, dat men van de reizigers ontving, wasr toen de kleine troep ontvluchte en door den kapitein in het bosch overrompelde slaven aan de kust kwam. Toen had de Vivès in de handen gewreven van genoegen. In dit handig uitgevoerde stukje herkende hij den kapitein en van nu had hij de beste verwachtingen van de onderneming. Wat Rosita betreft, deze begon te begrijpen, dat de reis voor Fernando wel eens wat minder genot zou kunnen opleveren dan hij er van verwachtte.

Intusschen werd de Vivès' goede verwachting niet beschaamd gemaakt. Op een dag arriveerde aan de factory een groote troep slaven, waarvan de Vivès eerst niets begreep. Het waren de door den kapitein geredde vrouwen en kinderen van de overwonnen opstandelingen, en uit den mond der negers van het geleide vernam men de vreeslijke gebeurtenis, die de oorzaak van hunne slavernij was. De Vivès bewondering en goede luim stegen door deze gebeurtenis niet weinig, maar Rosita sidderde toen zij aan de gevaren begon te denken, die Fernando daar in de binnenlanden bedreigden.

Dat was de laatste maal, dat men bericht had ontvangen Het was een lange tijd van onrust, van hoop en verwachting, van vrees en angst geweest.

Maar nu was alles voorbij, en terwijl Rosita met Fernando in den tuin ronddwaalde en de laatste haar zijne lotgevallen vertelde, zaten de beide slavenhandelaars in de veranda, blakende van geestdrift, hunne plannen te bespreken.

De Vivès was den prins te rijk. Zijne barakoens waren stampvol slaven en de ‘Stormvogel’ lag op de ree. Wat kon er meer zijn om een slavenhandelaar gelukkig te maken? In gedachten berekende hij de waarde, die de kolossale lading

zwarten vertegenwoordigde, het weinige dat zij hem kostten en de groote som die hij er voor zou krijgen. Wel lag daar de kruiser, maar met een man als kapitein Campo en een schip als de ‘Stormvogel’ duchtte hij geen gevaar. Ba! die lompe kruiser, wat zou die hem maken. Gekheid! de kapitein was een oude rot, die den weg wist om den Engelschman te verschalken en die niet in den val zou loopen. En bovendien de tijd ging om en de ‘Seabird’ met haar lastigen commandant zou niet eeuwig blijven. Wie weet, als die eenmaal vertrokken was, of er dan niet een handelbaarder officier zou komen, die meer van een gemaklijk verblijf bij zijne verschillende kennissen aan den wal hield en verzot was op eene lekkere tafel met fijnen wijn.

Met de hem eigene slimheid had de Vivès gezorgd, dat den kruiser niets bekend zou worden van de aangekomen slaven. De Engelschman mocht niets weten van de aanwezigheid der volle barakoens, anders zou hij geen oogenblik van zijne plaats wijken en misschien des nachts wel den mond van de rivier met zijne sloepen blokkeeren. Den Krumen, die vroeger aan luitenant Wells de noodige inlichtingen had verstrekt, was door het goud van de Vivès het zwijgen opgelegd en de overigen zwegen uit eigenbelang. De factory gaf aan velen brood en de Vivès was voor de vrije zwarten een goed heer.

Het plan voor den veldtocht was reeds gereed. Een kleiner vaartuig, hetzelfde waarvan dokter Trial zoo zonderling had gedroomd, lag in eene kreek van de kust verborgen. Daarin zou het slechtste gedeelte van den voorhanden voorraad geladen worden en dit zou den kruiser in zee lokken. Eenmaal van de kust af zou de ‘Stormvogel’ met de eigenlijke lading hare vleugels uitslaan en den oceaan ingaan, en als dan de koninklijke kruiser met den buit zegepralend terugkwam, zou hij de ‘Stormvogel’ gevlogen vinden.

Maar vóór het zoo ver was, zou de Vivès nog eene onaangename ervaring opdoen.

Het was een paar dagen na de terugkomst. De zeildag was na eene week bepaald en Fernando zou die reis naar Cuba medemaken. Onder de veranda zaten de kapitein en de Vivès vroolijk te praten, toen Fernando met Rosita aan den arm binnenkwam.

- Caramba, mompelde de kapitein, wat een schoon paar!

- Ja, zei de Vivès, 't is een lust om hen te zien.

Het jonge paar nam na een paar schertsende woorden plaats en het gesprek werd levendiger. Toch ontging het den kapitein niet, dat Fernando een weinig gedwongen was. Daarom juist lette hij meer op hem, toen hij eensklaps een blik van den jongen man op ving, die hem ineens op de hoogte bracht van hetgeen er in hem omging.

- Oom! begon Fernando toen, daar ik de volgende week met den kapitein zal vertrekken, wou ik nog wel u eens over iets spreken.

- Wel, spreek op, Fernando! zei de Vivès, wij zijn onder ons en wij hebben zoover mij bekend is geene geheimen voor elkander.

- Dat is zoo, oom! ik heb ook geene geheimen; ten eerste dan wilde ik u vragen, wanneer ons huwelijk zal plaats hebben? Bij voorbeeld, of u het goed zoudt vinden dit te doen gebeuren als ik van de reis terugkom.

De Vivès lachtte.

- Wel mijn jongen! zeide hij, daar heb ik niets tegen. Laten wij dat dan voor afgesproken houden. De zaken gaan goed en je hebt ruim je aandeel aan de laatste voordeelige onderneming gehad. Wij zullen zorgen, dat alles behoorlijk.....

- O neen, zei Fernando, dat is de bedoeling niet, oom!

vergeef mij, maar ik wenschte voor mijne aanstaande vrouw en mijzelf te zorgen en dat wou ik juist.....

De Vivès liet hem niet uitspreken.

- Wat duivel! riep hij opspringende uit, wat beteekent die gekheid? Je begrijpt toch, dat mijne dochter niet als eene bedelares de wereld ingaat; wat wil je eigenlijk? Voor den dag er mede!

- Dat wilde ik u juist zeggen, oom! begon Fernando. Ik ben nu op een leeftijd gekomen, waarop men eene bestemming moet zoeken te verwerven. U kent mijne denkbeelden omtrent den slavenhandel, dat zal dus mijne stoekomst niet zijn.

- Maar wat wilt ge dan? vroeg de Vivès verbaasd.

- Ik wil eene handelszaak oprichten, hier aan de kust ergens, zoo dicht mogelijk bij u, en dan wil ik zien langs eerlijken weg mijn brood te verdienen door den handel.

- Door den handel, welken handel?

- Geen slavenhandel, zei Fernando, ik wil zonder dat handelen. Alle voortbrengselen der binnenlanden zullen mij welkom zijn; gedurende de afgeloopen reis, heb ik reeds betrekkingen aangeknoopt met de hoofden in het binnenland en ik hoop er met Gods hulp te komen.

- Gij komt er nooit, het is klinklare onzin! barstte de Vivès uit. En hebt gij geld om die onderneming te beginnen.

- U hebt mij vroeger verteld, dat ik, zoodra ik dat wenschte, mijn salaris kon opvorderen, dat mij door u is toegekend, oom!

- Hm, ja, dat is waar, en dat zal je hebben, maar.... maar.... dan begrijp je toch wel, dat je niet kunt trouwen, nu de zaken zóó staan.

- Waarom niet, oom?

- Waarom niet? Wel, wat duivel! omdat je niet zeker van de toekomst bent en dus niet weet, of het je goed zal gaan. Ik kan Rosita geen duistere toekomst laten te gemoet gaan.

- Papa! het is ook mijn wensch, zei Rosita.

- En bovendien ben ik zeker van te slagen, zei Fernando.

- Jawel, zei de Vivès, ik begrijp wel dat jelui tegen mij hebt samengespannen, maar de oude is niet dwaas. Welzeker! dat zal trouwen, zonder te weten of ze voldoende inkomsten zullen hebben om te leven zooals het behoort. Wat drommel! Rosita is toch niet grootgebracht om ontberingen te lijden?

- U zou er mij ineens bovenop kunnen helpen, oom! zei Fernando, als u wilde.

- Zoo, laat eens hooren; hoe dan?

- Wel oom, als ge nu eens uwe zaken aan kant deedt....

De Vivès maakte een gebaar van verbazing.

- Ik geloof dat u de zaken niet behoeft te drijven om de verdiensten, vervolgde Fernando, en als u mij nu den boel wilde overdoen en uwe rust nemen, dan schafte ik den slavenhandel aan mijne factory af en behield alleen de rest.

- Ta, ta! riep de Vivès, gij zult mij niet bekeeren. Ik ben te oud om terug te gaan.

De kapitein schoof onrustig op zijn stoel heen en weer.

- Nu zeg ik op mijne beurt, dat is gekheid! zeide Fernando, want men is nooit te oud om zich te bekeeren en om u een sprekend voorbeeld hiervan te geven, is de kapitein zelfs bekeerd.

- Wat! riep de Vivès uit, wien nu de onrustige houding van den kapitein in het oog viel. Hebt gij dan allen tegen mij samengespannen? Gij meent het toch niet! Kom, oude kameraad, biecht eens op. Wat duivel! gij zit daar net alsof ge je laatsten dollar versnoept hebt; spreek op, 't is toch niet waar?

- Helaas! zeide de kapitein met een zucht, het is waar. Ik heb mij laten overhalen. Het is mijn laatste tocht geweest, evenals de aanstaande reis naar Cuba mijne laatste onderneming zal zijn. Wij zullen niet meersamen werken, de Vivès!

De Vivès liet zich geheel ontdaan in zijn stoel vallen en keek nu den een dan den ander aan zonder een woord te spreken.

Rosita stond nu op en hem naderende sloeg zij haar vader de armen om den hals en zeide op smeekenden toon:

- Toe, vader! laat u nu ook eens overhalen en..... en..... maak uwe dochter gelukkig. Laat dien slavenhandel varen. Wij zijn immers rijk, ontzaglijk rijk, en neem voor de rest van uw leven rust. Laat er geene verwijdering komen tusschen ons, vader!

- Stil! zei de Vivès haar bedaard afwerende, laat mij een oogenblikje om tot mijzelf te komen. Ik laat mij niet dwingen en niet overrompelen. Laat mij met rust...

En opstaande liep hij den tuin in, als snakte hij naar lucht.

Zoodra hij weg was, vatte de kapitein het woord op:

- Houdt u nu bedaard, zeide hij, en laat den boel werken. Bederft niet alles door overijld te handelen, dan maakt ge hem boos en er komt niets van. Laat liever de geheele zaak op zijn beloop en spreekt er volstrekt niet meer van. Desnoods wachten wij, tot wij van de reis terugkomen. Vertrouwt op mijne woorden en roert dit onderwerp niet meer aan. In onze afwezigheid zal hij tot inkeer komen, ik ken hem zoo goed als mijzelf.

En daarbij bleef het. - Rosita zocht haar vader in den tuin op en Fernando besprak zijne plannen verder met den kapitein.

XXX.
De inscheping der slaven. - Het leven aan boord. - De licht- en de schaduwzijde van den slavenhandel.

Eenige dagen later was alles op de factory in de weer. De ‘Stormvogel’ wiegelde zacht op de golven van de rivier en tusschen haar en den oever voeren de booten heen en weer om de slaven over te brengen. Terwijl aan den wal Fernando de inscheping leidde, zorgde kapitein Campo aan boord voor de behoorlijke ‘stuwing’ van de ‘waar’. Met de pistolen in den gordel en de zweep in de hand stond hij op het dek bij den mast en liet alle slaven twee aan twee geketend langs hem heen gaan. Daarna, telkens als eene partij onder het dek verdwenen was, begaf hij zich met zijn stuurman omlaag om te zorgen, dat allen daar behoorlijk geplaatst werden.

Een en ander was dan ook waarlijk geen kleinigheid en de inscheping veroorzaakte eene groote bedrijvigheid in de factory.

Als gezondheidsmaatregel, ten einde alle mogelijke voorzorgen te nemen tegen het uitbreken van eene ziekte aan boord, wat, zooals men lichtlijk kan begrijpen, de schroomlijkste gevolgen na zich sleept, waren de negers twee dagen te voren allen zonder onderscheid geheel kaal geschoren. Daar de geheele lading aan de Vivès behoorde, was het merken achterwege gelaten, wat echter, als zij reeds voor verschillende personen te Cuba bestemd waren, steeds geschiedde door een brandmerk. Men gebruikte daarvoor stukjes zilverdraad inden vorm van de voorletters der eigenaars gebogen, die men vervolgens zoo heet maakte, dat zij op de huid een dauwen indruk achterlieten, eene weinig pijnlijke handeling echter.

t.o. 160

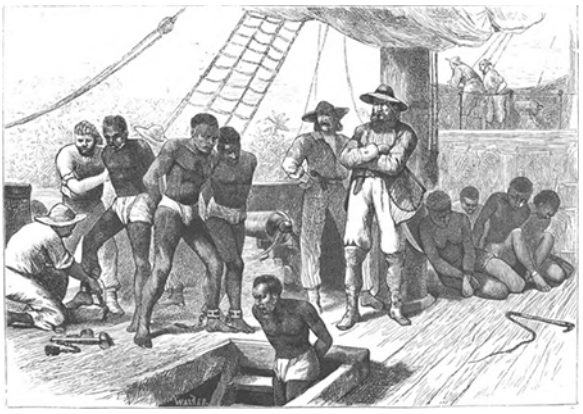

stond hij op het dek bij den mast. Blz 160.

Toen Fernando het beleid der zaken in handen kreeg, maakte hij daar zooveel mogelijk een eind aan.

Op den dag van de inscheping werden de negers, om ze goed geluimd te doen zijn, onthaald op een buitengewoon feestelijk maal, en daar het bekend was geworden, dat Fernando, die bij iedereen bemind was, de reis mede zou maken, waren de slaven vrij opgeruimd, de omstandigheden altijd in aanmerking genomen.

Met de booten naar het schip geroeid werden de negers, daar aangekomen, ontdaan van elk kleedingstuk, dat zij mochten hebben. Dit was mede een gezondheidsmaatregel ter bevordering van de zindelijkheid en toen dit geschied was, werden de vrouwen in de groote hut, de mannen in het ruim geborgen. Knapen en meisjes liet men gewoonlijk op het dek blijven, waar zij bij mooi weer tegen de zon beschut werden door een uitgespannen zeil en bij slecht weer door een dik geteerd kleed.

Kapitein Campo behandelde zijne slaven aan boord goed. Alles geschiedde volgens vaste regelen. Voor den aan vang van den maaltijd werd den negers gelast de handen te wasschen en daarna werd het maal gebruikt, gewoonlijk bestaande uit eene voedzame soep of een pap van rijst, meel, saus of boonen. De bewegingen geschiedden op commando, om te voorkomen dat de een alles, de andere niets krijgt. Een opzichter gaf het sein den lepel in den bak te steken en een sein om dien naar den mond te brengen, enz. Zij aten bij troepen van tien en er waren slavenhalers, die een gebed deden vóór den maaltijd, en dit de negers lieten beantwoorden met een ‘hoera voor Cuba!’

Bemerkte de opzichter bij den maaltijd negers die niet aten, dan maakte hij daarvan terstond rapport aan den kapitein en men onderzocht wat de reden daarvan was. Was de neger ziek dan deed men hem eene soort van halsband om, ten einde hem te kunnen onderscheiden en zond hem naar den ziekenboeg. Had de neger echter het besluit genomen zich dood te

hongeren, dan werd hij eenvoudig voor den mast aigestraft en gedwongen te eten.

De maaltijden hadden tweemaal daags plaats, gewoonlijk 's morgens ten 10 ure en des namiddags ten 4 ure, en des morgens gaf men ieder een slok brandewijn als voorbehoedmiddel tegen de scheurbuik. Drie malen daags werd water rondgedeeld, een halve pint per hoofd, en driemalen 's weeks moesten zij met azijn den mond spoelen.

Overdag kwamen de zwarten op het dek en mochten dan vrij rondloopen en met elkander praten. Een goed kapitein duldde niet, dat de slaven noodeloos werden geplaagd of mishandeld en gekastijd zonder dat hun aan het verstand was gebracht, waarvoor zij gestraft werden. Er waren er zelfs, die er zooveel prijs op stelden hunne slaven goed geluimd te houden, dat zij allerlei uitspanningen verzonnen en bij voorbeeld het voor negers altyd groote genot van rooken vergunden als zij op het dek waren. Eenige jongens gingen dan met brandende pijpen rond en lieten iederen slaaf en slavin een zeker aantal trekken doen. Gedroegen zij zich goed dan liet men hen nu en dan vrijheid om op het dek te vergaderen en zich te vermaken met het zingen van hunne nationale liederen en andere uitspanningen.

De barbier scheerde hen eens in de week en knipte hun bij die gelegenheid ook de nagels zoo kort mooglijk af om te verhoeden, dat zij bij nachtlijke vechtpartijen elkander krabden.

Het zoogenaamde stuwen, d.w.z. het plaatsen van de negers voor den nacht, geschiedde bij zonsondergang. Met de zweep in de hand daalden stuur- en bootslieden in het ruim en regelden die belangrijke bezigheid. Men plaatste ze op rijen voor elkaar tusschen elkanders beenen. Die aan de rechterzijde van het schip plaats namen, wendden het gelaat naar den voorsteven, die aan de linkerzijde naar den achtersteven. Op deze wijze sliepen allen op de rechterzijde, wat men het gezondst oordeelde.

Van de slaven zei ven werden er tien percent met het toezicht in het ruim belast. Met een hemd en broek was zoo'n ongelukkige zoo verheerlijkt, dat hij dit eene genoegzame belooning achtte om gedurende den nacht met eene zweep gewapend de rust te bewaren.

De naakte negers sliepen aldus op den houten vloer zonder iets. Was men overtuigt dat zij vreedzaam van inborst waren, dan gebeurde het wel dat men hun de weelde vergunde van houten blokken als hoofdkussen, maar dan moest men goed van hunne vreedzame geaardheid overtuigd zijn, daar het weleens gebeurde, dat zulke hoofdkussens in handen van muitende negers gevaarlijke wapens waren.

Zoo werd voor alles behoorlijk gezorgd. Het dragen van ketenen aan boord was beperkt, en indien men het aandurfde liet men allen vrij. Vrouwen en kinderen waren echter nooit geboeid; met volwassen mannen alleen had het veel plaats, dat zij twee aan twee door een keten aan de voeten verbonden werden. Op sommige slavenhalers werden nimmer ketens gebruikt. Trouwens het samenkoppelen van de negers heeft aan boord van een schip te vele bezwaren, dan dat men het niet zou nalaten als het maar eenigszins kon. Bovendien zal het nauwlijks noodig zijn er aan te herinneren, dat het in het belang der slavenhalers was, de slaven zoo gezond en frisch mooglijk af te leveren, daar zij dan verzekerd waren een goeden prijs voor de lading te zullen ontvangen.

Dit alles neemt echter niets van het afschuwlijke van het beroep of bedrijf weg en evenmin is het te ontkennen, dat er gevallen van mishandeling en zelfs van gruwlijke misdaden op de schepen plaats hadden. Vele slavenhalers stonden gelijk met zeeroovers en zagen er niets in desnoods, om zich van de galg te redden, als zij geen uitkomst zagen hunne lading te doen verdwijnen in zee, en de voorbeelden van

beestachtige mishandelingen op negerschepen gepleegd zijn talrijk.

Evenwel, alles heeft zijne licht- en schaduwzijde, en zoo was het ook hier. Wij hebben er een voorbeeld van gezien, dat de negers in sommige streken van Afrika aan veel ongelukkiger lot blootstonden, dan hun ooit als slaaf kon te beurt vallen, en de slavernij, altijd wanneer de slaven menschlijk behandeld werden, was voor velen eene ware uitkomst, eene redding. Zij, die in Afrika geen dag zeker van hun leven waren, die niets bezaten, niets beteekenden, vonden er stellig baat bij als zij naar Amerika werden gebracht om op de eene of andere plantage te dienen.

Niettemin was en blijven de slavernij en de slavenhandel menschonteerende instellingen, al ware het maar alleen uit een oogpunt van humaniteit en rechtvaardigheid. Des te meer is het te bejammeren, dat zij nog tegenwoordig in een groot deel van Afrika gedreven worden, op veel afschuwlijker manier nog dan vroeger. Thans, nu het christelijke Engeland den slavenhandel in Soudan heeft vrijverklaard, zal die handel ook langs den Nijl opnieuw herleven en het gemeenste gespuis uit alle landen zal te Khartoem en Gondakoro samenstroomen om er de oude slavenmarkten in het leven te roepen, met geheel den stuitenden nasleep van onmenschlijkheid en wreedheid die haar kenmerkt.

XXXI.
Een verdacht vaartuig, - Een bliksemafleider. - De zee is vrij. - Dokter Trials meening.

Alles was in orde, de lading was behoorlijk geborgen en de ‘Stormvogel’ lag gereed om hare vleugels uit te slaan zoodra de gelegenheid gunstig was.

Tusschen Fernando en zijn oom was niet meer over de geschiedenis van de handelsfactory gerept, en tusschen de Vivès en den kapitein evenmin. Fernando bevond zich reeds aan boord en gereed om het zeegat uit te gaan.

Dien avond tegen het vallen van het donker kon men een klein, vaartuig zien, dat plotseling, niemand wist vanwaar, voor den dag was gekomen, en omtrent welks bedoelingen iemand, die geen zeeman was, licht in het onzekere kon verkeeren. Voor een ingewijde was het echter duidelijk, dat dit vaartuig liefst niet gezien wenschte te worden en waarschijnlijk zoodra de kans gunstig was naar zee zou keeren.

Dat verdachte vaartuig werd van twee verschillende zijden bespied. Ten eerste van den wal door drie personen, die zich aan het strand bevonden en niemand anders waren dan de Vivès, kapitein Campo en Fernando, en ten tweede door de bemanning van den kruiser.

Aan boord van ‘The seabird’ had men het scheepje reeds lang bemerkt en het had terstond aller aandacht getrokken. Dat de commandant geen bevel had gegeven om er met de sloepen op af te gaan, of iets te doen om het onder zijn bereik te brengen, daarvoor had hij zeker goede redenen.

- Weet je wel, wat dat voor een ding is, die klomp daar? vroeg de commandant Wells aan sergeant Powder.

- Neen, mijnheer! was het antwoord van den model-sergeant terwijl hij zich stokstijf oprichtte, in positie ging staan en het militaire saluut maakte.

- Dan zal ik het je zeggen, zei de commandant, die in een bizonder goeden luim scheen te zijn, dat is een bliksemafleider.

- Een bliksemafleider? vroeg sergant Powder verbaasd, terwijl hij de oogen openspalkte.

- Ja, een bliksemafleider, zei luitenant Wells. Die gauw-

dief van een Spanjaard denkt mij bij den neus te nemen, maar nu heb ik hem.

Op dat oogenblik stoorde de eerste officier hen met de mededeeling dat alles gereed was.

- Goed! zei de heer Wells. Kijk eens, mijnheer! wat denkt gij van dat ding?

- Dat? zei de eerste officier, wel mijnheer, ik houd het voor een slavenhaler, die de gelegenheid zoekt om langs ons heen onbemerkt in zee te sluipen.

- Juist, juist! zei de heer Wells, maar wat nog meer?

De eerste officier betuigde, evenals sergeant Powder had gedaan, zijne onwetenheid op dit punt.

- Het is een bliksemafleider, herhaalde de commandant op vroolijken toon. Die Spaansche schobbejak denkt ons een rad voor de oogen te draaien, maar ik heb hem beet. Ziet gij daar ginds, ver op de rivier, die groep hooge boomen. Ja? Nu daarachter ligt een slavenhaler verborgen, die den buik vol zwarten heeft. Begrijpt ge het nu? Dit is de bliksemafleider. Zoodra wij jacht op dat ding maken en ons ver genoeg hebben verwijderd, zal hij te voorschijn komen en het ruime sop kiezen.

En voldaan over zijne eigene slimheid, keek de heer Wells hem zegevierend aan.

- Zoodat wij dan geen jacht op dat ding zullen maken? vroeg de eerste officier.

- Watblief? vroeg de heer Wells. Ja, wij zullen wel jacht op hem maken, maar hij zal er inloopen. Is alles gereed?

- Ja mijnheer!

- Goed, wij kunnen beginnen! zei de commandant, en met die woorden liet hij den officier verbaasd staan.

Een oogenblik later zagen de personen aan den wal, dat de kruiser aanstalten maakte om onder zeil te gaan.

- Hij hapt toe, zei de Vivès, wiens hart van blijdschap opsprong.

- Ja, zei de kapitein. Hij heeft zijn drie marszeilen al bijgezet. Kijk, er komt beweging in, hij draait by den wind. Nog meer zeil. waarachtig, daar gaat hij!

- En daar gaat de 'Esperanza' er van door! riep de Vivès, mooi zoo.'

Het kleine scheepje, tot nog toe niet veel gevorderd, schoot nu opeens zeewaarts met eene snelheid die iedereen verbaasde en bijna onder het bereik van het geschut van den kruiser, schoot zij dezen voorbij.

De kapitein en de Vivès keken elkander met stralende blikken aan. De kruiser had zich op het hem voorgehouden lokaas geworpen en maakte jacht op de 'Esperanza'. Het waagstuk had nu veel kans van gelukken. Zij oogden de beide schepen na tot zij aan de kim verdwenen en toen, door één gedachte bezield, keerden zij zich naar de factory.

- De zee is vrij! zei Campo. Nu is het onze beurt.

- Vooruit! zei de Vivès. Het spel is gewonnen.

Fernando snelde hem vooruit om een laatst afscheid van Rosita te nemen en bevond zich een poosje later aan boord.

En toen de duisternis zich over de aarde uitbreidde, zakte de 'Stormvogel' de rivier af, spreidde hare vleugelen uit en koos zee met ruim vierhonderd slaven in haar ruim.

Ongeveer op datzelfde oogenblik gaf dokter Trial aan boord van den kruiser den kijker, waarmede hij de 'Esperanza' had opgenomen, aan den eersten officier over en zeide:

- Het toeval kan een mensch rare parten spelen. Als ik niet zeker wist dat ik gedroomd had, zou ik zeggen, dat ik dit vaartuig meer heb gezien en er de gedwongen passagier van ben geweest.

XXXII.
De bedrieger bedrogen. - Zeil ho! - De jacht. - Naar de kust - In de baai.

Er gebeurden dien nacht wonderlijke dingen aan boord van den kruiser. Nauwlijks toch was de eerste officier van zijne verbazing bekomen wat de vervolging van de ‘Esperanza’ betreft, of zijne verbazing werd nog grooter, toen het bevel werd gegeven de vervolging te staken en terug te keeren naar het punt vanwaar men was vertrokken.

Zoodra deze beweging was volbracht, werd de eerste officier bij den commandant ontboden, dien hij onder het genot van een glas wijn bizonder vroolijk vond, en toen werd hem het geheim verklaard.

De lezer begrijpt, dat de commandant den streek der slavenhandelaars had doorzien. Luitenant Wells had hem in de kaart gekeken. Om zijn spel goed uit te spelen, had hij zich van den domme gehouden en de vervolging van de ‘Esperanza’ aangenomen, ten einde zijne tegenpartij geheel te blinddoeken. Hij begreep terecht, dat, zoo hij aan den mond der Rio Pondo bleef liggen, de slavenhaler niet te voorschijn zou komen, maar dat hij, door de ‘Esperanza’ te vervolgen, hem in zee zou lokken.

Thans keerde hij op zijne schreden terug, zeker de ‘Stormvogel’ te zullen ontmoeten en vandaar, dat de heer Wells dien avond zoo bizonder plezierig gestemd was. Het vooruitzicht van den Spanjaard eindelijk eens in handen te zullen krijgen voerde zijne vreugde ten top.

Na den eersten officier mededeeling van zijne plannen te hebben gedaan, was de commandant gaan slapen met bevel hem te wekken zoodra het licht werd.

De eerste officier had intusschen het nieuws verteld aan den tweeden officier en deze aan dokter Trial, en zoo had binnen een kwartier dit nieuwtje de ronde gedaan over het geheele schip.

Toen het dan ook dien morgen begon te lichten was er geen schepeling aan boord van de 'Seabird' die sliep, geeneen van de bemanning die niet in de grootste spanning op den uitkijk was.

De dag brak aan met een bleek licht en op het oogenblik dat de eerste officier den eersten glimp daarvan bespeurde, liet hij den commandant wekken. Toen deze eenige oogenblikken later verscheen, rees de zon statig uit het water op en zette de lucht in rooden goudgloed.

- Zeil ho!

Die uitroep werkte. De geheele bemanning trilde van verwachting.

- Waarzoo?

- Te lijwaarts van ons, Sir!

- Ja, daar ligt hij, zeide de heer Wells, en zoo mooi onder den wind van ons als het ooit de Voorzienigheid kon behagen. Wend het schip, mijnheer! en sla het vol zeil. De duivel hale hem, wij willen nu eens zien wat de Seabird vermag!

De eerste officier begaf zich op zijn post, het volk werd opgeroepen en eene algemeene drukte en bedrijvigheid vervingen de stilte van daareven. Spoedig waren de stengen van de Seabird met een vracht zeilen bedekt, die de masten deden buigen, en weldra zwichtte het schip voor den druk van den wind en de kruiser begon de jacht.

Alsof men nu eerst aan boord van den slavenhaler het gevaar bespeurde, zag men het schip eerst eenige twijfelachtige bewegingen maken, maar toen eensklaps met evenveel zeil bedekken als de kruiser en voor den wind wegvliegen.

- Wij halen hem zoo niet, mompelde de heer Wells. Sla nog meer zeil aan!

Breede spieren werden buiten boord uitgestoken en zeil op zeil bijgezet, totdat de masten niet meer konden dragen.

Nauwlijks was dat echter gebeurd, of op den slavenhaler zag men hetzelfde plaats grijpen. Van den kruiser gezien bespeurde men niets dan eene pyramide van zeilen boven den bijna niet zichtbaren romp.

Ondanks de snelheid van den kruiser kon men niet bemerken, dat men eenige vordering maakte. Uur op uur ging voorbij, de vlokken schuim vlogen voor den boeg op, de krullende koppen der hooge golven met wit schuim gekroond vloog men voorbij, maar de slavenhaler deed zich niet duidelijker aan het oog voor. Men zag hem rijzen en dalen op denzelfden afstand, steeds even ver.

De heer Wells werd ontevreden.

- Als het zoo doorgaat, komen wij er nooit! mompelde hij.

- Wij krijgen hem nooit, zeide iemand dicht bij hem.

De commandant keerde zich om en zag de hoog-bootsman Rock in gesprek met sergeant Powder.

- Waarom krijgen wij hem nooit, bootsman? vroeg de commandant.

- Met uw permissie, mijnheer! zei Rock, ik ken hem. Het is niet de eerste keer, dat ik hem jaag. Het is dezelfde, dien wij drie dagen lang gejaagd hebben in dezelfde gunstige omstandigheden als nu, en toen de derde dag om was, waren wij nog even ver als toen wij hem pas zagen. Sedert heb ik hem onthouden.

- Wie zegt je dat dit hetzelfde schip is, Rock!

- Er bestaat geen tweede zoo, mijnheer! zei Rock. Ik heb hem te goed onthouden en er is geen schip hoe goed ook bij de geheele marine, dat het kan inhalen.

- Dwaasheid! zei de commandant de schouders ophalende en verder wandelende.
- Dwaasheid of niet, mompelde Rock, met zeilen krijgt ge hem niet.
- Hoe dan? vroeg sergeant Powder.
- Kogels in zijn bast, zei Rock, kogels!
- Maar dan moet hij onder het bereik van ons geschut zijn.
- Dat kan hij komen, zei Rock, als wij hem meer in de open zee jagen.
- Waarom dat? vroeg Powder.
- Eene hooggaande zee als deze, zei Rock, is niet gunstig voor een licht schip zooals hij, vat-je? wat voor ons goed is, is voor hem slecht. Als dat vervloekte schip in effen water lag, had hij ons al lang slechts de toppen van zijne stengen laten zien.
- Dat wil zeggen dat hij dan al bijna uit het gezicht zou zijn? vroeg Powder.
- Juist! zei Rock.
- Mijnheer! zei op dat oogenblik de commandant, zie ik goed of niet? Geeft hij zijne zijde niet meer te zien dan vroeger?

De eerste officier verkende door zijn kijker het gejaagde schip lang en ernstig.

- Ja, mijnheer! dat is zoo, ik zou zeggen dat hij meer naar de kust afzakt.
- Dacht ik het niet! riep de heer Wells uit. Hij wil effener water hebben, deze hooge zeeën deugen niet voor hem.
- Als hij licht van bouw is, neen! zei de eerste officier.
- Dat is hij, zei de commandant en zijn gelaat klaarde opeens op.
- Maar, vervolgde hij, dat moeten wij hem juist beletten; anders ontsnapt hij ons. Zeg den wachthebbenden officier, dat hij eene halve streek meer oostwaarts aanlegt.
- Het is een zeiler zooals ik er nooit een zag, mompelde

de heer Wells, toen de officier zich had verwijderd. Rock heeft gelijk het is eenig. Wat een stel zeilen voert de kerel. Wacht maar, als ik hem maar van de kust kan jagen!

Op dit oogenblik naderde de officier weer.

- Mijnheer! zeide hij, ik geloof waarachtig dat wij winnen. Kijk eens! men kan een man in zijn voormars zien, als ik mij niet vergis.

- Ja het is zoo, zei Wells den kijker overgevende, ik ben verzekerd dat wij hem naderen.

Intusschen bleek het al spoedig dat dit naderen slechts daardoor werd veroorzaakt, dat de slavenhaler de kust opzocht, en de snelheid van den kruiser was niet zoodanig om hem dat te verhinderen.

- Wat wil de vent in Godsnaam dan toch? vroeg de eerste officier.

- Binnenvallen ergens in eene bekende baai om de galg te ontkomen, zei Wells. Maar wij zijn hem dicht genoeg op de hielen om hem te grijpen. Ik zal de sloepen uitzetten als ik niet verder kan en hem enteren, al zou ik hem tot op het land moeten vervolgen.

En zoo bleek het ook te zijn. Weldra daagde het land op en, na eenige oogenblikken als het ware te hebben gezocht, veranderde de ‘Stormvogel’ opeens van richting en vloog de kust te gemoet.

De kruiser, in het kielzog van den slavenhaler varende, volgde hem.

Toen bespeurde men spoedig een inham in de kust, welks toegang door een rand van schuim als het ware werd afgesloten. Het waren de golven der branding, die op de verborgen klippen braken.

- Hij loopt zich te barsten, zeide de eerste officier, daar kan hij niet door.

De commandant antwoordde niet, maar hield de oogen op het gejaagde schip gevestigd. Er was zeil geminderd en de kruiser volgde met zwakke vaart, terwijl de manschap gereed was de vaart van het schip te stuiten en het anker uit te werpen.

- Hij zal zich te barsten loopen, herhaalde de eerste officier.

Maar de ‘Stormvogel’ liep zich niet te barsten; die het vaartuig bestuurde was bekend met het vaarwater, en terwijl allen aan boord van den kruiser den ondergang van het schip verwachtten, schoot de ‘Stormvogel’ als eene slang door de eenige opening in de keten van klippen de baai binnen.

- Nu hebben wij hem, zeide de heer Wells.

XXXIII.
De bui. - Eene raadselachtige verdwijning.

De vervolging was zoo vurig geweest, aller aandacht was zoo door den slavenhaler geboeid, dat niemand voor iets anders oogen had gehad, en nog zou men niet spoedig genoeg gemerkt hebben, welk gevaar er dreigde en zeer waarschijnlijk zou Wells tot handelen zijn overgegaan, als niet eene plotselinge zonderlinge manoeuvre van den slavenhaler allen tot de werkelijkheid had terug gebracht.

De ‘Stormvogel’ naamlijk was nauwlijks de baai binnen of de zeilen werden zoo snel ingenomen, dat iedereen op den kruiser er zich over verbaasde. In het volgende oogenblik draaide het schip, de ankerketting viel rammelend neer en het schip lag als een blok.

Door eene plotselinge ingeving bezield keek de commandant om en monsterde zijn volk. Zoo als de schepen nu ten opzichte van elkander lagen, nog geen mijl van elkaar verwijderd, zou het Wells weinig moeite hebben gekost den slavenhaler in den grond te boren, maar daaraan dacht hij niet. Thans zou het zonde zijn hem niet te enteren en prijs te maken.

Dat alles ging den commandant bliksemsnel door het hoofd, toen opeens zijne aandacht door de zonderlinge verduistering van de lucht werd getrokken.

Die blik op de lucht, door allen opgemerkt, deed iedereen plotseling opkijken en verschillende kreten van verrassing slaken. Eene donkere wolk met witte koppen hing boven het land als een reus, die dreigend op de zee neer zag, en het geoefende oog der zeelieden begreep dat er een bui in aantocht was.

Daarom had de slavenhaler in de baai zoo snel zijne zeilen geborgen en was gerust gaan liggen, wel wetende dat hij op dat oogenblik veilig tegen elke aanranding van den kruiser was. Deze moest integendeel zorgen, dat hij uit de nabuurschap der klippen kwam.

In een oogwenk waren de bevelen gegeven en uitgevoerd en de ‘Seabird’, alleen zijne drie marszeils overhoudende, kwam weer in beweging en verwijderde zich van de klippen. Een bliksemstraal uit de wolk schoot over de baai en bracht een rollenden donderslag mede, die door de bergen weerkaatst werd.

De wolk dreef snel westwaarts en recht de baai over. De lucht was onnatuurlijk zwoel en dikke regendroppels begonnen op groote afstanden van elkander te vallen. Plotselinge windvlagen, bijna loodrecht op het water vallende, maakten het onstuimig en het had eene donkere tint aangenomen. De eene bliksemstraal volgde nu op den andere ende donder was bijna

geen oogenblik van de lucht. De dwarrelende windvlagen begonnen akelig door het want van den kruiser te fluiten en de schuimende zee begon onstuimiger te worden.

Het was donker, geheel donker geworden, daar het invallen van de duisternis door den storm werd verhaast. Nochtans zag men bij het lichten van den bliksem tusschenbeide de stengen en het want van den slavenhaler spookachtig verlicht in den inham.

Ondanks Wells besloten had vlak voor dezen inham te blijven, zag hij weldra in, dat hij dit ter wille van schip en bemanning niet doen mocht. Het gevaar was te groot. Het was reeds gewaagd, dat de kruiser daar nog was onder zijne drie marszeilen en zijn kluiver. Het akelig geloei van den wind en alles wat zich aan zijn oog voordeed, waarschuwde hem op zijne hoede te zijn.

Een oogenblik later zag men bij het licht van het hemelvuur op elk rondhout van den kruiser dan ook een twintigtal mannen, de marsgasten, die de zeilen dicht reefden en het klapperen van het zeildoek klonk tusschenbeide boven alles uit. Nog een oogenblik en de kruiser zou door de bui worden aangegrepen.

Op dat oogenblik vertoonde de heer Wells zich in zijn waar karakter. Geen zweem van vrees of angst was er op zijn gelaat te bespeuren, zelfs geen bezorgdheid, en boven het geloei van den wind en het hevig geweld van de elementen klonk zijne doordringende stem:

- Laat alles gaan! - Geit op en neemt in! - Alles omhoog, marsgasten! - Haalt uit! - Bergt!

Het was een hachlijk oogenblik. Niemand had voor iets anders oogen dan voor zijn werk. Maar even voor de bui het schip bereikte, zwikte het voor den storm zoover over, dat het water te lijwaarts door de spiegaten drong en de einden

der ra's raakten bijna het water. Toen herkreeg het zijn evenwicht en stoof plotseling met eene flinke vaart voorwaarts uit de gevaarlijke nabijheid van de klippen.

Een snelle blik van Wells naar den inham riep een glimlach op zijn gelaat te voorschijn.

Bij het licht van den bliksem zag hij den slavenhaler op zijne oude plaats.

Op dat oogenblik barstte de bui in al hare hevigheid los. Een regen, zooals men dien alleen in de tropen heeft, stortte met geweldig geraas op het schip, en deed hooren en zien vergaan. Dikke duisternis omgaf hen en de elementen waren in alle woede losgebroken.

Dat alles duurde nog geen kwartier, maar het waren bange oogenblikken voor velen. Het scheen, of de ondergang van den kruiser was besloten.

Wells was vlak voor den inham gebleven en zoodra de bui was overgedreven, het gordijn van regen opgetrokken en de inktzwarte lucht gebroken was, keerde de kruiser naar zijne oude ligplaats terug.

De heer Wells was tevreden, zeer tevreden; zijn manschap had getoond wat zij kon en zijne officieren hadden zich goed gedragen. Ook de ‘Seabird’ had zich uitstekend gehouden. Ja, ja, met zoo'n schip en zoo'n bemanning was nog iets uit te voeren!

De lucht begon op te klaren, altijd in zooverre als zij, daar het avond was en de duisternis over de aarde was uitgebreid, opklaren kon. De inktvlekken aan den hemel werden al minder en minder, de regen hield op en allen herademden weder.

Op het oogenblik dat de kruiser weder vlak voor den inham was, waren aller oogen naar den slavenhaler gericht. Maar men kon het schip nog niet zien, men was nog te ver af.

Nog een minuut en dan zou men zijne masten en want weer tegen de nu licht genoeg geworden lucht zien afsteken, en dan.....

De heer Wells voleindde zijne gedachtenreeks niet, maar keek met scherpe blikken uit. Daar was de inham en nu moest hij den slavenhaler zien. Hij keek, rekte den hals uit, maar van den slavenhaler was geen spoor te zien.

- Hel en duivel! riep de heer Wells opgewonden uit, waar is dat schip gebleven.

- Waar is de slavenhaler! riep de eerste officier.

Maar of men keek en spiedde, de slavenhaler was verdwenen.

- Ik zei het wel, merkte de hoog-bootsman aan, dat we hem niet zouden krijgen.

- Wij *zullen* hem krijgen! riep de heer Wells met een vloek.

Het volgende oogenblik waren de sloepen uitgezet, bemand en bewapend en schoten zij langs de klippen den inham in, terwijl de kruiser bijgelegd vòòr den inham bleef.

De eerste officier leidde dezen ontdekkingstocht, maar tevergeefs doorzocht hij den inham. Na een paar uren afwezig te zijn geweest kwam hij terug en rapporteerde, dat er geen schip in den inham was. Deze was slechts ondiep en hij had haar tot het eind verkend.

- Dan moet hij er uit *gevlogen* zijn midden in de bui, zeide de heer Wells woedend over dezen ongelukkigen afloop.

- Er is niets anders denkbaar, zei de eerste officier, ik meende daar straks, juist toen wij onze gevaarlijke manoeuvre volbrachten, eensklaps het klapperen van zeildoek te hooren, maar ik dacht dat het ons eigen doek was dat trilde.

- Dat is hij geweest, zei de heer Wells, vervloekt! toch zal hij niet ontsnappen, al had hij ook een verbond gesloten met den duivel. Wij zullen net zoo lang zoeken tot wij hem hebben.

Eenige minuten later wendde de kruiser den boeg weer naar zee en de heer Wells ging in eene zeer ontevreden stemming eenige rust zoeken.

- Ik wou dat het al dag was, mompelde hij, toen hij naar beneden ging, die vervloekte duisternis!

- En die verwenschte bui, mompelde de eerste officier in zijn baard brommend.

XXXIV.
De ‘Stormvogel’. - Geen uitkomst. - Het gevecht. - De ontploffing.

Toen de commandant naar omlaag was, bleef de eerste officier met groote schreden op en neer loopen.

- Ik ben benieuwd, of wij hem nog terug zullen vinden als de dag aanbreekt, mompelde hij. Het is duidelijk, dat de kerel uit den inham is geloopen midden in de bui, en ik moet zeggen, dat het een handige kerel is, die daar het gezag in handen heeft. Waar of de kerel nu ergens ligt? Duivels! wat gaf ik er niet voor als het nu eens licht was.

Hij kon het niet van zich verkrijgen naar beneden te gaan en besloot den dag af te wachten.

Het zou de eerste keer niet zijn, dat men een gejaagd schip des avonds uit het gezicht verloor en het des anderen daags weder voor zich uit zag. O! het was hem menigmaal gebeurd en hij vertrouwde op zijn goed gesternte. Het was anders jammer, dat het mooie plan van den commandant zoo mislukt was. 't Was drommels kranig bedacht, om zich te houden alsof hij in den hem gespannen strik liep en tegelijk den vijand eene kool te stoven en hij had zijne maatregelen goed genomen.

Zoo bleef de luitenant tot het aanbreken van den dag in gedachten over de voorvallen van den vorigen dag boven, en nauwlijks had het bleeke licht voor de duisternis plaats gemaakt, of de uitkijk berichtte dat er een zeil was.

- Wat?

Die uitroep kwam van den luitenant, en zonder verder bericht af te wachten greep hij den kijker en klom naar boven.

Eén blik overtuigde hem.

- Bij alle duivels hij is het! riep hij.

De slavenhaler, die den vorigen avond zoo geheimzinnig was verdwenen, lag daar voor hen met ontredderd tuig en een mast over boord.

De eerste officier liet een vreugdekreet hooren toen hij dit zag, klom met angstwekkende snelheid af en stormde naar den commandant.

Ja het was de ‘Stormvogel’, die met verlamde of liever gekortwiekte vleugels daar op het water lag. Sedert de slavenhaler onder zeil ging, was het goede gesternte van kapitein Campo ondergegaan. Met hoeveel moed, met hoeveel verwachting was de tocht niet aanvaard, de laatste als slavenhaler naar Cuba. Maar die goede verwachtingen werden spoedig den bodem ingeslagen, toen men in het zeil, dat men des morgens bij het aanbreken van den dag ontdekte, den kruiser herkende.

Aanvankelijk had kapitein Campo nog gehoopt dat hij zich zou hebben vergist, doch dit had niet verhinderd, dat hij terstond het hazenpad had gekozen. Als een slavenhaler toch een zeil ontdekte in die dagen, dan was zijn eerste werk als hij een slank schip en breed tuig had de kracht van zijne zeilen te beproeven zonder af te wachten, of het misschien niet een eenvoudig dood onschuldig koopvaardijschip was.

Kapitein Campo's twijfel duurde dien morgen echter niet lang. De kruiser was hem te goed bekend dan dat hij niet spoedig zou gemerkt hebben, dat het om hen te doen was.

Toen had hij terstond alle negers onder het dek gestopt, de roosters van de luiken dicht doen spijkeren en vervolgens zooveel zeil bijzettend als hij voeren kon, was hij den wedloop begonnen.

Wij weten met welk gevolg. Ter juister ure herinnerde Campo zich, toen de zee voor zijn schip te hol bleek, dat zich daar op de kust een inham bevond, die door eene keten van klippen afgesloten slechts één ingang had, welke men moest kennen om er in te kunnen komen, en daar zijn schip niet zooveel diepgang had, dat het er niet zou kunnen binnenvallen, besloot hij het te wagen. Zijn doel was zich den tijd, dien de kruiser noodig had om hem met de sloepen te bereiken, ten nutte te maken om de negers bliksemsnel te ontschepen. Met behulp van de booten en eene vliegende touwbrug naar den wal hoopte hij het grootste gedeelte aan den wal te bergen. Dan zou hij het schip prijsgeven en met de slaven naar de Rio Pondo trekken.

Maar toen tegen zijne verwachting eene bui plotseling kwam opzetten, schoot den vermetelen slavenhaler plotseling het denkbeeld te binnen den kruiser te foppen, met, zoodra hij zich ver genoeg van den inham had verwijderd, andermaal zijn weg door de geul te nemen en langs den Engelschman heen in zee te schieten. Dat denkbeeld werd even plotseling uitgevoerd als het ontstaan was. Campo, die inderdaad een uitstekend zeeman was, had het geheele verloop van de bui goed gevolgd en het juiste oogenblik gekozen. Juist toen de kruiser de handen vol had met de op hem neervallende bui, was hij de baai uitgevlogen zonder opgemerkt te zijn.

Men kan zich de juichtonen denken, welke er op den

slavenhaler werden aangeheven toen dit waagstuk, dat elk zeemanshart moest treffen, was uitgevoerd, en na die gebeurtenis vleide iedereen zich met de hoop door kracht van zeil te ontkomen.

Te dien einde zette Campo koers in eene andere richting dan tot nu het geval was geweeet.

Ongelukkig was die vreugde van korten duur. Ten gevolge van de veranderde richting kreeg de slavenhaler de bui een poos later dan de kruiser; deze velde een der masten neer on bracht eene belangrijke schade aan het tuig te weeg, die niet terstond kon verholpen worden. Ondanks alle aangewende pogingen slaagde men daar gedurende den nacht niet in en wat kapitein Campo had gevreesd, gebeurde. Het daglicht overviel hem eer hij zoover gereed was, ja eer hij nog half klaar was en.....bracht hem den kruiser.

- Wij moeten vechten, zei kapitein Campo, die somber op het dek stond en naar den kruiser tuurde. Hij zal spoedig genoeg zóó dicht bij ons zijn, dat hij ons onder het bereik van zijn geschut heeft.

- Laten wij ons overgeven, zei Fernando, wij kunnen ons toch niet redden.

Kapitein Campo keek Fernando eenige oogenblikken strak aan.

- Als ik van het tegendeel niet verzekerd was, zou ik zeggen, dat het u aan moed haperde, zeide hij, thans stel ik het op rekening daarvan, dat gij niet weet wat gij zegt. Weet ge wat overgeven is?

Fernando antwoordde niet.

- Dat is de galg of eene langdurige gevangenschap, zei de kapitein.

Verder werd er geen woord gewisseld. Fernando begreep, dat in deze omstandigheden een strijd onvermijdelijk was en

daar hij kapitein Campo kende, wist hij nu ook dat de strijd hevig zou zijn.

De uren kropen traag om op dien dag. Aan boord van den slavenhaler was het stil. Campo had zijne mannen bekend gemaakt met hetgeen hun te wachten stond en behoudens enkele meeningen waren allen voor het gevecht, daar zij begrepen wat voor hen er op zat. De kapitein had toen met zijne gewone voortvarendheid alle noodige maatregelen laten nemen. Een aantal watervaten en andere dingen, welke in den weg stonden, werden over boord geworpen, de groote sloep werd tegen het achterschip geheschen om het aanklampen van dien kant te bemoeilijken; wapens en ammunitie uitgedeeld en de kanonnen geladen.

Omstreeks den middag was de kruiser zoo dicht genaderd, dat men begreep elk oogenblik den strijd te kunnen beginnen. Nochtans deed hij geen schot en dit was gemaklijk te begrijpen. De commandant Wells, die nu het schip in zijne macht had, wilde de slaven sparen en in plaats van een bombardement besloot hij hen te enteren.

Campo begreep dat ook weldra en liet alle maatregelen nemen.

Omstreeks dien tijd bleef de kruiser, door eene meer en meer toenemende stilte daartoe genoodzaakt, stilliggen en zag men de booten uitzetten.

Op hetzelfde oogenblik dat zij van boord staken, loste de kruiser een schot en een kogel vloog door het want van de ‘Stormvogel’.

Campo, die begreep waar het om te doen was, liet de Spaansche vlag naar boven gaan, en vestigde toen zijne aandacht op de sloepen.

Zij naderden met deze kalme zee goed en bevonden zich weldra geen halve mijl meer van de ‘Stormvogel’ af. Er

waren er drie, die allen goed bewapend waren en op deze hoogte gekomen, staken zij de koppen bij elkaar om te raadplegen.

- 't Is eene geschikte gelegenheid, mompelde Campo, en in het volgende oogenblik liet hij op de verzamelde sloepen vuur geven.

De kogel, door de Engelschen met een driewerf hoera begroet, vloog over de sloepen heen zonder schade aan te richten, en terwijl de groote sloep recht op den slavenhaler aankwam, stuurden de beide anderen, van elkaar afgaande, op de achterzijde van het schip aan. Klaarblijklijk wilde men de kracht van den vijand verzwakken door hem van drie zijden te gelijk aan te tasten.

- Mik lager, voor den duivel! riep Campo. Op zij, ik zal het stuk zelf richten.

- Kijk, zóó moet ge dat doen.

De kogel streek langs zij van de groote sloep, die recht op hen aanzette, en nam in één slag de geheele rechter rij riemen weg.

- Hoera! brulde de bemanning, hoera!

- Nu de anderen, riep Campo, deze is voor het oogenblik lam.

Hij richtte een met schroot geladen stuk op eene der andere sloepen, en schoot het af.

- Die heeft het ook beet, zeide de kapitein.

Werkelijk zag men eene geweldige opschudding in de boot en trok zij terug.

Wat de derde betreft, ziende hoe de beide anderen terugtrokken, ging zij ook terug en daar men van den kruiser goed had gezien wat er gebeurde, riep terstond een sein de sloepen terug.

De eerste aanval was afgeslagen.

Toen Fernando die opmerking maakte, schudde kapitein Campo moedeloos het hoofd.

- Het baat niet, straks komen zij terug met versterking en misschien met kanonnen, zeide hij. Straks is het donker en dan overvallen zij ons allen te gelijk.

En zoo was het.

Nauwlijks waren de booten terug bij het schip, of de kruiser begon te vuren, terwijl zijne booten achter het schip bleven liggen om straks weer terug te komen.

Het eene schot na het andere vloog door het want en telkens verdween er iets of kraakte er iets. Kapitein Campo bleef het antwoord niet schuldig, en ook zijne kogels richtten schade aan.

Maar eensklaps gebeurde er iets verschriklijks. Een kogel van den kruiser trof de bij den grooten mast staande kruittonnen, en met een slag die hemel en aarde deed sidderen, vloog de slavenhaler met al wat zich op het dek bevond in de lucht.

XXXV.
Vader en zoon. - Zwemmen om het leven. - Het dwaallicht. - In de grot. - Gered.

Toen de ontploffing plaats had, was het reeds bijna duister, de zon was ondergaan en de avond viel snel.

- Daar gaat hij waarachtig de lucht in! riep de eerste officier.

- Bij m'n ziel hij springt! riep de heer Wells.

Het was gedurende eene minuut lang eene wolk van zeilen, stukken hout en menschen, die men te midden van rook en walm zag opvliegen; maar toen dat voorbij was, zag men den slavenhaler nog op het water leggen.

t.o. 184

vloog de slavenhaler niet al wat zich op het dek bevond in de lucht. Blz. 184.

De zaak was, dat slechts het dek met wat zich daarop bevond uit elkaar geslagen en opgevlogen was. Alleen van den achtersten mast stond nog een kleine stomp met een lap zeil er aan, het midden en het voorste gedeelte hadden het meest geleden; de boeg was vreeslijk gehavend en de voorste mast hing met een groot gedeelte van de vleet in het water.

- Hij komt er goed af, zei de heer Wells, vooruit met de sloepen, mijnheer! en zie wat er te redden valt.

De eerste officier, die brandde van verlangen om te zien wat er gebeurd was, liet zich dit bevel geen tweemaal zeggen, en stak ijlings af met al de booten.

Op hetzelfde oogenblik dat dit op den kruiser gebeurde, dook nabij de 'Stormvogel' een man tusschen het ronddrijvende hout op. Hij klampte zich aan het eerste het beste stuk hout dat hij zag vast, klom er op, zoodat hij met het bovenlijf boven water was, en streek zich de natte haren uit het gezicht, proestte eenige malen als een natte hond en keek toen onder het mompelen van eenige hartige woordjes rond.

Het was niemand anders dan kapitein Campo.

- Waar of de jongen is? mompelde hij nieuwsgierig rondblikkende. God geve! dat hij gered is.

Na eenige seconden onderzoekend te hebben rondgeblikt, kreeg hij eene donkere massa in het oog, die zich op vrij grooten afstand van hem bewoog.

- Dat is hij! mompelde de kapitein.

Er was geen de minste grond om dit te verwachten, maar het scheen dat eene geheime stem hem zeide, dat daar Fernando was.

Zonder dan ook te talmen, sloeg de kapitein de armen uit en zwom in die richting.

- Fernando! riep hij, zijt gij daar?

De kapitein hoorde 'Campo!' uitroepen, en eene andere stem

welke hij als die van Fernando herkende, riep op een anderen toon uit:

- Goddank, de kapitein is gered!

Eenige forsche slagen brachten kapitein Campo bij het stuk hout, waarop Fernando met twee man van de bemanning zich geheschen hadden.

- Mijn zoon! mompelde de kapitein, met eene van aandoening trillende stem en, zichzelf niet meer meester, omarmde hij Fernando.

Deze keek den kapitein eenige oogenblikken verbaasd en verrast tevens aan, toen schoot hem eene zonderlinge ontroering door het lichaam.

- Vader! zeide hij zacht, bijna fluisterend.

- Mijn jongen, herhaalde de kapitein diens beide handen grijpende. Goddank! dat gij gered zijt. Heere God, als ik er aan denk, dat wij beiden op deze wijze de eeuwigheid zouden zijn ingegaan zonder elkander te kennen.

- Maar waarvoor hebt ge niet eer gesproken, vader? zei Fernan do.

- Ja, waarom niet? zei de kapitein. Eens was ik op het punt dat te doen; het was op dien dag op onze reis naar Timbo, toen ik je mijne geschiedenis had verteld en over mijn eenigen zoon sprak.

- O ja, dat herinner ik mij. Arme vader! wat moet het u eene kracht hebben gekost, wat moet gij geleden hebben.

- Ja, maar 't is nu voorbij, zei Campo. Stil! wat is dat?

Het was het geluid der riemslagen van de sloepen der Engelschen, die naderden.

- Stil, zei Campo, laten wij later spreken als wij gered zijn; thans moeten wij zorgen den wal te bereiken. Zoudt ge in staat zijn naar den wal te zwemmen, Fernando?

- Waarom? vroeg deze.

- Om de gevangenschap te ontgaan, zei Campo; als de Engelschen ons opnemen, zijn wij verloren.

- 't Is waar ook! zuchtte Fernando. Ik weet niet, of ik het zal volhouden. Laten wij het beproeven.

Kapitein Campo stelde nu ook aan de beide mannen voor om naar de kust te zwemmen en deze namen het terstond aan. Zij wisten te goed wat hun wachtte.

Intusschen behoefde men vooreerst nog geen vrees te koesteren voor de Engelschen. Deze toch waren den slavenhaler genaderd, juist op het oogenblik dat de negers van den schrik der ontploffing bekomen en, in plaats van de dekbalken, de blauwe lucht boven zich ziende, waren begonnen naar boven te klimmen. Daar de ontploffing zich niet verder dan tot het dek had uitgestrekt, waren de zwarten gelukkig ongedeerd gebleven, en een driewerf hoera! der Engelschen gaf hunne vreugde over deze ontdekking te kennen. Zij begonnen nu onmiddellijk de zwarten met de booten over te brengen, want het schip had meer schade aan den boeg bekomen dan men eerst had gedacht, en het stond te bezien of het niet zou zinken. Met deze bezigheid hadden de Engelschen dan ook de handen zoo vol, dat zij er niet aan konden denken om met hunne booten den omtrek te doorkruisen, of er ook nog drenkelingen op te visschen waren. Daarbij kwam, dat hunne sympathie voor de slavenhalers gelijk nul was, en zij zich dus niet zouden inspannen om die hier en ginds te zoeken.

Kapitein Campo echter kwam dit uitstekend te pas, daar hij nu toch niet voor ontdekking behoefde te vreezen.

Met moed werd de moeilijke tocht ondernomen en het was geen kleinigheid den wal zwemmende te bereiken. Gelukkig wist kapitein Campo welke richting men moest nemen.

De vier mannen zwommen met geregelde slagen zonder eenig gerucht te maken voort. Nu en dan alleen liet de

kapitein zijne krachtige stem hooren, waarop de anderen, ten teeken dat zij hem volgden, antwoordden.

Een half uur ging voorbij, een uur, en nog was de kust niet bereikt. Wel zag men den donkeren hoogen oever voor zich, maar hoe lang zou men misschien nog moeten zwemmen eer men er was. Fernando en de beide matrozen begonnen vermoeid te worden, alleen de kapitein zwom met even groot gemak door.

Opeens liet Campo een vreugdekreet hooren.

Vlak voor hem bespeurde hij de toppen van eenige even boven het water uitstekende klippen.

- Moed gehouden, zeide hij tot Fernando, nog een oogenblik en ge kunt rusten.

- Het wordt tijd ook, zei Fernando, ik kan niet meer.

De kapitein keerde zich onmiddellijk om en greep hem onder zijn rechterarm met de hand vast om hem te ondersteunen, terwijl hij alleen met den linker zwom, Fernando als het ware voor zich uitduwende.

- Wij *moeten* er komen, zeide hij, houd moed?

Al duidelijker en duidelijker werden de omtrekken en nog eenige flinke slagen, toen voelden zij grond en klauterden tegen de glibberige steenen op.

- Dat's een karrewei geweest, zeide een der matrozen blazend en hijgend.

- Dat is het, antwoordde Campo, maar het ergste is achter den rug, We hebben de kust vlak vóór ons. Als wij een poosje uitgeblazen hebben, gaan wij er opnieuw in en dan hebben we geen kwartier meer te zwemmen.

Op het oogenblik dat men eindelijk weer te water ging, bespeurde Campo op eens het schijnsel van een licht aan wal.

- Wat zou dat zijn? vroeg Fernando.

- Ik weet het niet, zei Campo, maar dat is om het even, kwaad kunnen wij hier niet ontmoeten.

t.o. 188

een man, een blanke, die zich aan de rotsen had vastgeklemd. Blz. 190.

Hoe meer men naderde, hoe duidelijker het licht werd. Het scheen gedragen te worden, want het bewoog zich. Ten slotte, toen men de hooge steile kust genaderd was, bespeurde men het in de hoogte boven zich.

Opeens klonk eene stem, die zeide:

- David, ik geloof dat ik iets zie bewegen.

De onzichtbare lichtdrager sprak in de Engelsche taal.

- Hola! riep de kapitein, is daar iemand. Help ons dan.

- Zwem de grot binnen, klonk het, vlak voor u is die te vinden.

- Dank u, riep de kapitein.

Op hetzelfde oogenblik verdween het licht en na een paar slagen te hebben gezwommen, zag men het in de laagte in het water schijnen.

- Daar is de grot! riep de kapitein.

Het lichtschijnsel was aan het eind van eene donkere opening te zien. Een aantal zeevogels, waarschijnlijk opgeschrikt, vlogen schreeuwend uit het hol over de hoofden der zwemmers.

Plotseling stuitte de kapitein op eene nauw merkbare klip en een daarbij liggend stuk van een spier, dat met de touwen vastgemaakt was aan den bodem.

Hij liet een kreet van pijn hooren, maar herstelde zich dadelijk.

- Hebt ge u bezeerd? vroeg Fernando.

- Ja, zei de kapitein, mijn arm; maar het is niets, probeer maar eens of ge die spier los kunt krijgen dan steun ik daar op.

De beiden matrozen waren inmiddels ook op de klip gekomen en met vereende pogingen gelukte het de spier los te te krijgen.

- Zie zoo, zeide de kapitein, den eenen arm er omslaande, help mij nu een handje, Fernando!

Deze greep het touw, nam dat tusschen de tanden en begon te zwemmen.

Zoo naderden zij de grot, niets meer dan eene kloof in de rotsen. Stijle wanden verhieven zich overal en de zeevogels vlogen krijschend uit en in, omhoog en omlaag.

Het licht, dat eenige oogenblikken als het ware gedwaald had, kwam nu eensklaps weer zeer dicht bij hen te voorschijn en toen bespeurde men een man, een blanke, die zich aan de rotsen had vastgeklemd en een fakkel in de hand hield.

- Hierheen! riep hij, hierheen. Ziezoo! klim nu maar op als ge kunt en volg mij.

Fernando liet de spier los en klom tegen de glibberige steenen op, hielp toen den kapitein, die, zijne pijn niet tellende, thans alleen om zijne redding dacht. Een oogenblik later volgden ook de beide matrozen.

- Volgt mij nu, zeide de vreemde, maar weest op uwe hoede, de weg is smal, steil en gevaarlijk.

En hij had er inderdaad niet te veel van gezegd. Het pad, dat zich langs de rotsen slingerde, was een waar gemzenpad, waarop onze drenkelingen echter, dank zij de herhaalde waarschuwingen en raadgevingen van den vreemdeling en het licht van zijne fakkel naar boven kwamen.

Hij, die zoo ter juister ure te hulp was gekomen, was een Engelsch zendeling, die niet ver van de kust in een negerdorp woonde. Het hevige geluid van de ontploffing had hem met eenige negers naar de kust doen snellen, om te zien wat er gaande was. Op de rotsen vertoevende had de wind hem de stem van den kapitein overgevoerd en begrijpende dat het waarschijnlijk schipbreukelingen waren, die daar naderden, had hij eene fakkel ontstoken om hun een sein te geven.

Nadat hij door allen om het zeerst was bedankt, vertelde kapitein Campo hem wat er was voorgevallen.

De waardige Engelschman luisterde zwijgend toe en schudde treurig afkeurend het hoofd over het onmenschelijke van het

beroep van slavenhaler, maar als een wijs man hield hij op dit oogenblik geen sermoen tegen de geredden, maar verzorgde hen zoo goed als dat in zijn vermogen was.

Toen men den volgenden dag naar de kust ging, was er niets meer te zien. De kruiser was met de lading zwarten vertrokken naar de Engelsche bezittingen op de Westkust, om de slaven in vrijheid te stellen en de enkele gevangengenomen matrozen in handen van de rechters over te leveren. Alvorens te vertrekken had hij de 'Stormvogel' in brand laten steken, daar het schip dreigde te zinken en deze illuminatie van de zee op groote schaal, had den matrozen en den negers een driewerf hoera! ontlokt.

Het was niet te ontkennen, dat er op dat oogenblik een goede geest aan boord van 'The seabird' heerschte. Allen waren in hun schik over den uitslag van de jacht. Alleen de hoogbootsman Rock vloekte, daar hij met een gekneusden arm in een doek liep, welk buitenkansje hij bij den aanval van de sloepen had opgedaan, toen kapitein Campo de geheele rij riemen wegschoot, en sergeant Powder had heel wat redeneeringen aan te hooren van zijn makker, iets wat hij echter met zijne gewone deftigheid geduldig aanhoorde.

Besluit.

Er waren acht dagen verloopen sinds de gebeurtenissen in het laatste hoofdstuk vermeld, en op den morgen van dien dag zaten de Vivès met zijne dochter en kapitein Campo met zijn zoon zeer genoeglijk aan het ontbijt onder de veranda, toen opeens een kanonschot dreunde.

Als door een veer bewogen sprongen allen op en de uitroep: 'Wat is dat!' klonk uit aller mond te gelijk.

Fernando, door de anderen gevolgd, snelde naar buiten en naar de rivier, en hij richtte, door eene zonderlinge gedachte gedreven, de blikken naar den mond van de Rio Pondo.

- De kruiser! riep hij.
- Ja waarachtig 'The seabird', zei kapitein Campo.
- De Engelschman! riep de heer de Vivès.
- Maar wat wil die? vroeg Fernando.
- Dat zullen we spoedig weten, zei de kapitein, stuur maar eens een Krumen af, Fernando.
- Maar neem de vlugste, hoor! riep de Vivès.

Fernando snelde heen en toen hij weder terugkwam, zag men de lichte kano van den Krumen reeds door de branding schieten.

Er ging een uur voorbij, dat allen eene eeuwigheid toescheen. Men was weer onder de veranda teruggekeerd, maar het ontbijt werd niet meer aangeroerd. Iedereen verkeerde in de grootste

opgewondenheid. De kapitein liep telkens naar de rivier en Fernando eveneens. Wat de Vivès betreft, deze wischte zich het zweet van het gelaat en Rosita deed vergeefsche pogingen om eene bedaardheid te veinzen, die zij niet bezat.

Eindelijk snelde de kapitein aan met het bericht, dat de Krumen naderde, en werkelijk trad Fernando niet lang daarna met een brief binnen, dien hij van den Krumen had ontvangen.

Haastig brak hij op verlangen van de Vivès het zegel, ontvouwde den brief en las:

Aan boord van Harer Majesteits brik 'The seabird'.

Rio Pondo, 23 Maart 1826.

Mijnheer!

Ten vervolge op mijne missive van 27 September en in herinnering aan de daarin aan U gedane waarschuwing, luidende: 'dat, zoo een der aan U behoorende schepen, sloepen of andere vaartuigen op den onder mijne bevelen staanden bodem durft vuren, en zij die zich daaraan schuldig hebben gemaakt mij niet ten spoedigste door U worden uitgeleverd, ik dusdanige handeling zal aanmerken als gelijkstaande met zeerooverij en mij in dat geval voldoening zal verschaffen door het vernielen van al Uwe nederzettingen op de kust', heb ik de eer U te berichten, dat op 15 dezer, zooals U bekend zal zijn, de bemanning van het door mij prijsgemaakte en aan U toebehoorende schip *'De stormvogel'* zich aan het boven omschreven feit heeft schuldig gemaakt, en ik dientengevolge hier ben gearriveerd, met het doel genoegdoening daarvoor te verkrijgen.

Ik verzoek U mitsdien mij den gezagvoerder van dat schip, den heer Campo, binnen 24 uren uit te leveren, zullende ik, bij gebreke van dien, mij gedwongen zien Uwe vestigingen

op deze kust gewapenderhand te nemen en te verbranden. In dat geval geef ik u drie dagen om Uwe goederen in veiligheid te brengen, ingaande heden.

Ik heb de eer te zijn:
CHARLES WELLS,
Commandant van Harer Majesteits brik 'The seabird'.

Onder het lezen van dezen brief was aller gelaat betrokken en toen Fernando het document neerlegde, keken zij elkander bedrukt aan.

Plotseling maakte Fernando eene beweging van verrassing.

- Gevonden! riep hij; zit maar niet zoo bedrukt te kijken. Laat den boel maar aan mij over. Ik ben terstond terug.

- Wat gaat ge doen? vroegen allen.

- Een verdrag sluiten met den heer Wells, riep Fernando. Hij weet nog niets van de veranderingen, die hier in acht dagen hebben plaats gegrepen. Wacht maar! alles komt terecht.

- Hij heeft gelijk, zei Campo.

Fernando snelde heen, sprong in de kano van den Krumen en vloog naar het schip.

Daar gekomen verzocht hij bij den commandant te worden toegelaten.

Een oogenblik later bevond hij zich tegenover den heer Wells, den eersten officier en den heer Trial.

- Wat is er van uw verlangen, mijnheer de Vivès? vroeg de heer Wells vriendelijk, daar hij bekend was met des jongelings edel streven en hem achting toedroeg voor het vele goede, dat hij van hem had gehoord.

- Campo! bedoelt gij, zeide Fernando.

- Wat Campo, vroeg de heer Wells verbaasd, heet gij bij geval Campo?

- Om u te dienen, zei Fernando.

- Verklaar u, riep de officier, ik begrijp er niets van.

- Wel, zeide Fernando, ik ben de zoon van kapitein Campo! en hij vertelde, dat dit geheim hem eerst kort geleden geopenbaard was.

- Dan spijt het mij dubbel dat ik thans hier ben, zei de heer Wells bedrukt.

- Waarom? vroeg Fernando.

- Om... ja... omdat ik den heer Campo zocht, zeide de heer Wells, en zoo mij dien niet wordt uitgeleverd, ik de vestigingen van den slavenhandelaar de Vivès zal moeten vernielen.

- Ook als de slavenkoopman niet meer bestaat? vroeg Fernando.

- Wat belieft u? vroeg de heer Wells. Ik begrijp u niet.

- Ja, het is gewichtig nieuws voor u, zeide Fernando, maar de gebeurtenissen, die pas hebben plaats gegrepen, kunnen u ook niet bekend zijn.

- Wat is er dan toch gebeurd, vroeg de heer Wells.

- Er bestaat thans, zeide Fernando, langzaam en met nadruk sprekend, nòch een slavenhaler Campo, nòch een slavenhandelaar de Vivès meer.

- Wat! riepen de officieren ten hoogste verbaasd, wat zegt ge?

- Het is, zooals ik u zeg. Er bestaat geen slavenhandelaar meer aan de Rio Pondo. De factory van den heer de Vivès, mijne heeren! behoort thans aan mij en is herschapen in een eerlijk handels-etablissement, waar geen enkele zwarte als slaaf ooit den voet zal zetten. Wenscht mij geluk, mijne heeren, wenscht mij geluk, ik scherts niet.

- Waarlijk, dat is eene gelukwensching waard! riep de heer Wells uit. Maar zeg ons eens, welk wonder heeft dit teweeggebracht?

- De liefde van twee kinderen, zeide Fernando, heeft dit wonder bewerkt; ik heb myn vader bekeerd en mijn aanstaand vrouwtje, donna Rosita, heeft haar vader bekeerd, terwijl de vervolging van zekeren commandant van Harer Majesteits Marine den doorslag heeft gegeven en ons op eene flinke manier te hulp is gekomen.

- Waarachtig? riep de heer Wells uit, is dat waar, dan wensch ik allen die er bij betrokken zijn van harte geluk.

De eerste officier en de heer Trial voegden hunne gelukwenschen er bij.

- Dat is eene gezegende tijding, zeide de heer Wells geheel opgewekt.

- Moet mijn vader u nog worden uitgeleverd? vroeg Fernando, en zult gij uw voornemen om de factory te verwoesten, nu nog uitvoeren?

- Neen! zeide de heer Wells, ik zocht den slavenhaler Campo, en die bestaat niet meer, en ik wilde de slavenmagazijnen van de Vivès vernielen, maar niet de handelsfactory van den heer Fernando Campo. Hier hebt ge mijne hand, mijnheer, de hand van een eerlijk zeeman, al is hij wat ruw, tenteeken dat het vrede tusschen ons is.

- Zet er de kroon op, zeide Fernando de hand van Wells drukkende, door getuige te zijn bij mijn huwelijk.

- Wanneer zal dat gebeuren?

- Over drie dagen, zeide Fernando.

- Mijne hand er op, gaarne! zei de heer Wells.

- En de heeren noodig ik eveneens uit.

- Van harte gaarne! klonk het.

- En ten slotte de geheele bemanning van ‘The seabird’, zeide Ferdinand. Is het toegestaan, commandant?

- Waarachtig, zei de heer Wells, ik zal wel moeten. Wij komen dus allen op den bruiloft.

- Dat is wat anders dan de boel in den asch te leggen, zeide dokter Trial.

De heer Wells lachte luid.

- Ik kan nu ten minste zeggen, dat ik niet zonder succes zes maanden commandant van een kruiser ben geweest, zeide hij. Voor ik heenga, smaak ik dus nog eene genoegdoening, die niet gering is.

- Gaat gij dan heen? vroeg Fernando.

- Ja, zei de heer Wells, ik ben teruggeroepen. Over acht dagen vertrek ik, en dat ik dit nu beleef, is mij een waar genoegen.

Drie dagen later had het huwelijk van Fernando en Rosita plaats.

De factory was te klein om de gasten te ontvangen en men had derhalve den tuin in beslag genomen. De geheele bemanning van den kruiser was op de factory aanwezig en de muziek bracht niet weinig bij tot de algemeene vreugde.

De eenige, die zich zelf getrouw bleef, was de sergeant Powder, die statiger en deftiger dan ooit zich zeer kalm amuseerde.

Dit was echter niet naär den zin van den hoog-bootsman Rock, en na die deftigheid een poos afkeurend te hebben aangezien zeide hij:

- Wat weerga, sergeant Powder, steek nu toch, voor den duivel! eens een paar reefjes uit dat statige gezicht en drink een glas meer dan geoorloofd is. Je zet een bakkes zoo deftig als een dominé bij een doopmaal. Drink en ga over stag, voor den duivel! dat je ra-toppen in het nat dompelen.

- Wat is dat? klonk het op dat oogenblik achter Rock.

- Commandant, zei Rock, die den heer Wells bemerkte, sergeant Powder wil niet drinken.

- En dat waarom niet? vroeg de heer Wells.

- De reglementen..... commandant..... zeide Powder stotterend.
- Loop naar de bezaan met je reglementen! riep de heer Wells, ik wil dat je drinkt.
- Bravo! riep Rock, een flesch en een glas grijpend.
- Als u het beveelt, commandant! begon Powder.
- Ja, ik beveel het je, riep de heer Wells, die ook een weinig opgewonden was. Ik beveel je de gezondheid te drinken van de Koningin.
- O! dat volgaarne, zei Powder, het glas, dat Rock hem toereikte, aannemende. Op Hare Majesteit!
- En ik beveel je een glas te ledigen op de gezondheid van het jonge paar.
- Gaarne, zeide Powder, zijn tweede glas ledigende, van harte gaarne.
- En een glas op den gastheer, zei de heer Wells.

Rock schonk het derde glas vol.

- Als u het beveelt, zei Powder reeds half beneveld.
- Zeker beveel ik het, zei Wells en een glas.... op....
- Op onze schuit, fluisterde Rock.
- Op ‘The seabird’, zeide de heer Wells.
- Op ‘The seabird’, stamelde Powder.
- En op..... op..... op..... begon de heer Wells.
- Op den eersten officier, fluisterde Rock.
- Op den eersten officier, zei de heer Wells.
- Op den..... eersten..... marinier..... stotterde Powder.

Wells en Rock barstten in lachen uit, en de eerste kwam niet tot bedaren vóór hij het gebeurde in kleuren en geuren binnen had verteld.

- Hij gaat al over stag, mompelde Rock, toen Powder met onzekere schreden zijne plaats opzocht.

Dit was de eerste en de laatste maal, dat sergeant Powder zijne deftigheid zoozeer uit het oog verloor.

Een paar dagen later ging de kruiser onder zeil onder het lossen van saluutschoten en nageoogd door een viertal personen op het strand, die met hun zakdoek den kruiser een laatst vaarwel toewuifden.